

Vlaams
Parlement

vergadering **13**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 11 december 2013

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over eventuele schotten tussen politiek en bedrijfsleven, naar aanleiding van het pleidooi ter zake van Vlaams minister Freya Van den Bossche	5
ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe VRT-website www.sambal.be en de openbare opdracht van de VRT	
ACTUELE VRAAG van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het VRT-initiatief Sambal	9
ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de mogelijke interesse van het Vlaams Energiebedrijf voor onderdelen van Electrawinds	13
ACTUELE VRAAG van mevrouw Griet Smaers tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de 31 aanbevelingen voor meer verkeersveiligheid en de nodige stappen om te komen tot een nieuw Vlaams verkeersveiligheidsplan	16
ACTUELE VRAAG van mevrouw Lies Jans tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de door de minister geplande initiatieven om het transportplan 2014 van de NMBS af te stemmen op het aanbod van De Lijn	
ACTUELE VRAAG van de heer Marino Keulen tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de afstemming van het aanbod van De Lijn op het nieuwe NMBS-vervoersplan	20
ACTUELE VRAAG van de heer Jo De Ro tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de goedkeuring van het tracé voor de tramlijn Jette-Zaventem en de bezwaren die ter zake werden uitgebracht	23
ACTUELE VRAAG van de heer Chokri Mahassine tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de financiële situatie van de Vlaamse verenigingen	
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de financiële problemen van de verenigingen	26
ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het advies van de auditeur van de Raad van State met betrekking tot de milieuvergunning voor Uplace Machelen	31

ACTUELE VRAAG van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het terugvorderen van te laat uitbetaald achterstallig salaris van het onderwijspersoneel	34
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	36
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het cultureel samenwerkingsakkoord van 7 december 2012 tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap – 2154 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	36
Artikelsgewijze bespreking	44
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten – 2192 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	44
Artikelsgewijze bespreking	45
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 – 2196 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	45
Artikelsgewijze bespreking	63
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2304 (2013-2014) – Nr. 1	
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2305 (2013-2014) – Nr. 1	
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2306 (2013-2014) – Nr. 1	
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2307 (2013-2014) – Nr. 1	
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2308 (2013-2014) – Nr. 1	
Bespreking	64
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het cultureel samenwerkingsakkoord van 7 december 2012 tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap – 2154 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	70
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten – 2192 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	71

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 – 2196 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	71
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2304 (2013-2014) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	72
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2305 (2013-2014) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	72
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2306 (2013-2014) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	72
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2307 (2013-2014) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	73
MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict – 2308 (2013-2014) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	73
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	73
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	76
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	76

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Egbert Lachaert, Hermes Sanctorum: familieverplichtingen;

Sonja Claes, Yamila Idrissi, Dirk Peeters, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

■

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 60/11)

■

ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over eventuele schotten tussen politiek en bedrijfsleven, naar aanleiding van het pleidooi ter zake van Vlaams minister Freya Van den Bossche

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Lieten.

De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister, op het sp.a-congres waar u waarschijnlijk ook aanwezig was, heeft men geprobeerd om de rollen om te keren. Minister Van den Bossche heeft daar gezegd dat verkozen politici niet meer in de privésector zouden mogen werken. Ik heb daarop gerepliceerd dat een ondernemend politicus niet hetzelfde is als een beroeps politicus die onderneemt met belastinggeld. Ik vind dat een belangrijke nuance, ik sta daarachter.

We weten allemaal dat de economie in ons land en wereldwijd en heel de sociale sector onderhouden worden door de werkenden. Daarom is het in elk parlement belangrijk dat er een reflex is naar wat werken is, en vooral dan in die privésector. De overheidssector heeft ook zijn redenen van bestaan, maar de privé betaalt de bijdragen voor heel het bestel. Daarom moeten mensen uit die sector hier vertegenwoordigd zijn, niet alleen ondernemers maar iedereen die er actief is.

Op de uitspraken van minister Van den Bossche volgde een zekere eensgezindheid over de zogenaamde ontluizingsperiode voor politici die een uitvoerend mandaat afronden. Ze zouden geen belang kunnen nemen in de privé. Ik ben het daar niet mee eens. Ik heb onmiddellijk de bedenking: gaat het over een eigen bedrijf of over een bedrijf waar men aangetrokken wordt vanwege de politieke connecties? Dat is een groot verschil.

Er bestaat al een deontologische code, dat werd in de media vermeld. Volksvertegenwoordigers worden daarin opgeroepen om voorrang te geven aan het algemeen belang en elke vorm van belangenvermenging te vermijden.

Minister, acht u het nodig om boven op de bestaande deontologische code nieuwe wetgevende initiatieven te nemen en aan het parlement voor te leggen? Wil sp.a verder gaan dan de huidige code?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Sabbe, ik wil minister-president Peeters verontschuldigen, die nog in Zuid-Afrika vertoeft.

U verwijst naar de uitlatingen van minister Van den Bossche op het visiecongres van mijn partij. Het was voor iedereen duidelijk dat ze deze uitspraken deed als mandataris van de partij en niet als minister in een regering.

Uiteraard is dit onderwerp zeker een debat waard. Ik wil even aangeven dat er al heel wat bestaat. Wij allemaal hier hebben regels waaraan we ons moeten houden. In de eerste plaats is er de individuele integriteit waarbij iedereen zich probeert te gedragen naar de normen en waarden van de functie die hij invult. Dat is een persoonlijke verantwoordelijkheid die iedereen draagt. Daarnaast zijn er organisatorische elementen die ons helpen om dat te doen, zoals de deontologische code en wettelijke bepalingen over onverenigbaarheden.

Ik verwijs naar een omzendbrief van 24 juli 2009 van de Vlaamse Regering, waarin alle onverenigbaarheden nog eens opgelijst worden, waarin ingegaan wordt op het cumulverbod en andere zaken die een minister beter niet zou doen. Dat gaat ook over de deontologie. Er staat bijvoorbeeld in dat een lid van de Vlaamse Regering ieder conflict tussen tegenstrijdige belangen moet vermijden, dat onze eigen onafhankelijkheid niet mag worden aangetast.

Voorts zijn er de bepalingen uit de wetgeving op de overheidsopdrachten, bedoeld om over de onafhankelijkheid te waken. Ministers en hun uitvoerders mogen zich op geen enkele manier met de zaken bemoeien. Ik moet ook de wetgeving op de voorkennis van financiële transacties vermelden, en op het feit dat wij al onze mandaten en vermogens moeten melden.

Desalniettemin verandert de samenleving. Het is nuttig en wenselijk om stil te staan bij de vraag of wij over voldoende tussenschotten beschikken. Het zou evenwel wat onkies zijn om dat debat in de Vlaamse Regering te voeren. Ik denk dat de politieke partijen en het parlement dat moeten doen. Mijn partij is vragende partij om dat debat te voeren. Maar dit is op dit ogenblik geen zaak voor de regering.

De heer Ivan Sabbe: Er is het decreet over het deugdelijk bestuur in de Vlaamse overheidssector. Dat decreet verwijst naar de code-Daems, opvolger van de code-Lippens. Gelukkig kwam die opvolger er, want de naam 'Lippens' is niet echt aanvaardbaar meer. In dat decreet zitten mogelijkheden die misschien naar de provincies, gemeenten en intercommunales moeten worden uitgebreid. Om transparantie te bereiken – en wij staan achter dat doel – moet de code-Daems op de intercommunales en ten dele ook op de provincies worden toegepast. In dat geval moeten wij dan stellen dat onafhankelijke bestuurders gedurende maximaal twaalf jaar een mandaat mogen opnemen. Op Vlaams niveau moet die regel al worden gerespecteerd; waarom dat niet naar alle overheden doortrekken? Dat zal de transparantie ten goede komen en voorkomen dat men misbruik maakt van relaties met een aantal bedrijven.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, minister, collega's, ik wil kort herhalen wat ik afgelopen zondag al heb gezegd. Het is een goede zaak dat het parlement in zijn samenstelling die van de samenleving weerspiegelt. Wij doen zelfs inspanningen om bepaalde sociale groepen aan te moedigen om vertegenwoordigd te geraken. Het zou dus bizar zijn om de ondernemers uit te sluiten. Iedereen is welkom, zeker de dynamische krachten van onze samenleving. Er is een deontologische code, en wij moeten nagaan of die moet en kan worden aangepast. Ondertussen is er een breed draagvlak in Vlaanderen om te stellen dat dit kan. Ik verwijs dan naar krantenartikels, waaronder het artikel van Bram Wauters in De Tijd:

ondernemers zijn welkom in het parlement. Er zijn al goede afspraken gemaakt, maar als die deontologische code nog moet worden verduidelijkt, dan moet dat maar.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister, collega's, natuurlijk kunnen wij hierover het debat voeren. Toch moet worden gezegd dat de politieke wereld er altijd in slaagt om een aantal deontologische geschreven of niet-geschreven regels te overtreden, en dan zichzelf een nieuwe regelgeving op te leggen. Zo zit dat, en ik vind dat bijzonder jammer. Men moet doen wat men moet doen en wat is geoorloofd, en vooral niet doen waarvan iedereen vindt dat het niet is geoorloofd.

Laat ons ook het moment waarop dit voorstel is gelanceerd, niet uit het oog verliezen. Dit voorstel kwam er op het ogenblik dat Electrawinds het nieuws beheerste. Het is alleen bedoeld om het debat over de vraag waarom er zoveel Vlaams overheidsgeld naar Electrawinds is gevloeid, naar de achtergrond te duwen. Laten wij dat toch vooral niet vergeten. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Voorzitter, minister, collega's, politiek is geen noodzakelijk kwaad, maar een instrument om de maatschappij te ordenen. En het is duidelijk dat een teveel aan regeltjes niet leidt tot meer transparantie. Wij zijn echt geen tegenstanders van een deontologische code of de verfijning ervan, maar dat moet wel aansluiten bij de realiteit.

Wij willen geen parlement van enkel ambtenaren, vrijgestelden van bepaalde organisaties of mensen die om den brode aan politiek moeten doen, de zogenaamde brooddoospoliticus, die zich zodanig moet vastklampen aan een mandaat, dat er geen enkele ruimte meer is om in de maatschappij nog andere dingen te doen dan politiek.

Wij zijn geen voorstander van nog meer schotten in de politiek. Wij willen integendeel schotten wegwerken, om zo veel mogelijk mensen, ook gewone mensen, de gelegenheid te geven om aan politiek te doen en hun verantwoordelijkheid en engagement op te nemen. Te veel regeltjes leiden ertoe dat een aantal mensen niet meer aan politiek kunnen of willen doen, en dat is absoluut uit den boze.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer Sabbe, ik apprecieer de serene manier waarop u de vraag stelt. Het staat een beetje in contrast met de kretologie van vorige week. Het is net die kretologie die aan de basis lag van de oproep van mijn partij om na te denken over hoe we enerzijds van dit parlement een zo goed mogelijke afspiegeling van de maatschappij kunnen maken, maar er anderzijds ook voor kunnen zorgen dat elk van de 124 parlementsleden de vrijheid heeft om een standpunt in te nemen, zonder dat iemand onmiddellijk denkt dat dat is omdat deze of gene belangengroep of bedrijf bediend moet worden.

Daarom willen wij, samen met iedereen, het gesprek aangaan. We zullen zien hoever we komen. We moeten bekijken welke maatregelen nodig zijn om het vertrouwen en de representativiteit aan elkaar te koppelen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: We zijn het erover eens dat het een goede zaak is dat dit debat gevoerd wordt. Naar mijn aanvoelen zal de uitkomst van het debat een verzoening moeten zijn tussen twee zeer belangrijke principes. Ten eerste: het vermijden van belangenvermenging. Er mag voor een politicus maar één belang van tel zijn, namelijk het algemeen belang, en niet het particuliere belang. Dat moeten we absoluut vermijden. Er is zo'n beetje een niemandsland, een grijze zone tussen illegaal en legaal.

Ten tweede: als het plaatsen van schotten de bedoeling heeft om ondernemers niet toe te laten tot parlementen, of dat te bemoeilijken, zou dat een zeer slechte zaak zijn. Het is absoluut van belang dat alle onderdelen van de maatschappij vertegenwoordigd zijn in een parlement.

Laat ons duidelijk zijn dat deontologie de verantwoordelijkheid is van elk individueel parlementslid, elke minister, elke politicus. Het zal altijd van hem persoonlijk afhangen hoe die daarmee omgaat. Maar het zal ook altijd zeer moeilijk blijven om daar algemene uitspraken over te doen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Mijnheer Sabbe, het was absoluut niet de bedoeling om de indruk te wekken dat ondernemers geen plaats hebben in een parlement. Ook mijn partij vindt dat heel wat diverse groepen in de maatschappij vertegenwoordigd moeten zijn in een parlement.

De concrete aanleiding was wel degelijk het dossier Electrawinds. We hebben kunnen vaststellen dat op sommige momenten politieke deontologie zeer ver weg is. De vraag is of je daar niet een stuk regelgeving aan moet koppelen. Maar ik maak mij geen begoocheling: uiteraard zal dit niet heel het probleem oplossen.

Ik blijf nog wat op mijn honger zitten in verband met vorige week, minister. Vorige week hebben we een technische uitleg gekregen over waarom er zowat 160 miljoen euro direct en indirect naar Electrawinds is gegaan, maar wat mij betreft, volstaat die technische uitleg niet. Ik hoop dat we in de commissie, eventueel via hoorzittingen, kunnen bekijken of er wel degelijk iets meer aan de hand is. Want die essentiële vraag is nog altijd niet beantwoord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik ben het eens met de collega's die zeggen dat het in de eerste plaats een persoonlijke verantwoordelijkheid is van eenieder om altijd zijn eigen gedrag af te wegen en te kijken of hij handelt in overeenstemming met de waarden, normen en regels.

Er zijn organisatorische codes, cumulatieverboden en andere die ons daarbij helpen. Het is nuttig en noodzakelijk om die geregeld te evalueren, rekening houdend met de actuele situaties.

Als we het debat eerlijk willen voeren, moeten we er nog een derde element aan toevoegen. Het gaat immers niet alleen om belangenvermenging, maar vaak ook over de perceptie dat er misschien belangenvermenging zou kunnen zijn. Dat is wat ook in het debat binnensluipt, dat het ons moeilijk maakt en dat het politieke metier soms ten onrechte mee naar beneden haalt. Maar dat zijn dan veeleer begoochelingen.

Collega's, dit is geen regeringszaak. Wij hebben er op dit moment geen behoefte aan om onze omzendbrief aan te scherpen. Maar wij zijn, zoals iedereen denk ik, vragende partij om dit debat verder te voeren en te bekijken of er verfijningen nodig zijn.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Rzoska, mijnheer Tommelein en mijnheer Van den Heuvel, het doet mij plezier dat ik hier als ondernemend politicus welkom ben. Bedankt daarvoor. Na vier en een half jaar geeft dat toch een bepaald gevoel van warmte. Mijnheer Tommelein, ik weet dat dit niet zo persoonlijk te nemen is, maar waarom zou ik het niet zeggen?

Mijnheer Van Hauthem, u hebt gelijk. Het was een strategie van het congres. Door de rollen om te keren, heeft men de aandacht afgeleid van de essentie: het ongeoorloofd gedrag van de heer Vande Lanotte als voorzitter van de raad van bestuur. Dat is heel duidelijk. Bepaalde media zijn daarin gevolgd, andere gelukkig niet.

Last but not least zou ik van hieruit een oproep willen doen aan organisaties zoals Voka en UNIZO opdat ze het middenveld als voorbeeld zouden nemen, en mensen betalen en delegeren om hier in het parlement vanuit de invalshoek van ondernemend en werkend Vlaanderen een grotere vertegenwoordiging te hebben. Uiteindelijk worden hier toch de beslissingen genomen die het speelveld, de omgeving bepalen van wat er in ondernemend Vlaanderen gebeurt. Veel van die spelregels worden hier bepaald, vaak niet door mensen die

weten wat het in de praktijk allemaal voorstelt. Ze hebben misschien wel de beste bedoelingen, maar ze kennen niet altijd de ervaring ‘on the field’.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de nieuwe VRT-website www.sambal.be en de openbare opdracht van de VRT

ACTUELE VRAAG van de heer Veli Yüksel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het VRT-initiatief Sambal

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, de VRT test al enige tijd de nieuwe website www.sambal.be. Het hoeft niet altijd bhaalu te zijn. Op die site worden grappige filmpjes geplaatst, en er wordt doorverwezen naar grappige en – vind ik – ook minder grappige websites. Men experimenteert er al enige tijd mee. Het is blijkbaar niet de bedoeling om dit meteen ruim te gebruiken en uit te rollen voor een groter publiek. De VRT zegt dat het niet zeker is dat het ooit zal worden gelanceerd. Men wil met dit experiment de jeugd bereiken, de YouTube-generatie.

Sommigen zeggen dat als de VRT dit ooit echt uitrolt, dat daarvoor in elk geval de toestemming van de Vlaamse Regering nodig is. Anderen, bijvoorbeeld de heer Caspar van Rhijn, directeur innovatie van Mediahuis, vragen zich af of dit wel binnen de opdracht van de VRT valt. Jaak Smeets, directeur-uitgever van De Persgroep, stelt dat je zoiets eigenlijk niet met belastinggeld moet financieren.

Mijn vraag is niet nieuw. Ze komt af en toe wel eens boven. Minister, wij kennen de gevoeligheden van de commerciële sector en van de commerciële mediabedrijven met betrekking tot de online-activiteiten van de openbare omroep. Valt het initiatief Sambal volgens u binnen de opdracht van de openbare omroep?

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister, de VRT experimenteert al geruime tijd in alle stilte met Sambal.be, niet te verwarren met sambal oelek, de Indonesische saus. Sambal zet nu al kwaad bloed bij een aantal mediaspelers, met name De Persgroep en Mediahuis. Zij vinden dat de openbare omroep zich met dit platform ver buiten zijn decretale opdracht en ook de beheersovereenkomst begeeft. Het is ook geen geheim dat deze mediabedrijven zich al geruime tijd ergeren aan deredactie.be, de nieuwssite van de VRT. Zij spreken over concurrentievervalsing.

In artikel 2 van de resolutie die wij hier twee jaar geleden naar aanleiding van de beheersovereenkomst hebben aangenomen, hebben wij ervoor gepleit dat de VRT haar publieke opdracht op alle relevante platformen zou kunnen uitbouwen. Maar we stellen vast dat de VRT dat vandaag zeer ruim interpreteert. Momenteel is er geen strikte juridische afbakening voor de internetactiviteiten van de VRT. Eigenlijk is vandaag de stelregel dat alles wat niet uitdrukkelijk verboden is, toegelaten is. Daardoor komt de VRT vaak in conflict, vooral met private mediaspelers.

Daarom denken wij dat alle nieuwe onlineactiviteiten voorafgaandelijk zouden moeten worden beoordeeld op hun maatschappelijke, publieke meerwaarde en op het effect op de privémarkt en op andere spelers.

Minister, bent u het eens met dit uitgangspunt?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Wat de VRT doet met sambal.be past in de beheersovereenkomst voor zover het gaat over een experiment, wat het ook is. De VRT heeft de expliciete opdracht om jongeren te bereiken met haar informatieopdracht, ervoor te zorgen dat jongeren nieuws krijgen op een voor hen aantrekkelijke en bevattelijke manier. Het past ook in de beheersovereenkomst dat de VRT duidelijk de opdracht heeft om te innoveren en nieuwe experimentele projecten uit te testen. In die zin past dit in de beheersovereenkomst. De VRT doet wat ze moet doen.

Mijnheer Yüksel, het verbaast me een beetje dat u deze actuele vraag stelt, want u weet ondertussen dat net ik in de beheersovereenkomst uitdrukkelijk in een passage heb voorzien over hoe om te gaan met nieuwe diensten. Juist in deze beheersovereenkomst zijn we afgestapt van de vroegere leuze dat alles wat niet verboden was, mocht. Nu staat in de beheersovereenkomst dat alles wat erin staat mag, en dat alles wat er niet in staat, je opnieuw moet aanvragen.

We hebben een hoofdstuk ‘Nieuwe diensten’ geschreven waarin duidelijk is bepaald wat nieuwe diensten zijn en wat ze niet zijn. Als men een nieuwe dienst, bijvoorbeeld een nieuwe thematische website, wil lanceren, dan moet men opnieuw de goedkeuring vragen aan de Vlaamse Regering. Er moet dan ook een bij-hoofdstukje worden geschreven in de beheersovereenkomst.

Bij het hoofdstuk ‘Nieuwe diensten’ staat uitdrukkelijk vermeld dat dat niet geldt voor experimenten. Die mogen maximaal achttien maanden duren. Dan moet men een beslissing nemen. Ofwel zet men het om in een nieuwe dienst, en dan moet men de goedkeuring vragen. Ofwel wordt het experiment als afgelopen beschouwd en doet men er niets mee.

Wat de geest betreft, hebben het management en de raad van bestuur van de VRT en ikzelf de voorbije jaren gewerkt om telkens opnieuw de hand te reiken aan en samenwerking te zoeken met de privépartners. Ik weet dat men dat ook in dit experiment zal doen. Ik zal hen daar verder in stimuleren om zeker daarin de samenwerking te zoeken.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, u hebt gelijk. Artikel 18, paragraaf 1, over het opstarten van nieuwe diensten zegt uitdrukkelijk dat men dat aan de Vlaamse Regering moet vragen. Voor de rest zijn we het in de beheersovereenkomst eens dat er zeker een digitale taak is weggelegd voor de openbare omroep. Cobra, Sporza, deredactie.be, dat kan allemaal volgens de beheersovereenkomst, op voorwaarde dat de klemtoon wordt gelegd op audiovisueel materiaal. Daarover gaat de discussie niet.

Maar dit nieuwe sambal-initiatief is weer net iets anders. We zullen de hele moeilijke discussie – zeker voor een parlement – misschien weer moeten voeren over kwaliteit en inhoud. Dan kun je je afvragen of het de bedoeling is van een openbare omroep om met hoofdzakelijk gemeenschapsmiddelen mensen door te laten klikken naar leuke sites als je je verveelt, om acht BV’s te laten zingen op een manier die elke kat in de buurt vrijwillig naar het asiel doet rennen. Je kunt je dus afvragen of dit de opdracht is van de openbare omroep. Ik weet dat het een hele moeilijke discussie is, maar ik wil in elk geval vragen dat de openbare omroep oppast om de commerciële omroepen en de particuliere media niet meer te schofferen dan absoluut nodig.

De heer Veli Yüksel: Minister, er is natuurlijk een spanningsveld tussen wat privéspelers online aanbieden en de VRT. We stellen de aanwezigheid van de VRT op het onlineplatform niet in vraag. De vraag is hoe we dat doen en wat de meerwaarde is van de openbare omroep. Die bestaat erin om vooral nieuws, informatie, duiding en alle relevante zaken aan te bieden. Nu stellen we vast dat er een grijze zone is, waarbinnen de VRT opereert.

U bent minister van alle media, van alle mediabedrijven, dus ook van de private spelers. We moeten toch waken over een gezond evenwicht, een gezond ecosysteem waarbinnen ook de private mediaspelers voldoende ademruimte krijgen.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, dergelijke vragen zijn ergerlijk. Gelukkig kan ik mijn ergernis hier nog uitspreken, dus laat deze plenaire vergadering voor mij een therapie zijn om mijn ergernissen kwijt te geraken. Ik begrijp de vraagstellers toch helemaal niet, hoor. Ik denk, zoals collega De Coene vorige week ook heeft gezegd, dat sommige leden van de meerderheid vaak vergeten wat ze hier eigenlijk goedkeuren en wat ze hier eigenlijk neerschrijven.

De minister weet zeer goed wat het standpunt van mijn fractie is. Wij zeggen van websites en dergelijke meer: blijf bij uw kerntaken. U weet dat ik zelfs vind dat *deredactie.be* eigenlijk de facto al marktverstoring werkt. Mijn toelichting moet ik daar niet over geven. Maar als de collega's hier een resolutie en een beheersovereenkomst goedkeuren waarin staat dat de VRT op al die platformen aanwezig moet zijn en moet kunnen experimenteren, moeten ze nu niet komen klagen dat de VRT dat ook effectief doet, he. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Minister, dit experiment loopt al een tijdje en het is recentelijk omgedoopt tot Sambal. Uiteindelijk is het gelekt via een digitaal marketingbureau. Het was dus niet gewild dat het hier aan een debat zou worden onderworpen.

Ik kan me voorstellen dat als u wilt experimenteren, u ondertussen graag even onder de radar blijft. Maar ik vraag me toch af waarom u dan al niet in de experimentele fase dat gesprek met de private spelers bent aangegaan. U zegt nu: de VRT zal hen daartoe te gepasten tijde uitnodigen. Waarom niet vandaag? Is dat niet het gevolg van het feit dat u maar al te goed beseft dat de VRT hier in de grijze zone speelt en wel degelijk de vraag kan worden gesteld of dit wel goed besteed gemeenschapsgeld is voor opdrachten die ook door private spelers worden vervuld?

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, ik sta toch ook even te kijken naar de fijne collega's uit de commissie. Ik begrijp het niet goed. Laten we serieus blijven: jullie hebben dit allemaal goedgekeurd. Jullie stonden hierachter. Jullie stonden achter de financiering van het derde net, van OP12. Jullie waren euforisch na het bezoek aan de productiecellen die jongeren content gingen leveren. Minister, u weet dat ook.

Ik moet de minister niet verdedigen, maar ik snap het niet goed. Zijn jullie oppositie of meerderheid? Jullie hebben dit allemaal goedgekeurd. Mijnheer Vandaele, een lolletje voor 12 plus mag niet, maar een lolletje voor min 12 mag wel, of moet Ketnet nu ook serieus worden en een andere content gaan krijgen? Ik begrijp het niet meer wat u allemaal aan het vertellen bent. Het verlengde van OP12 is Sambal, is Nina-nieuws. Waar ligt de kritiek nu? Eigenlijk op uw eigen beleid.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, het is een beetje lastig als je hier oppositie wilt voeren deze dagen. Je wordt gewoon zo van het veld gespeeld door een aantal leden van de meerderheid. Ik denk dat enige profileringsdrang ons allemaal niet vreemd is, zeker in de Mediacommissie, misschien met uitzondering van de heer De Coene, maar dit is er toch over.

Minister, ik zal u mijn mening geven. Ik vind het heel goed dat we als politici terughoudend zijn over de inhouden van de VRT, maar ik ga nu toch eens mijn rol te buiten: ik vind *sambal.be* prachtig gemaakt. Als we de jongeren willen bereiken met de openbare omroep en als we ze willen helpen bij de selectie van interessant beeldmateriaal en informatie, dan is dat een schitterend initiatief. En voor de commerciële zenders: de markt is open en vrij. Feel free.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik heb er niet veel meer aan toe te voegen, behalve dat ik inga op wat collega van Rouveroij zei. Het is inderdaad een experiment. Wij hebben uitdrukkelijk de opdracht gegeven aan de VRT om te vernieuwen, om nieuwe dingen uit te proberen, om niet te verstarren zoals we de VRT kenden in de jaren 90. We hebben uitdrukkelijk die opdracht gegeven. Ze doet dat nu. Het was inderdaad bedoeld als een test om te kijken hoe jongeren daarop reageren.

Het is niet publiek bekendgemaakt met de bedoeling om het uit te dragen, het bleef onder de radar, net zoals ook een aantal applicaties rond Instagram en YouTube worden getest. Men test vooral of het een goede manier is om jongeren te bereiken.

In eerste instantie zal de functionele evaluatie moeten gebeuren door de VRT of men er iets uit kan leren en of men ermee verder wil gaan. Als men ermee verder wil gaan, dan is uitdrukkelijk vastgelegd in de beheersovereenkomst dat er een procedure is voor nieuwe diensten en dan moet men naar de Vlaamse Regering komen om toestemming te vragen en moet de Vlaamse Regering ook bekijken of het opportuiniteitsgewijs veroorloofd is om de marge voor de VRT uit te breiden om ermee verder te gaan.

De VRT heeft me bevestigd hier uitdrukkelijk van bewust te zijn. Op het moment dat de VRT bepaalde leerervaringen zou willen omzetten in nieuwe diensten, stapt ze naar de Vlaamse Regering. Ik heb daar uitdrukkelijk aan toegevoegd dat ik vind dat deze VRT heel duidelijk permanent op zoek is om samen waarden te creëren met de private spelers, om in onze kleine cultuurgemeenschap, waar we elkaar niet als concurrenten moeten beschouwen, samen te bekijken hoe we de kijker beter kunnen bedienen met een eigen content en een eigen identiteit. Ik sta daar heel erg achter, en dat zal in dit debat zeker ook meespelen.

De heer Wilfried Vandaele: Het verbaast me dat de collega's zo verbaasd zijn wanneer we vanuit de meerderheid een paar vragen stellen. We weten heel goed, mijnheer Wienen en mijnheer Verstrepen, wat we stemmen. We weten heel goed welke beheersovereenkomst gemaakt werd. (*Rumoer*)

We weten ook dat we hier te maken hebben met een heel snel evoluerend bedrijf, een snel evoluerende sector, namelijk de media. Het is volgens ons zeker de taak van dit parlement, meerderheid en oppositie, om de vinger aan de pols te houden en om constant te evalueren en af te toetsen of de grenzen worden bewaakt.

We weten dat dit een grens is die we voortdurend moeten bewaken, namelijk de grens tussen de opdracht van de openbare omroep, betaald met gemeenschapsmiddelen van de belastingbetaler, en wat de commerciële omroepen mogen doen. Wat we hier vandaag bespreken, zit volop op die grens, in de grijze zone. En het is de taak van het parlement om die te bewaken. (*Rumoer*)

Het antwoord van de minister is wat dat betreft volstrekt helder. We kennen de beheersovereenkomst en we kennen de contouren.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, er zijn geen zekerheden meer: de oppositie verwijt ons dat we het beleid ondersteunen, maar ook dat we kritisch naar dat beleid kijken. Kijk eens naar uzelf, collega's, en naar hoe u het doet. (*Rumoer*)

We staan nog altijd achter wat we gestemd hebben. We nemen ook de bezorgdheid van private mediaspelers ter harte. Dat is ook uw bezorgdheid, minister, het is die van ons allemaal. In dit dossier moet de VRT, zeker indien dit project verder wordt uitgerold, gaan praten met die mediaspelers, want uiteindelijk hebben ze elkaar nodig in een gezond ecosysteem. Dat is, denk ik, de conclusie van dit debat: dat u vraagt aan de VRT om daar voldoende aandacht voor te hebben.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de mogelijke interesse van het Vlaams Energiebedrijf voor onderdelen van Electrawinds

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, minister, het is uw dag wel, vandaag. U hebt al veel in de belangstelling mogen staan en u hebt al goed geantwoord en ik hoop dat u even goed blijft antwoorden.

Deze voormiddag hebben we al een debatje gehad over Electrawinds, ik zou zeggen: ‘Electrawinds, het zoveelste vervolg.’ Andere, jongere, mensen, zouden spreken over een ‘sequel’, ik noem het dus: ‘het zoveelste vervolg’.

Vorige week, collega’s, hebben we dit debat al een beetje kunnen voeren, en toen hebben we kamerbreed onze ergernis mogen uitdrukken over het feit dat er heel wat openbaar geld naar ‘onopenbare’ en onduidelijke privéstructuren stroomt. En laat het nu net vorige week zijn geweest – onze woorden waren nog niet koud – toen het nieuw Vlaams Energiebedrijf aankondigde, bij monde van zijn voorzitter, dat het ook geïnteresseerd was om nog een bijkomende kapitaalstroom naar dat bijna failliete Electrawinds door te sturen.

Minister, gelukkig – u hebt er daarstraks op gealludeerd – was de raad van bestuur alerter dan de voorzitter van het bedrijf zelf en heeft de raad van bestuur gezegd: “Dit gaat niet door. Wij zijn niet geïnteresseerd in een bijna failliet bedrijf.” Dat op zich is al een probleem, want als een raad van bestuur zijn voorzitter terugroept, dan zorgt dit in een normale bedrijfs-cultuur voor zeer grote problemen en dan zou zo’n voorzitter zijn conclusies moeten trekken.

Minister, hier is meer aan de hand. Omdat hier ook weer wordt gewerkt met gelden van de belastingbetaler, durf ik u ter verantwoording te roepen. U hebt vanmorgen al geantwoord naar aanleiding van uitspraken van de CEO in het verleden. Ik wil weten hoe u zult omgaan met de uitspraken van de voorzitter van het Vlaams Energiebedrijf (VEB) en met de reactie daarop van de raad van bestuur. Wat is uw visie op het investeringsbeleid dat het VEB kan en mag voeren?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega’s, ik wil toch nog even in herinnering brengen dat wij een heel duidelijk decreet en een samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Energiebedrijf hebben waarin uitdrukkelijk bepaald is binnen welke marges men kan investeren en waarin staat dat de raad van bestuur en het management volledige autonomie hebben om te overwegen of men een bepaalde investering wil doen of niet. Dit zeg ik even om het kader te schetsen.

Mijnheer Penris, ik was ook verbaasd toen ik dat in de krant las. Wij hebben contact opgenomen en men heeft ons gezegd dat de raad van bestuur die namiddag zou samenkomen. De raad van bestuur heeft toen ook een beslissing genomen en daarover gecommuniceerd. Op vrijdagmiddag is er een persbericht verstuurd waarin staat: “Op de vergadering van 6 december heeft de raad van bestuur kennis genomen van de artikels in De Tijd. Naar aanleiding hiervan wenst de raad van bestuur duidelijk te stellen dat het Vlaams Energiebedrijf momenteel geen investeringsdossier bestudeert met betrekking tot Electrawinds.” Ik heb er ook met de voorzitter over gesproken en die heeft mij uit de doeken gedaan hoe het een samenloop van omstandigheden is geweest waardoor hij verkeerd is geciteerd en waardoor het geheel op een misverstand berust, zoals ik heb begrepen.

De heer Jan Penris: Minister, u bent heel vriendelijk voor die voorzitter. Ik zou zo vriendelijk niet zijn. Een raad van bestuur die een voorzitter terugfluit, moet daar ook consequenties uit durven te trekken. Als in een privébedrijf een raad van bestuur een voorzitter terugfluit, dan moet zo’n voorzitter daar ook de consequenties uit trekken. Ik hoop

dat hij dat in deze dan ook doet, quid dat er misverstanden zijn geweest – wat ik niet geloof. Want in dit dossier – u weet dat evengoed als ik en u glimlacht nu omdat u ook weet hoe de vork aan de steel zit – spelen politieke motieven. De voorzitter van de raad van bestuur heeft een duidelijke politieke kleur die aansluit bij de kleur van het noodlijdende Electrawinds, voor een stuk. Hij – de heer Desender om hem niet te noemen – moet dan maar de conclusies trekken.

U bent te vriendelijk voor die voorzitter. Minister, wij zijn nog altijd aandeelhouder in dat bedrijf. Wij zijn de algemene vergadering van de VEB en wij roepen die voorzitter nu ter verantwoording. Ik denk dat als de raad van bestuur hem terugfluit, wij dat met z'n allen mogen doen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, u hebt het daarnet ook al gezegd dat het een autonoom bedrijf is waarmee de Vlaamse Regering een samenwerkingsovereenkomst heeft afgesloten. Het is de raad van bestuur die autonoom beslissingen kan nemen. Of de voorzitter van de raad van bestuur nu al dan niet heeft voorgesteld om het noodlijdende Electrawinds te helpen door erin te investeren, het feit blijft dat wanneer de raad van bestuur dat zou willen, men die decretale mogelijkheid perfect heeft, want die heeft het Vlaams Parlement geschapen.

Minister, dan kom ik opnieuw bij de opmerkingen die wij hebben bij de oprichting van het Vlaams Energiebedrijf zelf. In een reflectienota heb ik bij de oprichting reeds gewaarschuwd voor dit scenario waarbij er door de hoge mate van autonomie een probleem rijst van transparantie en sturing.

Het is te betreuren, zoals ik heb geschreven, dat de Vlaamse Regering niet een aantal wijzigingen heeft aangebracht in haar ontwerp van decreet opdat het Vlaams Parlement zijn functie als controleorgaan ten volle zou kunnen uitoefenen. Minister, het is uw politieke verantwoordelijkheid dat dit bedrijf zo ver zou kunnen gaan dat het dergelijke participaties zou aangaan. Wij hebben de banden veel te los gemaakt.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Mijnheer Penris, het is een mooie poging om er weer een politiek spelletje van te maken. (*Opmerkingen bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter waar u het over hebt, heeft ook meegegeven dat uiteindelijk de raad van bestuur beslist. In die zin wil ik absoluut het antwoord van de minister ondersteunen. We hebben als overheid een opdracht meegegeven aan het Vlaams Energiebedrijf. Het is nu aan de raad van bestuur om binnen die opdracht te gaan handelen. Zij oordelen wat ze kunnen doen en wat niet, wat dus valt binnen die opdracht.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Het is misschien het moment om iets verder terug te spoelen. Van bij het begin hebben we in Vlaanderen gezegd: wat we zelf doen, gaan we beter doen. Dat was een verwijzing naar wat Wallonië doet. De heer Penris haalt terecht aan dat het etatisme in Vlaanderen werkelijk alle records op het federale niveau heeft doorbroken. Het creëren van een Vlaamse milieuhouding is al in se verkeerd, want het is opnieuw geen kerntaak van een overheid. Het is opnieuw met belastinggeld interveniëren in de normale economie, en daar ligt al de fout. We zouden al die discussies over deontologische codes niet moeten hebben, als de overheid, en bij uitstek de Vlaamse overheid in een voorbeeldrol, zich enkel zou bezighouden met kerntaken en niet een ondernemer zou willen blijven spelen in concurrentie met de normale economie.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Minister, ik heb goed geluisterd naar uw antwoord, en daar zit een zeer interessant element in, dat mijn vermoeden bevestigt. U zegt dat u in de voormiddag

even hebt gebeld. In de namiddag heeft de raad van bestuur vergaderd en is het persbericht er gekomen.

Bepaalde collega's en ik blijven erop terugkomen. De opmerking is ook zeer terecht. Vorige week was ook een van de onderwerpen in de discussie dat dit parlement zijn controlerende taak zeer moeilijk kan uitvoeren. Oké, ik onderschrijf het principe dat er een aantal dingen worden uitbesteed aan autonome organisaties, maar u moet toch met mij vaststellen dat we als parlement onze controleopdracht op dat punt zeer moeilijk kunnen vervullen. Als we nu ook nog eens de mensen van het Vlaams Energiebedrijf naar de commissie halen, worden het zeer drukke commissiedagen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Ook ik was verwonderd vorige week over de communicatie van de voorzitter van het Vlaams Energiebedrijf, te meer omdat het niet de eerste keer was dat hij last had van wat profileringsdrang. Wat mij betreft, is dat misplaatst zolang er geen concrete resultaten zijn van het Vlaams Energiebedrijf. Het moet gaan over energiebesparende maatregelen in onze overheidsgebouwen, een goedkope en zekere energielevering voor de overheid zelf en eventueel investeringen in innovatieve energieproductie. Het Vlaams Energiebedrijf heeft geen rol waar de markt op dit moment speelt, en dat is onder andere waar Electrawinds zich bevindt.

Collega's, we hebben deze morgen in de commissie afgesproken dat we het Vlaams Energiebedrijf gaan evalueren in maart in de commissie. Ik kijk uit naar die evaluatie. Het is belangrijk om dat serieus te nemen. Voor de raad van bestuur en de voorzitter van het Vlaams Energiebedrijf is het heel belangrijk om tegen dan concrete resultaten te hebben.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, vooraleer iemand andere conclusies trekt, wil ik uitdrukkelijk zeggen dat de raad van bestuur heeft gesteld dat ze geen investeringsdossier bestudeert met betrekking tot Electrawinds.

We moeten wel weten wat we willen. Ofwel zeggen we dat, als we voor een aantal doelstellingen die we delen, onder andere de vergroening van onze economie, zien dat de private spelers zich met enige huiver op het terrein begeven en er weinig kapitaal voorhanden is via de private markt voor investeringen, we als overheid kapitaal beschikbaar stellen. Ofwel zeggen we, zoals u, mijnheer Sabbe, dat de overheid dat allemaal niet meer moet doen, geen financieringen moet vrijmaken en niet moet participeren in bedrijven. Daar kunt u van meespreken. Die keuze heeft deze regering niet gemaakt.

Deze regering heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om de vergroening van onze economie te steunen en nieuwe innovatieve technologieën te versnellen door de oprichting van het Vlaams Energiebedrijf.

Als u dan zegt dat het parlement daar geen controle op kan uitoefenen, dan ben ik het daar helemaal niet mee eens. Dit parlement heeft gedurende maanden allerlei mensen gehoord om na te gaan of het überhaupt nodig was om een energiebedrijf op te richten. Er zijn hoorzittingen geweest op basis waarvan dit parlement in resoluties heeft beslist dat er een energiebedrijf mocht komen onder bepaalde voorwaarden. Men heeft toen ook duidelijk gevraagd dat het businessplan aan het parlement zou worden toegelicht. Dat is gebeurd.

En toen heeft men gevraagd dat men de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het energiebedrijf aan het parlement zou voorleggen, en ook dat is gebeurd. In die samenwerkingsovereenkomst is uitdrukkelijk bepaald onder welke voorwaarden men al dan niet mag investeren. Wat er ook in staat, mijnheer Rzoska, is dat niet u of dit parlement beslist in welke dossiers er wordt geïnvesteerd. En ik dacht wat wij daar toch nog altijd achter stonden, dat het dus niet de politiek was die zou beslissen in welke bedrijven wij zouden investeren; dat wij dat zouden overlaten aan een autonome raad van bestuur en aan een management.

Hebt u dan geen controlerechten? Jawel. Want vandaag al, nadat vrijdag een foutief bericht in de krant stond, dat intussen ook is rechtgezet door de raad van bestuur, stelt u mij hier vragen over en ben ik bereid om daarop te antwoorden. En ik ben bereid elke vraag in de commissie te beantwoorden. Het Vlaams Energiebedrijf is ook bereid om hier uitleg te komen geven. We hebben zelfs in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen dat er halfjaarlijks een tussentijdse evaluatie gebeurt en dat er jaarlijks een evaluatie plaatsvindt die telkens wordt voorgelegd aan dit parlement.

Ofwel zegt u nu dat u zelf wilt beslissen in welke bedrijven er wordt geïnvesteerd, maar dan volg ik u niet. Dan keren we terug naar de politisering van die instellingen, en dat is absoluut niet wat deze regering wil. Ofwel maakt u gebruik van uw recht om op voorhand te zeggen wat het kader is waarbinnen mag worden geïnvesteerd en maakt u gebruik van uw recht om achteraf de beslissingen van de raad van bestuur te bekritisieren en daar desnoods ook conclusies uit te trekken. Zo wordt het spel hier wat mij betreft gespeeld.

Het Vlaams Energiebedrijf heeft momenteel geen investeringsdossier op de tafel liggen met betrekking tot Electrawinds.

De heer Jan Penris: Mijnheer Rzoska, de minister heeft een punt. Wij houden de vinger aan de pols. Vanmorgen hebben we haar nog ondervraagd. Het was, ere wie ere toekomt, de heer Bothuyne die het had over een communicatiefout van de CEO. De minister zei terecht dat het om een kinderziekte van een jong bedrijf ging. Misschien mogen CEO's communicatiefouten maken, ik weet dat niet. De minister heeft die in elk geval door de vingers gezien, maar wij hebben het wel kunnen opvolgen. Ik nodig u allemaal uit om op die opvolgingsmomenten aanwezig te zijn. Vanmorgen waren er maar vier commissieleden, dat mag ook wel eens worden gezegd.

Dit doet echter geen afbreuk aan de essentie van de zaak, minister. In dezen is er meer aan de hand. Een voorzitter van een raad van bestuur die door zijn raad wordt teruggefloten – en u kunt zeggen dat het miscommunicatie is, maar dat is het natuurlijk niet, het gaat over meer dan dat –, moet zijn conclusies trekken. En ik hoop dat de heer Gryffroy dat doet in alle eerlijkheid en objectiviteit ten bate van Vlaanderen

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Griet Smaers tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de 31 aanbevelingen voor meer verkeersveiligheid en de nodige stappen om te komen tot een nieuw Vlaams verkeersveiligheidsplan

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Minister, afgelopen maandag vond er in het Vlaams Parlement een Vlaamse conferentie plaats voor de regionalisering van de verkeersveiligheid. Op die conferentie waren meer dan vijftig instellingen en organisaties aanwezig die de afgelopen maanden intensief hebben gewerkt aan aanbevelingen aan de Vlaamse overheid om te komen tot een ambitieus plan verkeersveiligheid.

Het was een heel boeiende namiddag en er was een groot draagvlak voor de voorstellen die werden gedaan aan de Vlaamse overheid. De zesde staatsvorming draagt heel wat bevoegdheden over aan Vlaanderen waaronder verkeersveiligheid. Vlaanderen zal de komende jaren dan ook veel meer zelf kunnen doen aan verkeersveiligheid.

Op dit moment loopt er een onderzoek naar het mobiliteitsplan Vlaanderen. De Vlaamse Regering heeft enkele weken geleden een ontwerp mobiliteitsplan Vlaanderen goedgekeurd met daarin enkele ambitieuze doelstellingen over verkeersveiligheid.

Ook het Pact 2020 bevat een aantal ambitieuze doelstellingen qua verkeersveiligheid. Met de extra bevoegdheden van de zesde staatshervorming kan er dus nog harder worden gewerkt aan die verkeersveiligheid.

Minister, u kondigde in uw slotwoord afgelopen maandag aan nu werk te willen maken van een nieuw Vlaams verkeersveiligheidsplan. Daartoe zitten links vervat in het huidige ontwerp van Mobiliteitsplan Vlaanderen. Hoe ziet u zelf die aanpak en timing om te komen tot een nieuw Vlaams verkeersveiligheidsplan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, mevrouw Smaers, voor alle duidelijkheid, de 31 aanbevelingen die me zijn overhandigd, zijn aanbevelingen van een breed veld van experts over de manier waarop we optimaal gebruik kunnen maken van de nieuwe hefboomen die de staatshervorming straks biedt. Het zijn geen aanbevelingen van mezelf aan mezelf.

Het klopt dat op dit ogenblik het openbaar onderzoek loopt over een nieuw mobiliteitsplan voor Vlaanderen. Daarin zijn een aantal doelstellingen opgenomen qua verkeersveiligheid. Er is ook al een aanzet tot een nieuw verkeersveiligheidsplan in verwerkt. Het echte verkeersveiligheidsplan loopt tot 1 januari 2015. We moeten er dus voor zorgen dat er vanaf die datum een nieuw verkeersveiligheidsplan komt. In die zin is de timing perfect. Na het afronden van dit onderzoek en het finaliseren van het nieuwe Mobiliteitsplan Vlaanderen kan ook onmiddellijk het nieuwe verkeersveiligheidsplan worden opgemaakt. Dat zal een herwerking zijn van het bestaande plan, maar uiteraard zal ook rekening worden gehouden met de nieuwe, bijkomende bevoegdheden die we hebben gekregen, en ook de gedane aanbevelingen zullen daarin kunnen worden verwerkt.

Mevrouw Griet Smaers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb vernomen dat het openbaar onderzoek voor dat Mobiliteitsplan Vlaanderen nog tot begin januari 2014 loopt, dus iedereen die nog bemerkingen of suggesties heeft, kan die nog geven. Ik neem aan dat dit dus ook voor de verkeersveiligheid geldt, dat er ook qua verkeersveiligheidsplanning nog suggesties kunnen worden gedaan, naast de aanbevelingen die er al zijn gekomen uit de sector.

De voorzitter: De heer D'Hulster heeft het woord.

De heer Steve D'Hulster: Voorzitter, mevrouw Smaers wijst er terecht op dat dit een heel interessant congres was. Ik meen dat we deze trein nu vooral niet mogen missen. Die regionalisering is echt een ongelooflijke kans om een tandje bij te steken qua verkeersveiligheidsbeleid. Minister, de cijfers van uw eigen provincie die onlangs in de krant stonden, tonen nog maar eens aan dat we nog wel wat werk te doen hebben. Nog belangrijker dan de plannen is dat men in de volgende legislatuur snel tot actie overgaat. Er zijn heel wat goede, concrete aanbevelingen gegeven. Ik onthoud er alleszins een aantal, zoals eindelijk een kwaliteitsvolle rijopleiding voor iedereen, en een goede leesbaarheid van de weg en genoeg innoverende projecten om onze wegen veiliger te maken. Ook moeten we heel goed nadenken over wat we met dat Verkeersboetefonds gaan doen. Het idee dat werd aangereikt om dat fonds te verdelen naar rato van de inspanningen, is misschien een goed idee. Dat zijn de dingen die bij mij zijn blijven hangen, maar we zullen daar ongetwijfeld binnenkort in de commissie nog verder over discussiëren.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, het lijkt me inderdaad zeer nuttig dat de diverse verenigingen aanbevelingen hebben geformuleerd op het vlak van verkeersveiligheid. Dat is zeker de aanzet voor de discussie de volgende maanden. Minister, wat het nu al opleggen van een concrete timing voor dat verkeersveiligheidsplan betreft, ik hoop dat u toch zult wachten om daaraan te werken tot er uitsluitel is over het daadwerkelijk realiseren van die aanbevelingen. Daarover zal immers ook nog een politieke discussie komen. Mevrouw

Smaers zegt dat we er heel veel bevoegdheden bij krijgen. Qua verkeersveiligheid komen er bevoegdheden over, maar als ik de aanbevelingen lees, stel ik toch ook weer vast dat we toch nog altijd zullen worden geconfronteerd met problemen. Bijvoorbeeld over die databank voor verkeersovertredingen moeten we nog altijd overleggen met de federale overheid. We hebben nog altijd niet dat volledige pakket overgekregen. Optimisme, ja, maar we moeten er ook voor waarschuwen dat we toch nog altijd met knelpunten zullen worden geconfronteerd door de versnippering van de bevoegdheden, die ook na de staats hervorming blijft.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Voorzitter, geachte leden, mevrouw Smaers, met alle respect, maar ik begrijp niet goed waarom u deze vraag nu stelt. Wat eergisteren heeft plaatsgevonden, was eigenlijk deels aangekondigd. Diverse organisaties hebben daaraan meegewerkt. De minister heeft daar eigenlijk al over gecommuniceerd. De vraag die u stelt, is in mijn ogen nog eens een voorzet om de minister nog eens alle ruimte te geven.

Het groenboek Zesde Staats hervorming staat namelijk op de agenda van de commissie. Dat wat maandag werd voorgesteld, is daar eigenlijk gewoon een onderdeel van. Met alle respect: ik begrijp dus niet waarom u deze vraag op dit moment stelt.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Ik treed het standpunt van de heer Rzoska bij. De vraagstelling van mevrouw Smaers en het antwoord van de minister lijken meer op een reclamecampagne voor het mobiliteitsplan.

Maar goed, uiteraard zijn wij voorstander van meer verkeersveiligheid. Maar, minister, wij willen niet zomaar de roep naar meer snelheidsverlagende maatregelen ondersteunen. Is de snelheid de oorzaak van het hoge aantal verkeersongevallen in Vlaanderen? Ik denk het niet. Ook de verkeersinfrastructuur in Vlaanderen laat te wensen over.

Minister, om dat verder te kunnen bekijken, is een Vlaamse verkeersongevallendatabank absoluut noodzakelijk. Daarover beschikken we in Vlaanderen nog steeds niet.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, collega's, ik wil er twee van de voorgestelde maatregelen uit pikken.

Minister, wat de verkeersborden betreft, moeten we gaan naar een situatie waarbij de 'pays réel' wordt afgestemd op de 'pays légal', of liever omgekeerd. De feitelijkheid is dat vandaag op de gewestwegen in meer dan 70 procent van de gevallen 70 kilometer per uur de norm is, maar dat we wettelijk nog steeds met een regeling zitten waarbij 90 kilometer per uur wordt aangehouden. We moeten daar naar 70 kilometer per uur gaan. Dat geniet volgens mij een breed draagvlak in Vlaanderen gezien de feitelijke situatie. We moeten de feitelijke situatie en de formele situatie op elkaar afstemmen.

Wij zijn tegen de extra rijexamens. Volgens mij is dat vandaag in Vlaanderen voldoende performant geregeld met een theoretisch en een praktisch rijexamen. De kandidaat-chauffeur nog extra aan examens onderwerpen, vind ik een brug te ver. Ouders en meer in het algemeen de samenleving moeten daar verder sensibiliseren.

Misschien kunnen de ordediensten ook meer controleren in de nacht van zaterdag op zondag, op het ogenblik dat er wel nogal eens wat mensen op de baan zijn die weinig rijervaring hebben, weinig hebben geslapen, misschien iets te veel hebben gedronken en misschien ook nog iets anders hebben ingenomen. Op die manier kunnen we de rem zetten op het aantal verkeersongevallen en dat aantal misschien zelfs terugdringen. Ik denk dat we zo verder geraken.

Voor de rest heb ik de indruk dat de vraagstelster, als voorzitter van de fanclub, de minister een forum wilde aanbieden. (*Applaus*)

Ik denk dat de actuele vraag wat voortijdig was. Maar dat geeft tenminste de kans om een aantal maatregelen partijpolitiek te belichten. (*Applaus*)

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben blij dat ik een fanclub heb, want er zijn mensen die dat blijkbaar niet hebben.

Mijnheer Rzoska, wat mij betreft zijn de actuele vraag en mijn antwoord op zich al nuttig. Uiteraard is het de voorzitter die oordeelt of ze ontvankelijk worden verklaard.

U zegt dat wat die organisaties voorstellen, een onderdeel is van het groenboek. Dat klopt natuurlijk niet. Het groenboek is volledig opgemaakt door de Vlaamse administratie. Wij hebben zelf, om de kansen en de opportuniteiten die er zijn door de nieuwe staats hervorming niet over te laten aan mijn eigen administratie, beslist om het brede middenveld te ondervragen. We zijn nagegaan of zij tot een consensus kunnen komen betreffende een aantal maatregelen.

Mijnheer D'Hulster, u zegt dat het tijd is om een tandje bij te steken. U mag niet vergeten dat de gedane aanbevelingen zonder uitzondering gaan over hefbomen die we vandaag niet hebben. Ik kan vandaag onmogelijk beslissen, zoals de heer Keulen voorstelt, om een algemene regel van 70 kilometer per uur langs de gewestwegen in te voeren. Het bepalen van de algemene snelheidsregimes is namelijk een federale bevoegdheid. Ik kan het niet. Elk van die aanbevelingen gaat niet in op het huidige beleid, maar op de nieuwe hefbomen en de manier waarop we ze in de toekomst goed kunnen inzetten voor de verkeersveiligheid.

Collega's, de concordantie met het huidige mobiliteitsplan is vrij evident. Het huidige mobiliteitsplan bevat ook een aantal hefbomen naar de toekomst toe. Zo komt een goede leesbaarheid van de weg daarin voor. Collega's, het is toch evident dat, als we straks bevoegd worden om zelf algemene snelheidsregels in te voeren, die ook een impact kunnen hebben op de leesbaarheid van de weg en dat we die nieuwe bevoegdheden in een nieuw verkeersveiligheidsplan dus meteen meenemen.

Volgens mevrouw Jans kunnen we best wachten tot er politieke beslissingen zijn genomen. Dat is evident. Het huidig verkeersveiligheidsplan loopt echter tot 1 januari 2015. We zullen ervoor moeten zorgen dat er op 1 januari 2015 een nieuw verkeersveiligheidsplan is. Dit betekent dat we het huidige plan nu perfect kunnen evalueren. We kunnen nagaan hoe we nieuwe hefbomen kunnen inschuiven.

Een aantal keuzes zullen sowieso in de volgende legislatuur moeten worden gemaakt. De bevoegdheid komt pas halverwege 2015 naar hier. We kunnen bijgevolg onmogelijk beslissen in maart 2014 nieuwe regels in te voeren indien we pas een aantal maanden later bevoegd worden. Dat is ook evident.

Ik heb trachten te verduidelijken dat de timing zeer mooi past. Met betrekking tot het Mobiliteitsplan, het lopende verkeersveiligheidsplan en het nieuwe verkeersveiligheidsplan kunnen we geharmoniseerd werken. We kunnen tegen 31 december 2014 volledig klaar zijn om in Vlaanderen naadloos met een nieuw verkeersveiligheidsplan te werken.

Volgens mij zou het niet kies zijn nu op de inhoud van de maatregelen in te gaan. Ik heb mijn best gedaan dat ook niet te doen. Een aantal zaken zijn uiteraard evident. De kwaliteit van de opleiding is zeer belangrijk. Ook het zeer zichtbaar maken van de snelheidsregimes in Vlaanderen is van groot belang. Vlaanderen heeft nog geen verkeersboetefonds. Binnenkort zullen we wel in staat zijn zelf opbrengsten te innen. We zullen over een aantal zaken nog een discussie ten gronde moeten voeren.

Mijnheer Penris, ik verwacht veel van de discussie over het groenboek en over de aanbevelingen die we volgende week donderdag in de commissie Openbare Werken zullen

voeren. Blijkbaar vindt die dag toch een commissievergadering plaats – ik heb het nagevraagd. Indien de begroting op dat ogenblik is goedgekeurd, is dat voor mij geen probleem. U kunt daar uiteraard mee voor zorgen. (*Opmerkingen van de heer Jan Penris*)

U kunt daar ook niet voor zorgen. Het gaat erom dat de besprekingen afgerond moeten zijn. In elk geval verwacht ik hier veel van.

Wat de verkeersveiligheid betreft, lijkt het me een bijzonder goede zaak dat aan de vooravond van de implementatie van de staatshervorming tal van organisaties die met verkeersveiligheid bezig zijn al zoveel grondig en degelijk werk hebben verricht.

Mevrouw Griet Smaers: De aandachtige luisteraar zal hebben gehoord dat mijn actuele vraag vooral gaat over het nieuw verkeersveiligheidsplan en niet over de kapstukken die door het groenboek worden geboden. Het nieuw verkeersveiligheidsplan moet op 1 januari 2015 worden ingevoerd. Het lijkt me te getuigen van een perfecte timing nu al vragen over dit onderwerp te stellen.

Momenteel ligt het ontwerp van het Mobiliteitsplan ter inzage. Het openbaar onderzoek loopt. Dit is het juiste moment om hierop in te spelen. Ik houd daarbij rekening met alles wat met de verkeersveiligheid te maken heeft. Ik wacht op politieke beslissingen. Ik vind het echter niet het moment om te wachten met het voortwerken aan de verkeersveiligheid. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Lies Jans tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de door de minister geplande initiatieven om het transportplan 2014 van de NMBS af te stemmen op het aanbod van De Lijn

ACTUELE VRAAG van de heer Marino Keulen tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de afstemming van het aanbod van De Lijn op het nieuwe NMBS-vervoersplan

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, gisteren heeft de heer Cornu, de topman van de NMBS in de bevoegde commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers een toelichting over het vervoersplan van de NMBS gegeven. Ik zou de vraag kunnen stellen of hierover overleg met de Vlaamse overheid is gepleegd. Ik wil die vraag echter niet stellen. Ik ken het antwoord immers al. Ik heb het vorige vrijdag zelfs al in De Tijd kunnen lezen.

Ik citeer het interview met de heer Kesteloot, de directeur-generaal van De Lijn, die hoopt het transportplan van de NMBS zo snel mogelijk te kunnen inkijken: “De Lijn zal zijn netwerk moeten afstemmen op de drastische veranderingen van de NMBS die ze gepland hebben tegen eind 2014 in het treinaanbod. We kennen de grote lijnen, maar niet de details.”

Ik lees dat we in Vlaanderen hopen dat we de plannen van de NMBS mogen inkijken. Ik stel me hier ernstige vragen bij. Ik krijg de indruk dat de NMBS zonder enig overleg of zonder enige afstemming plannen vastlegt. De Vlaamse overheid krijgt te horen dat ze die plannen moet nemen of laten. We hebben hiervan in het verleden al genoeg voorbeelden gezien. We hebben in onze commissie al het meerjareninvesteringsplan van de NMBS besproken.

Als ik het toch even over Limburg mag hebben, wil ik opmerken dat deze plannen desastreus zijn voor de spoorontsluiting van Limburg. Ook het voorliggend vervoersplan is desastreus voor de mensen die vanuit Hasselt naar Antwerpen of naar Gent willen.

Minister, in welke mate gaat u proberen in te grijpen in dat transportplan? Welke stappen gaat u zetten die Vlaanderen ten goede komen?

U hebt naar aanleiding van het meerjareninvesteringsplan al wel eens samen met minister-president Peeters een heel boze brief geschreven aan federaal minister van Overheidsbedrijven Labille. Volgens mij is het nu tijd om tot overleg over te gaan.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, minister, dames en heren, ik zou mijn betoog willen houden in het kader van het samenwerkingsfederalisme. Dat moet in de twee richtingen gebeuren: van de regio's naar federaal en van federaal naar de regio's. We moeten allemaal opkomen voor de reiziger die als klant van de overheid genoeg betaalt voor dat openbaar vervoer. We moeten zorgen dat hij kwaliteit krijgt.

De trein gaat hier en daar trager rijden. We zouden de NMBS 'de trein der traagheid' kunnen noemen. Dit heeft vooral te maken met grote infrastructuurwerken die nog lopen tot en met 2016, zo kondigde Marc Descheemaeker aan.

De vraag is: gaan de twee openbaarvervoermaatschappijen, De Lijn en de NMBS, hun dienstregeling op elkaar afstemmen? De reiziger hoort ons graag bezig. Als politici elkaars rekening opmaken, haken de mensen snel af. Hoe kunnen we garanderen dat een reiziger die het station verlaat, op het stationsplein een bus vindt die op hem wacht en hem naar huis brengt? In welke mate is De Lijn daar samen met de NMBS mee bezig? Hoe gaan zij die kwaliteit van dienstverlening garanderen ten aanzien van de reiziger?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ter verduidelijking, collega's, de uitwerking van het vervoersplan behoort tot de operationele taken van de NMBS. Dat betekent dat een minister daar geen goedkeuring aan moet verlenen.

Gisteren zijn een aantal krachtlijnen uiteengezet, heb ik begrepen, in de commissie Infrastructuur van de Kamer. Het vervoersplan is echter nog niet goedgekeurd door de raad van bestuur van de NMBS. Dat wil ik op voorhand benadrukken. Ik heb dat plan nog niet ontvangen, evenmin als de Vlaamse Regering en De Lijn. De krachtlijnen hebben we wel al gekregen.

Er is een formele verplichting om met De Lijn te overleggen over dat plan. Evident. Meer nog, artikel 10 van de beheersovereenkomst tussen de NMBS en de federale overheid stipuleert formeel dat een nieuw vervoersconcept – en dat is dit vervoersplan – op geïntegreerde wijze met de regionale maatschappijen moet gebeuren. Dat overleg is er tot op vandaag nog niet geweest. Maar de inwerkingtreding van het vervoersplan is gepland voor eind volgend jaar. Er is dus nog een jaar tijd.

Die overeenkomst tussen de NMBS en de federale overheid zegt dat ze minstens een jaar op voorhand moeten communiceren over het plan. Ze moeten dan ook nagaan op welke manier de beide openbaarvervoersystemen op elkaar zullen worden afgestemd.

Samengevat: er is nog geen goedgekeurd plan. Er zal overlegd moeten worden. De bussen en treinen moeten op elkaar worden afgestemd, anders wordt het slechter voor de reiziger. Er is nog tijd. Ik ga ervan uit dat de NMBS zich zorgvuldig van haar taak en verplichting zal kwijten en goed overleg zal plegen in de komende weken en maanden.

Mevrouw Lies Jans: Minister, het overleg tussen De Lijn en de NMBS is belangrijk. Dat moet goed gebeuren. Er is een verschil tussen een plan dat te nemen of te laten is en een overlegd plan. Dat is het ambtelijke luik. Maar is er op politiek vlak een overleg? Indertijd werd een samenwerkingsakkoord afgesloten met de NMBS dat er een soort comité van ministers zou komen en dat zou over de organisatie van het openbaar vervoer in het algemeen zou praten.

Is dat comité al samengekomen? Of heeft het hier helemaal geen inspraak in? Dan stel ik me daar ernstige vragen bij.

De heer Marino Keulen: Het palmares van beide openbare vervoersmaatschappijen leert ons dat De Lijn nog geen 3 procent van het reizigersverkeer bedient, ondanks een toelage – investeringen inbegrepen – van 1 miljard euro. De NMBS bereikt, als ik me niet vergis, 7 procent, dankzij een toelage van meer dan 3 miljard euro. Voor veel belastinggeld krijgt de reiziger ook onvoldoende kwaliteit. Het overleg tussen beide maatschappijen om hun aanbod op elkaar af te stemmen, is cruciaal. Daar moet snel werk van worden gemaakt, minister. Laat u niet uit het lood slaan door institutionele debatten, maar laat u vooral leiden door aandacht voor het comfort en rijzekerheid voor de reiziger. Dat moeten wij voor ogen houden.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Voorzitter, minister, collega's, het is belangrijk dat er wordt overlegd. Ik weet niet of de interministeriële conferentie geregeld samenkomt. Hoe dan ook verloopt de besluitvorming bij de NMBS te traag. Wij vonden het bijzonder jammer dat toenmalig minister Magnette de uitrol van het plan een jaar heeft uitgesteld. Want dat plan bevat ook goede zaken, zoals snelle verbindingen via de bocht van Leuven.

U hebt ambitieuze plannen gelanceerd inzake tramverbindingen in verschillende Vlaamse provincies. Het is belangrijk dat de verknoping goed gebeurt. De aansluiting met het busnet is belangrijk. De Lijn zelf moet nog kunnen bijsturen. Ook de aansluiting met het treinaanbod is essentieel. De heer Cornu stelt dat hij klokvast verbindingen wil. Zo zal hij omwille van werken en veiligheidsredenen vertragingen op voorhand verrekenen. Het is belangrijk dat dit tijdig wordt meegedeeld. Het gaat om een gigantisch, omvattend plan, dat jarenlang erg bepalend zal zijn. Ik vraag u dus om ervoor te zorgen dat er wordt onderhandeld over bijstellingen. Voorts vraag ik dat het aanbod van tramverbindingen van De Lijn correct wordt verknoot met het aanbod van de NMBS.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, minister, collega's, op het ogenblik dat Vlaanderen dichtslibt en alle regeringen willen inzetten op het openbaar vervoer, stelt de NMBS een vervoerplan voor dat totaal ontoereikend is om meer reizigers aan te trekken. Ik stel vast dat veel collega's voorstander zijn van een samenwerkingsfederalisme, maar het bestaat niet. Vlaanderen zal voor de zoveelste keer het gelag betalen. Dat zal binnenkort blijken, wanneer u uw Vlaamse spoorstrategie zult moeten wijzigen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, minister, collega's, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen is iedereen vragende partij om een betere afstemming tussen het treinaanbod en het bus- en tramvervoer te hebben. Ik heb een concrete vraag. Vlaanderen heeft al jaren Aribus in gebruik: een systeem dat die afstemming in orde zou moeten brengen. Uit de antwoorden op mijn vragen daarover blijkt dat dit systeem niet op punt staat. Zouden wij niet eens werk maken van het op punt stellen van Aribus?

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, wat het politiek overleg betreft, weet u dat over het investeringsplan van de spoorwegen veel is overlegd. Dat overleg loopt trouwens nog. Mevrouw Jans verwees in dat verband naar een brief. Ik kan melden dat ook over het vervoerplan een brief met een aantal bezorgdheden naar collega Labille is verstuurd.

De samenwerkingsovereenkomst tussen de NMBS en de federale overheid schrijft eigenlijk voor dat het vervoerplan al bij de opbouw ervan op een geïntegreerde wijze zou moeten worden uitgewerkt. Ik stel mij dus vragen of het allemaal wel correct is aangepakt. Er kan natuurlijk nog heel wat worden goedgeemaakt. Het klopt ook dat er een vertraging met drie jaar is. Er is sprake van een uitstel met één jaar. Een goed geïntegreerd openbaar vervoer

vereist wel dat De Lijn en de andere regionale vervoermaatschappijen de kans krijgen om alles goed op elkaar af te stemmen en dat de regio's de kans krijgen om hun zorgen te uiten.

Ik weet, collega Jans, dat het oriëntatiecomité intussen een aantal keren is samengekomen. Men is in de schoot van dat comité een onderzoek aan het afronden op een aantal trajecten, om te bekijken wat nu het beste vervoersmiddel is: tram, bus of trein. Ik verwacht de resultaten daarvan binnenkort. Die zullen heel belangrijk zijn om die integratie beter te realiseren.

Mijnheer Roegiers, Aribus werkt op een aantal plaatsen, op een aantal andere plaatsen niet. Als er wijzigingen komen aan de ruggengraat van ons openbaar vervoer, moet daar uiteraard tijdig over worden overlegd met je partner en moet je ervoor zorgen dat die partner alle bijstellingen op een goede manier kan doen.

In Limburg werkt Aribus wel, als ik mij niet vergis, maar in een aantal andere provincies niet of moeilijker. Sowieso zal er goed overleg moeten zijn, want het gaat hier over een totaal nieuw concept van vervoerplan, dat uiteraard heel wat drastischer is dan de zesmaandelijksse wijzigingen die vaak voorgesteld worden.

Mevrouw Lies Jans: Dank u, minister. U moet mij vergeven als ik zeg dat ik zeer wantrouwig blijf. De ervaring uit het verleden leert ons immers dat het overleg en de samenwerking met de NMBS, ook over de Vlaamse spoorstrategie, zeer moeilijk verlopen. Er zijn goede voornemens. Ik hoor dat het comité van ministers ook zal moeten oordelen over het nieuwe vervoerplan. Dan is het zeer belangrijk dat u alle signalen die vanuit heel Vlaanderen binnenkomen, ook vanuit Limburg, meeneemt en dat we zo tot een heel goede afstemming komen.

Er wordt nu bestudeerd waar het best een tram kan rijden, waar we beter een treinverbinding kunnen gebruiken en waar het best een bus kan rijden. Ik vind dat een heel goede stap, want het verleden heeft ons geleerd dat bijvoorbeeld in Limburg De Lijn heel wat taken heeft moeten overnemen, omdat er spoorverbindingen geschrapt werden. Dat is hopelijk verleden tijd, maar ik houd mijn hart vast, omdat de ervaring ons anders leert.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, collega's, sommige mensen halen alle wijsheid uit de Bijbel, anderen uit het institutionele. Ik ben zelf meer werelds georiënteerd en vraag in het belang van de reiziger dat die twee dienstregelingen goed op elkaar worden afgestemd. Reiszekerheid en reiscomfort: dat is wat de reiziger vraagt. Vandaag is het palmares, zowel van De Lijn als van de NMBS, niet florissant en allesbehalve glorieus in functie van de middelen die we daarvoor uittrekken. Dat moet beter en performanter worden. Dat is voor mij de graadmeter om het beleid op af te rekenen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jo De Ro tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de goedkeuring van het tracé voor de tramlijn Jette-Zaventem en de bezwaren die ter zake werden uitgebracht

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Voorzitter, minister, collega's, zoals zovele kinderen keken ook bij ons in de regio heel veel mensen op 6 december uit naar wat de Sint had gebracht. Naast onze schoen lag een mooi pakje, met daarin een modelbouwtram – voorlopig is het nog een modelbouwtram. We kunnen dat alleen maar toejuichen, omdat de Sint de regio Vlaams-Brabant en de noordrand van Brussel de afgelopen jaren niet altijd goed gezind was. We hebben ons de afgelopen jaren meer als stout kind dan als goed kind behandeld gevoeld. Wij voelen ons toch wel wat verwaarloosd.

Naast dat goede nieuws, dat er aan ons gedacht wordt en dat er de komende jaren investeringen komen in openbaar vervoer, zijn er wel een aantal vragen te stellen. De Lijn heeft het afgelopen jaar inspanningen gedaan om met het schepencollege samen te zitten en om heel wat burgers te ontmoeten – naar onze zin nog te weinig, maar goed. Er zijn op al die ontmoetingen heel veel vragen gesteld en opmerkingen gemaakt, en niet alleen vanuit het befaamde nimbyndroom. Er zijn heel wat positieve opmerkingen gemaakt om het voorliggende tracé te verbeteren.

Het was dan ook ontgoochelend om te zien dat bij de beslissing met heel veel van die opmerkingen geen rekening is gehouden. Er is wel de opmerking gemaakt dat er participatie was en dat er verschillende gesprekken geweest zijn, maar als we het goedgekeurde tracé vergelijken met het tracé dat ik samen met veel lokale bestuurders gezien heb in het begin van 2013, merken we dat dat eigenlijk hetzelfde tracé is en dat heel veel van die nuttige opmerkingen niet zijn opgepikt.

Voorzitter, beste collega's, mijn vraag is dan ook heel duidelijk. Is participatie in dit dossier voor de Vlaamse Regering meer dan alleen maar een verplichting geweest? Waarom heeft men geen rekening gehouden met al die opmerkingen? Waarom is dat tracé niet bijgestuurd in vergelijking met het tracé van twaalf maanden geleden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, uw vraag verrast mij een beetje. Ik weet dat u schepen bent in Vilvoorde en dus nauw bij dit dossier betrokken bent. Vilvoorde zelf heeft een advies verleend met betrekking tot een van de tramtracés: "Er kan gesteld worden dat het tracéonderzoek volledig is geweest. Wij hebben geen voorstellen voor bijkomende mogelijkheden. Voor alle weerhouden tracés kan gesteld worden dat ze zowel positieve als negatieve punten hebben. Het milieueffectenrapport zal dan kijken welk tracé als voorkeursscenario kan beschouwd worden."

De Lijn heeft nu inderdaad voor de tram die langs Vilvoorde passeert – of hopelijk straks zal passeren –, een tracékeuze gemaakt. U weet zeer goed dat we nog een zeer intens participatietraject moeten volgen, want er moet nog een project-MER worden opgemaakt. Die zal op detailniveau bekijken langs welke voor- of achterdeur of langs welke plaats precies die tram zal passeren. Er komt heel veel participatie. Dat zijn zeker geen loze woorden, maar je moet wel een tracé kiezen. Dat is gebeurd aan de hand van zestien criteria.

Het feit dat er eindelijk wordt geïnvesteerd in de vertramming van de Rand rond Brussel, die zo congestiegevoelig is, wordt positief geapprecieerd. Het engagement van De Lijn is dat er zeer intens zal worden overlegd om dat op een goede manier in te passen in de ruimtelijke omgeving. Maar als je investeert in een tramverbinding, moet je die wel ergens leggen. Het ruwe tracé, op basis van een plan-MER, is gebeurd. De project-MER moet uiteraard nog alle detailleringen naar voren brengen.

De heer Jo De Ro: Minister, ik maak de opmerking omdat ik mijn bezorgdheid wil uiten over het vervolg van de participatie. Wij hebben inderdaad al enkele participatiemomenten gehad. U zegt terecht dat er in het vervolg van de procedure nog veel meer gepland zijn. Maar ik heb met verschillende lokale besturen en betrokken bewoners gesproken, en ik merk naar aanleiding van de beslissing dat men nu al zeer wantrouwig is vanwege het feit dat men die opmerkingen niet terugvindt.

Er zijn op verschillende momenten echt wel knelpunten gesignaleerd. Men kan dan zeggen dat dit formeel gezien niet in dossiers ligt, maar ik geef een voorbeeld. Het is als de ene hand die niet weet wat de andere hand doet. U hebt twee bevoegdheden: Openbare Werken en Openbaar Vervoer. Ik zei het enkele weken geleden al in de commissie: aan de ene kant zien we plannen en tracés voor een modernisering en verbreding van de ring, aan de andere kant is er het vrijdag goedgekeurde tramtracé. Ofwel gaat die tram op de ring liggen, ofwel begrijpen

we er niet veel van. Een van de knelpunten die werden opgemerkt, is dat op een stuk van het tracé die twee tracés over dezelfde plaats leiden.

Formeel hebt u gelijk: er zijn geen grote dossiers over knelpunten ingediend. Maar ik kan u verzekeren dat die dossiers, als het formeel moet gebeuren, zullen worden neergelegd. Het spijtige is dat al die knelpunten, die zowel door bewoners als door lokale politici zijn geuit, niet verder zijn geraakt dan de vermelding dat er participatiemomenten zijn geweest.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: In Vlaams-Brabant, toch de meest filegevoelige regio van ons land, rijdt er momenteel geen enkele tram van De Lijn. Onlangs zijn wij met de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken op bezoek geweest op de luchthaven van Zaventem. Ook daar was er een noodkreet om alstublieft voor een tramontsluiting te zorgen voor de nationale luchthaven.

De CD&V-fractie is alleszins zeer verheugd dat de Vlaamse Regering deze belangrijke beslissing heeft genomen met betrekking tot de tracékeuze voor drie tramlijnen in Vlaams-Brabant. Die zijn een noodzakelijke aanvulling op de andere beslissingen die al genomen zijn en die verder worden uitgewerkt, om de mobiliteit in onze regio te verbeteren. Ik denk dan inderdaad – de heer De Ro heeft het ook al gezegd – aan de optimalisatie van de ring, maar bijvoorbeeld ook aan de fietssnelwegen. Wij denken dat het een en-en-verhaal is. De trams waren een noodzakelijke aanvulling. Daarover moest eindelijk worden beslist. We vragen, net zoals u, mijnheer De Ro, dat De Lijn in het verdere traject nog extra inspanningen zou doen om zowel de gemeenten als de omwonenden tijdig te betrekken in de verdere procedures, om een zo groot mogelijk draagvlak te verkrijgen voor de verdere vormgeving, waar de halteplaatsen moeten komen, enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, Vlaams-Brabant en vooral de brede rand rond Brussel is een heel gevoelige regio voor verkeerscongestie. Er liggen nu een aantal tramtracés voor. Het en-en-verhaal is hier heel belangrijk. Het openbaar vervoer speelt een belangrijke rol. Er is al veel gebeurd om de lokale besturen en de omwonenden hierbij te betrekken. We zitten nu in de fase dat iedereen daarvan overtuigd is, maar er blijven nog veel vragen voor omwonenden en lokale besturen. We moeten dit dossier verder uitbouwen.

Minister, naast de inspraakmomenten moeten niet alleen de gemeenten waar de tram zal doorrijden, worden betrokken, maar ook de omliggende gemeenten. Vaak worden ze onrechtstreeks geconfronteerd met die verkeersgevoelige situatie. Ik wil verwijzen naar Mortsels, waar er veel problemen waren met de tram. Nu is men daar toch blij mee.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik wil het belang van de tramlijn benadrukken. Het is belangrijk dat die er komt. Het is natuurlijk zeer dichtbevolkt gebied, wat het niet gemakkelijk maakt om een juist tracé te kiezen. Bij het project-MER zal er zoveel mogelijk rekening moeten worden gehouden met de bezwaren, maar de tramlijn zal ergens moeten komen. Er zal altijd wel iemand zijn die er minder plezier aan beleeft. In het openbaar onderzoek moeten de bezwaren zo goed mogelijk worden meegenomen. Er moet zoveel mogelijk overleg zijn, want het draagvlak is enorm belangrijk.

Minister Hilde Crevits: Ik noteer hier een gezamenlijke vraag om te luisteren naar alle bezorgdheden. Er moeten natuurlijk knopen worden doorgemaakt. Je kunt niet iedereen gelukkig maken als je een stuk infrastructuur wilt bouwen die grond nodig heeft.

Mijnheer De Ro, uw opmerking dat dit niet spoort met de optimalisatie van de ring, klopt niet. Het is dezelfde ruimte die wordt gebruikt, maar er is plaats voor beide. Het is een goede manier van werken als je die naast elkaar kunt laten lopen.

Ik zal de bezorgdheden meenemen, maar ik noteer vooral een kamerbrede consensus dat het belangrijk en cruciaal is om te investeren in een vertramming van de regio rond Brussel, dus in het aanleggen van tramverbindingen in Vlaams-Brabant.

De heer Jo De Ro: Minister, het is goed dat er eindelijk – dat woord hebt u zelf gebruikt – een kamerbrede aandacht is voor investeringen in deze belangrijke regio, niet alleen voor de mensen die er wonen, maar ook voor degenen die er werken.

In stukken van de Vlaamse Regering lees ik dat de Inspectie van Financiën nog veel vragen heeft over de kostprijs. Er wordt gezegd dat het 500 miljoen euro zal kosten, maar de Inspectie van Financiën rekent op 750 miljoen euro. Als het wordt gebouwd, moeten we rekenen op een verdubbeling.

Men zegt dat er geen rekening wordt gehouden met onteigeningen. In dicht stedelijk gebied zullen we onteigeningen moeten doen als we dit doorzetten. Ik hoop dat men daar oog voor heeft. Men zegt ook dat hinder en onveiligheid onderbelicht zijn. Ik heb veel respect voor de Inspectie van Financiën, maar als bestuur moeten we toch meer aandacht hebben voor wat er op het terrein wordt gezegd. Het moet niet alleen de Inspectie van Financiën zijn die aandacht heeft voor hinder en onveiligheid.

De Inspectie van Financiën heeft een heel belangrijke opmerking gemaakt over de link naar het dossier Uplace. De Inspectie van Financiën kon zich niet van de indruk ontdoen dat de manier waarop die tram wordt aangelegd, waarop het dossier en het tracé zijn opgesteld, in dat kader past en niet in een volledige mobiliteitsvisie. Toen ik dit las, dacht ik dat we niet alleen staan met de knelpunten in onze regio.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Chokri Mahassine tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de financiële situatie van de Vlaamse verenigingen

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de financiële problemen van de verenigingen

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Minister, ik wilde deze vraag stellen aan de minister-president, omdat ik bezorgd ben over alle verenigingen. Het gaat niet alleen over cultuur- en milieuverenigingen, maar over alle verenigingen, namelijk ook voor jeugd, sport enzovoort. Aangezien hij er vandaag niet is, stel ik u de vraag.

Uit een studie van de Koning Boudewijnstichting blijkt dat een van de drie verenigingen in Vlaanderen over alle sectoren heen in financiële problemen terechtkomen. Dat onderzoek gebeurt jaarlijks. Als we dat even vergelijken met 2011, was dat één op zes. Op enkele jaren tijd is er een enorme stijging van het aantal verenigingen dat in financiële moeilijkheden terechtkomt. Natuurlijk is dat niet verwonderlijk in deze crisistijden, maar het vergt wel even onze aandacht omdat het over een serieuze verhoging gaat op een zeer korte tijd.

Twee zaken die er heel zeker mee te maken hebben, zijn enerzijds de subsidies en anderzijds de reglementering om de subsidies te krijgen. De afgelopen jaren brengt het een en ander met zich mee om daaraan te voldoen. Sinds 2008 zijn de subsidies serieus gedaald, terwijl de administratieve last en formaliteiten verhoogd zijn. Ik heb het niet alleen over de Vlaamse

aspecten. Heel wat verenigingen staat het water aan de lippen. In welke maatregelen, al dan niet in overleg met de federale overheid, voorziet u voor verenigingen die het moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, de barometer van de Koning Boudewijnstichting ging niet alleen over Vlaamse verenigingen maar over Belgische. Het gaat over veel meer dan culturele verenigingen, het gaat over het jeugdwerk, natuurverenigingen, sport-, onderwijs- erfgoedverenigingen, bedenk het maar. Ik denk dat we het er met zijn allen over eens kunnen zijn dat het verenigingsleven in Vlaanderen een onwaarschijnlijke hoeksteen van onze samenleving is, het cement van onze Vlaamse samenleving, niet alleen in het opzicht van cohesie, samenhang en het tegengaan van vervreemding en individualisering, maar ook in het teken van het samenspel tussen markt en overheid. Het middenveld speelt daar een heel belangrijke rol in.

In het regeerakkoord – we lopen wel naar het einde van de regeerperiode – staat de intentie om het verenigingsleven in dit land volop te ondersteunen en sterker te maken. De bekommernis die uit die barometer blijkt, zet mij aan om u een vraag te stellen. Die vraag is niet of u meteen met centen over de brug zult komen, maar het zou interessant zijn om eens beter te weten te komen in welke sectoren die pijnpunten het sterkst aanwezig zijn en of de Vlaamse Regering op basis van dat onderzoek daar alstublieft iets aan wil doen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, uiteraard zijn het middenveld en de verenigingen bijzonder waardevol en moeten we daar alle aandacht aan besteden. Het is ook iedereen bekend – dat is geen nieuws – dat niet alleen bedrijven maar ook verenigingen de crisis voelen. Het onderzoek dat is uitgevoerd en deze week bekend is geraakt, toont dat ook aan.

Het is inderdaad een heel ruim onderzoek. Het gaat over duizenden verenigingen: over ziekenhuizen die in een stichting of vzw zitten, het gaat over heel veel verenigingen van de welzijnssector, de jeugdsector, de eredienssten, het onderwijs en natuurlijk ook over culturele verenigingen. Het onderzoek is heel ruim. Het werd niet beperkt tot cultuur of natuur. Het volledige middenveld werd in kaart gebracht.

Het is belangrijk dat al die verschillende sectoren eens van naderbij worden bekeken in de studie, want het is overall een beetje anders. Als ik mijn eigen bevoegdheid Cultuur even bekijk, dan is het laatste onderzoek dat we ter zake hebben gedaan 'Boekstaven 2013'. Daaruit blijkt dat bij de sociaal-culturele organisaties 49 procent van de middelen eigen middelen zijn, of met andere woorden dat 49 procent van de middelen niet uit subsidies komt. Het zijn giften, sponsoring, verkochte tickets en zo meer. Slechts 51 procent komt van subsidies.

Er wordt gezegd dat de laatste tijd heel veel wordt bespaard en dat men dat voelt, maar de Vlaamse Regering heeft heel uitdrukkelijk beslist om de voorbije jaren niet te besparen op verenigingen van sociaal-cultureel werk en cultuur. In het begin van de legislatuur was er sprake van een kaasschaaf; nadien is er heel uitdrukkelijk voor gekozen om niet te besparen op cultuur. En dat merken we ook.

Vandaag is er trouwens een studiedag van de Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk (FOV), waar nogmaals werd bevestigd dat de budgetten, de subsidies op het vlak van cultuur, gehandhaafd zijn. Als we dit vergelijken met andere landen, dan hebben wij een heel belangrijk statement gedaan, terecht, om aan te tonen dat we het vrijwilligerswerk in de verenigingen bijzonder appreciëren. Het is natuurlijk ook een vaststelling dat heel veel kleine verenigingen afhankelijk zijn van subsidies van lokale of provinciale overheden. Ook daar hebben we onze verantwoordelijkheid genomen. Ik heb in

het nieuwe decreet Lokaal Cultuurbeleid heel uitdrukkelijk laten opnemen dat een gemeentebestuur geen subsidies kan krijgen voor lokaal cultuurbeleid wanneer het niet 0,8 euro per inwoner specifiek spendeert aan verenigingen. Het is dus een verplichting die is opgenomen waardoor gemeentebesturen verplicht zijn om 0,8 euro per inwoner te investeren in verenigingen. Het is een mooi voorbeeld van hoe we vanuit de Vlaamse overheid een aantal zaken kunnen bijsturen.

U zou kunnen vragen of het feit dat door de interne staatshervorming de provincies misschien minder verantwoordelijkheid hebben, doorweegt op cultuur. Dat is niet het geval; ook dat is vandaag op de studiedag van FOV nogmaals heel uitdrukkelijk gezegd: alle provinciebesturen in Vlaanderen hebben nog een subsidiereglement om verenigingen verder te subsidiëren, ook daar ligt het niet direct aan.

Er zijn ook een aantal federale aspecten aan verbonden, en ik weet dat onze federale collega Koen Geens al bijzondere inspanningen heeft gedaan ten aanzien van de verenigingen, onder meer met de vrijstelling van btw. Ook daar zit men absoluut niet stil.

Als u mij vraagt wat er concreet vanuit de overheid kan gebeuren, zeg ik u dat we vinden – en ik spreek ook namens collega's en hun bevoegdheden – dat we deze studie van naderbij moeten bekijken. We moeten dat heel specifiek per deelsector doen. De jeugdsector zal een andere problematiek kennen dan de welzijnssector, de ziekenhuizen, de erediensdiensten, het onderwijs. Ik stel voor dat elke collega voor zijn of haar beleidsdomein eens goed uitzoekt wat de knelpunten zijn en welke beslissingen we kunnen nemen.

De heer Chokri Mahassine: Minister, voor alle duidelijkheid: ik zeg dit niet om kritiek te uiten over de subsidies. Het gaat er voor mij om dat verenigingen het moeilijker hebben, en de evolutie op drie jaar tijd is significant. We kunnen er niet onderuit. Het is geen kwestie van schuld, maar het verenigingsleven in Vlaanderen ligt ons heel na aan het hart, en we moeten er alles aan doen om ze op de ene of de andere manier verder te helpen. Er moet dus een oplossing komen voor de verenigingen die op dit moment – dat blijkt ook heel duidelijk uit de ondervraging – met urgente problemen zitten. Ze kunnen ook niet bij banken terecht, zoals een bedrijf of een zelfstandige wel kan. Heel wat verenigingen dreigen er nu mee te stoppen, en dat zou jammer zijn. Het zou een verarming betekenen van het verenigingsleven in Vlaanderen. Mijn concrete vraag zou dan ook kunnen zijn of de regering kan zorgen voor eventuele overbruggingskredieten.

We mogen één ding niet vergeten, namelijk dat het voor verenigingen steeds moeilijker wordt – vooral voor verenigingen die geen subsidies krijgen – om nog activiteiten te organiseren. Er zijn immers altijd wel regeltjes die de Vlaamse, de federale of de lokale overheid opleggen aan die verenigingen waardoor het nog moeilijker wordt om aan middelen te geraken. We kijken toe hoe het verenigingsleven daaraan aan het kapotgaan is en het is al zo moeilijk om vrijwilligers te vinden en het verenigingsleven in stand te houden.

De heer Bart Caron: Mijnheer Mahassine, ik ben blij dat de meerderheid nog bestaat. Bij een vorige vraag was ik aan het twijfelen geslagen, maar nu zijn we er weer.

Minister, u praat natuurlijk vooral voor uw eigen beleidsterrein, en dat begrijp ik. U bevestigt dat er niet echt grondig bespaard is, en dat is nog waar ook wat het verenigingsleven betreft. Ik wil u overigens zeggen dat die 0,8 euro in het decreet over het lokaal cultuurbeleid ook in het vorige decreet staat. Het is fijn dat u dat overgenomen hebt.

Er zijn natuurlijk problemen, en daar mogen we niet blind voor zijn. Inderdaad, het veld is zo breed dat we niet precies kunnen detecteren waar, maar ze zijn er. Bijvoorbeeld in de vormingsinstellingen is er drastisch gesnoeid: bij de volkshogescholen, bij Vormingplus. De natuurbewegingen hebben maandenlang met u gediscussieerd over hun nieuwe regelgeving. U zegt het zelf: “Breng in kaart waar de problemen zijn zodat we die problemen punctueel kunnen remediëren.” Het kan niet dat die tendens zich voorzet. Dat is de bekommernis die ik met u en met collega Mahassine deel.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Voorzitter, minister, collega's, we moeten toch een onderscheid maken in de verenigingen. Er zijn enerzijds academische ziekenhuizen, universiteiten, organisaties met honderden vrijgestelden en anderzijds de verenigingen waar wij aan denken, namelijk de lokale verenigingen in het socioculturele veld, die het bijzonder moeilijk hebben. Het aantal vrijwilligers neemt niet toe, de vrijwilligersvergoeding is te laag, de financiële en juridische verantwoordelijkheden worden groter, er is de fiscale controle en de sponsorgelden verminderen. Iedere minister, iedere burgemeester en schepen moet op zijn terrein de verantwoordelijkheid nemen en het politieke debat moet daar sector per sector worden gevoerd.

Minister, al die elementen die ik heb opgesomd en die de collega's ook hebben aangehaald, komen ook op een moment dat de gemeenten zwaar moeten saneren. Het kan zijn dat de eigenlijke subsidies niet echt verminderen maar nominaal zeker niet zullen stijgen. Bij de budgetbesprekingen in de gemeenteraden wordt nu heel vaak aangehaald dat er voor logistieke dienstverlening zal moeten worden betaald. Het zou wel eens de druppel te veel kunnen zijn die ervoor zal zorgen dat men afhaakt. We zien voetbalploegen fusioneren. Er zijn clubs en socioculturele organisaties die hun werking stoppen. Dan is er wel een structureel probleem, en is het belangrijk dat u dit mee opvolgt en als minister van Cultuur probeert om structurele initiatieven te nemen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Voorzitter, minister, collega's, één oplossing bestaat niet, als oppositielid wil ik u zelfs bijtreden. De realiteit is natuurlijk wel dat we geconfronteerd worden met die problemen en dat veel verenigingen in de problemen komen op het moment dat subsidies wegvallen.

Ik heb u al meerdere keren proberen duidelijk te maken dat het misschien toch niet oninteressant is om na te gaan welke alternatieven er zijn om die verenigingen sterker te maken op het moment dat ze worden geconfronteerd met besparingen zodat ze verder kunnen zonder die subsidies of met minder subsidies. Ik denk daarbij aan crowdfunding en aan de tax shelter, die bijvoorbeeld voor de muzieksector perfect mogelijk is. Straks bespreken we een samenwerkingsakkoord waardoor we hopelijk een basis hebben om met de Franstalige collega's en het federale niveau te praten.

Die afhankelijkheid moeten we echt in vraag durven te stellen. Dat is de enige manier om onze verenigingen een mogelijkheid op een toekomst te geven.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Er is al gewezen op het rijke verenigingsleven en het kostbare weefsel. Daar staan we allemaal achter, en dat vinden we ook allemaal belangrijk. Maar de realiteit is daar, je kunt er niet buiten: de kosten voor de verenigingen lopen op. Bij mijn weten zal er volgend jaar geen kabouterijtje opduiken met een zak diamantjes voor de verenigingen. Dat zal niet gebeuren, we moeten daar ook realistisch in zijn.

Wel wil ik vragen, minister, dat wij als overheid misschien een instrumentarium aanbieden aan die verenigingen voor hoe zij door synergieën en door anders te werken tot winsituaties kunnen komen. Wij moeten hen daarin begeleiden. Dat zou wel een oplossing kunnen bieden. We moeten de lokale overheden aansporen om ook daarin hun verantwoordelijkheid te nemen. Een mirakeloplossing is er niet, maar het begeleiden van de verenigingen vanuit de overheid zou wat soelaas kunnen brengen.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Uit een studie van onze denktank Libera! blijkt dat het middenveld natuurlijk een zeer heterogeen gegeven is. Ik sluit me aan bij wat de heer

Sauwens zegt: heel veel instellingen die we verenigen noemen, vervullen eigenlijk publieke functies, die in ons neocorporatistisch bestel aan die verenigen zijn uitbesteed. Bijvoorbeeld de inrichtende machten van het vrij onderwijs vervullen een publieke functie, maar dat wordt dus gedaan door private verenigen. Daarnaast heb je de culturele verenigen. Het is dus een zeer heterogeen veld, en het is evident dat daarvoor geen unieke oplossing kan bestaan.

Maar het moet toch eens worden gezegd dat wij de verenigen hebben overladen met een systeem van subsidies en dat die verenigen hulpverslaafden zijn geworden. Zij zijn hun lot compleet gaan koppelen aan de overheid en aan het budget. Als de overheid natuurlijk moet besparen, komen al die verenigen in moeilijkheden. Daarom is het fout om de oplossing te zoeken in nog meer subsidies voor die verenigen. We moeten er eens grondig over denken om subsidies meer afhankelijk te maken van de spontane bijdragen van de burgers. Daarvoor moet een steviger fiscaal regime worden uitgewerkt, waarbij volkomen vrijstelling wordt gegeven voor de giften die mensen aan verenigen doen. Maar daarvoor is natuurlijk overleg nodig met onze federale instellingen. In ons contrafederaal bestel zal dat nogal moeilijk liggen.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik herhaal dat de studie een signaal is. We moeten dat goed onderzoeken. Het klopt, zoals ik daarnet heb gezegd, dat het een heel heterogeen veld is. Alles komt erin aan bod: ziekenhuizen, de welzijnssector, de jeugdsector, erediens, onderwijs, cultuur, sport. Iedereen moet voor zijn of haar sector goed kijken waar precies het probleem zit, en dan pas, zoals ik zal overbrengen aan de collega's, kunnen we duidelijke conclusies trekken over wat er precies nodig is.

Mijnheer Mahassine, het is net alsof u al die analyses nu al kent. U geeft hier een oplossing. Dat zou misschien een oplossing kunnen zijn; ik gooi uw idee niet weg. Maar ik denk dat we eerst eens moeten kijken of het wel een oplossing is. We moeten dringend een grondige analyse maken en pas dan kijken wat we kunnen doen. Dat zal heel sterk afhankelijk zijn van het soort vereniging of organisatie.

Mijnheer Sauwens, het is zo dat wij geen enkele lokale vereniging rechtstreeks subsidiëren vanuit Vlaanderen. Dat doen wij niet. Wij geven middelen aan de lokale besturen en zij moeten vanuit die middelen van het lokale cultuurbeleid lokale verenigen subsidiëren.

Daarom ook dat we die 0,8 euro blijvend verankerd hebben, mijnheer Caron, in het decreet Lokaal Cultuurbeleid, om zekerheid te hebben dat de lokale besturen 0,8 euro per inwoner blijven investeren in de verenigen. Het is een verplichting. Het moet geen subsidie zijn, het kan ook logistieke ondersteuning zijn. Als logistieke ondersteuning overeenkomt met 0,8 euro, volstaat dat ook overeenkomstig het decreet Lokaal Cultuurbeleid. Minister Smet voor Jeugd en minister Muyters voor Sport hebben ook instrumenten in handen om daar te sturen bij de lokale besturen, en te vragen dat zij ook die lokale verenigen ondersteunen.

Met de vraag naar een instrumentarium en een goede opleiding wordt rekening gehouden, mijnheer Meremans. Er zijn de steunpunten en de koepels, die wij goed subsidiëren om die verenigen te ondersteunen. Wanneer uit die grondige analyse blijkt dat er extra noden zijn, kunnen we nagaan of er extra initiatieven moeten worden genomen, samen met de steunpunten of met de koepels.

Mijnheer de Gucht, mijnheer Bouckaert, u verwijst beiden sterk naar de fiscaliteit, naar de tax shelter. Mijnheer De Gucht, u komt daar telkens opnieuw op terug, maar u weet dat ik geen bevoegdheid heb op dat vlak. Ik kan de tax shelter hier in Vlaanderen dus niet uitbreiden. Wij vragen dat wel aan de federale overheid. Hopelijk kunnen wij dit na vandaag, na het goedkeuren van het akkoord met de Franse Gemeenschap, gezamenlijk nog eens aanpakken op het federale niveau.

Diegenen die vinden dat er iets moet gebeuren op het vlak van fiscaliteit, wil ik wijzen op de beslissing die op het federale vlak is genomen door minister Geens om de btw-vrijstelling

voor verenigingen te verruimen. Dat was een heel belangrijk signaal aan de verenigingen en een duidelijk statement dat verenigingen en het middenveld voor ons heel belangrijk zijn.

De heer Chokri Mahassine: Mijnheer Bouckaert, het is niet de bedoeling om mensen op te leiden om overal met het schaalte rond te gaan. Het is ook niet de bedoeling om nog meer subsidies aan te vragen. Ik zeg alleen dat wij een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van het verenigingsleven, zelfs van de verenigingen die niet worden gesubsidieerd. Wanneer we aan die snelheid blijven doorgaan, zullen we, wanneer is onderzocht wat we precies moeten doen, bijna geen verenigingsleven meer hebben. Dat zou bijzonder jammer zijn. Het gaat om de overregulering door de overheid ten aanzien van de verenigingen, ongeacht het niveau.

Wat die btw-verlaging betreft, vind ik het fantastisch dat men daarmee is begonnen, maar het is allemaal veel te laat en veel te weinig.

De heer Bart Caron: Minister, uit de barometer blijkt dat het vooral de kleine verenigingen zijn die de grootste problemen hebben. Het gaat dan over de verenigingen met nul tot vijf professionele medewerkers. Dat mag al een signaal zijn dat we het kleine vrijwilligersverenigingsleven zeer ernstig moeten nemen.

De sportverenigingen hebben niet meer hetzelfde instrumentarium in het huidige decreet Lokaal Sportbeleid als in dat van cultuur. Dat is een achteruitgang. De beleids- en beheerscyclus meerjarig strategisch beleidsplan wordt vertaald naar de gemeenten. Dat is geen vooruitgang.

Mijnheer Bouckaert, we hadden zonet in de gang een discussie over de definitie van het woord neoliberalisme. Welnu, u hebt er een perfecte illustratie van gegeven.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het advies van de auditeur van de Raad van State met betrekking tot de milieuvergunning voor Uplace Machelen

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Dit is de zoveelste aflevering in de saga Uplace. Er is al een schorsing geweest van de milieuvergunning. Nu is de procedure aan de gang voor de eventuele vernietiging. Het verslag van de auditeur van de Raad van State geeft al een richting aan, hoewel de Raad van State uiteraard autonoom is om te beslissen en daar eventueel van af te wijken. Maar er zit toch een nieuw element in, dat ook voor de toekomst gevolgen kan hebben.

Niet alleen de mobiliteitsproblematiek wordt vermeld in het verslag van de auditeur om een vernietiging te adviseren: men kan niet garanderen dat lanen, tramlijnen en dergelijke op tijd klaar zullen zijn. Nieuw is dat de Vlaamse Regering onpartijdig moet zijn in verband met het eventueel afleveren van een milieuvergunning. De auditeur verwijst naar het brownfieldconvenant, waarbij de Vlaamse Regering aan Uplace heeft gegarandeerd dat de milieuvergunning die zij moet afleveren zou worden gefaciliteerd. En bijgevolg zegt de auditeur dat hier op zijn minst een schijn van partijdigheid is. Men kan niet als onafhankelijke instantie oordelen over het al dan niet afleveren van een milieuvergunning wanneer men op voorhand in dat brownfieldconvenant al heeft toegezegd dat men die milieuvergunning hoe dan ook zal afleveren.

Minister, ik weet wel dat we het definitieve arrest moeten afwachten. Dat is duidelijk. Dit is echter wel een nieuw element in de politiek van de regering. Is de Vlaamse Regering wel

zorgvuldig genoeg geweest bij het opstellen van dat brownfieldconvenant, en eventueel andere convenanten, om a priori het hoofd te kunnen bieden aan die kritiek?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Van Hauthem, u zegt het zelf: het gaat om een verslag van de auditeur van de Raad van State. Er is dus absoluut nog geen arrest. De procedure loopt nog volop. Het lijkt me dan ook niet gepast om op dit moment commentaar of kritiek te geven. We hebben natuurlijk wel een memorie opgemaakt, met verzoek tot voortzetting. Die is ingediend op 28 november 2013. We moeten de procedure dus laten lopen. Het lijkt me niet wijs om daarover hier een debat ten gronde te voeren. Als u daar echter toch iets over wilt horen, dan kan ik misschien toch één ding zeggen, namelijk dat die brownfieldconvenanten natuurlijk gebaseerd zijn op een decreet, dat door het Vlaams Parlement is goedgekeurd. Mijnheer Van Mechelen, dat is een mooi decreet. Ik ben het met u eens. Ik heb het ook zelf mee goedgekeurd. Het gaat om het decreet van 30 maart 2007. Heel wat leden hier hebben dat trouwens mee goedgekeurd.

Die decreettekst is destijds natuurlijk ook voorgelegd aan de Raad van State. Die heeft daar ook advies over gegeven. Dat decreet heeft toen geen aanleiding gegeven tot commentaar over een partijdigheid die daaruit zou voortvloeien. Integendeel, in artikel 6 van dat decreet staat heel uitdrukkelijk dat een brownfieldconvenant geen vrijstelling verleent van bij of krachtens decreet vastgestelde procedurevereisten. Het kan evenmin betrekking hebben op de inhoud van de betrokken goedkeuringen, machtigingen, vergunningen of subsidies. Het decreet is dus heel duidelijk. Het brownfieldconvenant dat is afgesloten, is gebaseerd op dat decreet. Dat kan ik alleen maar vaststellen. Wat de specifieke situatie betreft, zal ik me van alle commentaar onthouden, omdat de procedure volop loopt en we op het definitieve arrest wachten.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik kan begrijpen dat u zich niet wilt mengen in een lopende procedure. Dat is logisch en normaal. U verwijst naar het decreet waarop dat brownfieldconvenant met Uplace is gebaseerd. Ik denk dat de auditeur het er vooral over heeft dat er al dan niet omfloerst wordt gezegd dat men een milieuvergunning zal verstrekken, en dat niet zozeer in de decretale bepalingen, maar wel, wellicht, in een aantal bepalingen die in het convenant met Uplace staan. Er is natuurlijk een verschil bij de Raad van State tussen de afdeling Wetgeving en de afdeling Administratie. Dat weten we allemaal. Af en toe spreken die elkaar wel eens tegen. Natuurlijk moeten we het arrest afwachten, maar als in dat arrest de mening van de auditeur wordt gevolgd, dan zit deze Vlaamse Regering, en zelfs dit Vlaams Parlement, toch wel met een heel serieus probleem.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, geachte leden, minister, ik meen dat iedereen zich er wel in kan vinden dat u op dit moment in de procedure geen uitspraken doet, maar er zijn toch een aantal zaken waarmee we in de toekomst toch absoluut rekening moeten kunnen houden als er convenanten worden afgesloten. We zien dat de auditeur in zijn advies vooral een aantal artikelen uit het convenant samen leest. Dat doet geen afbreuk aan het decreet op zich. Dat is een belangrijk decreet, dat is goedgekeurd door dit parlement. Belangrijk is natuurlijk hoe men dat convenant dan ook vormgeeft, de voorwaarden die worden opgelegd. In de toekomst moeten we kunnen gaan naar een situatie waarbij we, als zo'n convenant wordt afgesloten, een aantal voorwaarden kunnen opleggen. Onder meer moeten we bepalen dat het convenant wel opzegbaar is indien blijkt dat er geen vergunning kan worden verstrekt. Dat moeten we absoluut bewaken. Zo moeten we verder vorm geven aan die convenanten.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister, het is toch jammer dat dit dossier zo vergevorderd is. Men had van in het begin moeten duidelijk maken dat het niet kon in die grootte en in die schaal. Dan had de investeerder het ook van in het begin zo kunnen doen. Nu zit je toch werkelijk

met een heel delicaat dossier, met mogelijk juridische gevolgen. U zegt dat het de auditeur is. Men weet dat het advies van de auditeur in de meeste gevallen ook wordt gevolgd.

Minister, hoe denkt u er in dit dossier in functie van de uitspraak op een constructieve manier uit te geraken? We moeten vermijden dat alle inspanning voor niets geweest is of dat we naar een proces gaan. We zouden erin moeten slagen de grootste gemene deler te realiseren op de site van Renault.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, ik sluit mij aan bij de vraagstelling. Ik wil niet de teneur scheppen dat er iets fout zou zijn gebeurd of dat het convenant vandaag vormfouten zou bevatten. Net zoals de minister denk ik namelijk dat het duidelijk te vroeg is om daar enige uitspraak over te doen. Ik wil dus geen sfeerschepping in die zin creëren.

Minister, ik stel vast dat we voor bepaalde gronden oplossingen proberen te zoeken en werkafspraken maken met bepaalde investeerders, maar dat we door bepaalde interpretaties die nu onderuit zouden kunnen worden gehaald, effectief met een probleem zouden kunnen zitten. Ik vind het heel raar dat er destijds nooit opmerkingen zijn gemaakt over het decreet – of dat heb ik althans toch zo begrepen – of over het feit dat er zulke afspraken worden gemaakt. Ik zou het dan ook zeer spijtig vinden dat we die afspraak nu ook niet werkelijk, op een correcte manier, zouden kunnen nakomen.

Minister, ik wil u dan ook vragen om zeker het dossier en de consequenties voor het Brownfielddecreet zelf en alle mogelijke toekomstige projecten op te volgen, zodat we duidelijkheid en rechtszekerheid kunnen scheppen voor de toekomstige projecten.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, u kent misschien het populaire televisieprogramma 'Wat als?'. Dat programma is heel populair bij de jeugd. Ik krijg hier heel wat van die 'wat als?'-vragen. Ik zal daar niet op antwoorden. Het zijn hypothetische vragen die beter niet worden beantwoord. Het is beter de definitieve uitspraak van de Raad van State af te wachten.

Nogmaals, de procedure loopt. Het kan niet en het zou ook niet wijs zijn om nu commentaar of kritiek te geven.

Mevrouw De Wachter, het brownfieldconvenant is in de vorige legislatuur samen met uw partij – denk ik toch – afgesloten, in een goede verstandhouding, met evenwichten die inderdaad de bedoeling hebben een oplossing te vinden voor gronden waarin niemand geïnteresseerd is en die zwaar vervuild zijn. Zo kunnen we toch nog iets doen met de schaarse grond in Vlaanderen. Dat is ook de filosofie achter het Brownfielddecreet. Dat lijkt mij ook nog altijd de juiste filosofie. We moeten zoeken hoe we iets kunnen doen met die blackfields, de gronden die zwaar vervuild zijn en waar niemand van wil weten. We moeten daarvoor een oplossing zoeken.

Nogmaals, het decreet zit goed in elkaar. We moeten de uitspraak, het arrest van de Raad van State afwachten. Uiteraard zullen we op dat moment argumenten kunnen voorleggen, conclusies kunnen trekken en bekijken hoe we verder kunnen gaan.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik denk niet dat er iets fout is met het decreet. Het gaat nu over Uplace. U weet dat wij dat project niet in ons hart dragen, laat dat duidelijk zijn.

Maar los daarvan is het zo dat, indien er convenanten worden afgesloten met privébedrijven waarbij op voorhand al een en ander wordt beloofd, de auditeur van de Raad van State daarop wijst en zijn advies wordt gevolgd, er in de toekomst ook nog wel een aantal andere convenanten op de helling zouden kunnen komen te staan. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het terugvorderen van te laat uitbetaald achterstallig salaris van het onderwijspersoneel

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, 188 personeelsleden moeten samen bijna 400.000 euro bruto terugbetalen. In het meest extreme geval zou het – indien de pers gelijk heeft – zelfs gaan over 50.000 euro. Deze mensen hebben bijna tot tien jaar lang moeten wachten op het laatste deel van hun loon. Het betreft meestal de anciënniteit die nog volledig moest worden verrekend. Onverwachts krijgen ze nu een brief waarin staat dat ze een deel van het laat gekregen loon moeten terugstorten.

Wat is de oorzaak? Blijkbaar heeft de onderwijsadministratie een federale wet van 2003 over het hoofd gezien die ten gevolge van een koninklijk besluit van 4 mei 2010 op 1 januari 2012 in werking is getreden. Hierdoor kunnen salaristekorten die in verleden tot tien jaar in het verleden mochten worden geregulariseerd, nu slechts tot vijf jaar in het verleden worden betaald.

De betrokken personeelsleden bevinden zich uiteraard in een kafkaïaanse situatie. Ze hebben het laatste gedeelte van hun loon veel te laat ontvangen. Zodra ze het hadden ontvangen, werden ze plots met een terugvordering geconfronteerd.

Ik citeer even de volgens mij terechte stelling van de Vlaamse Ombudsdienst: “Mede in het licht van de terechte verontschuldigingen van de onderwijsadministratie en de begane vergissing vinden we het verantwoord om deze situatie recht te zetten.”

Minister, u hebt in de pers laten uitschijnen op onze vraag en de suggestie van de Vlaamse Ombudsdienst te willen ingaan. Blijkbaar wilt u dit rechtzetten. Ik zou graag vernemen hoe en wanneer u dit wilt doen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik kan aan de woorden van de heer De Meyer niet heel veel toevoegen. Hij heeft heel het probleem reeds geschetst. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) heeft een federale wet waarvan de inwerkingtreding een paar keer is uitgesteld, blijkbaar over het hoofd gezien. AgODi heeft de verantwoordelijkheid hiervoor op zich genomen. Dat kan gebeuren.

Als we de vergelijking met het verleden maken, mogen we in feite blij zijn. De lonen worden uitbetaald. Alles wat hiermee te maken heeft, verloopt vlekkeloos. Net zoals banken ten aanzien van mensen wel eens fouten maken, kan het gebeuren dat ook een overheidsadministratie of een agentschap af en toe een wet verkeerd interpreteert.

Voor de betrokkenen zijn de gevolgen natuurlijk niet aangenaam. Daar zijn we het allicht allemaal over eens. In totaal gaat het om 400.000 euro. Slechts een zeer beperkt aantal leerkrachten wordt hierdoor getroffen.

Mijnheer De Meyer, ik heb de aanbevelingen van de Vlaamse Ombudsdienst ook gelezen. Ik sta hier inderdaad niet afkerig tegenover. Ik heb laten onderzoeken op welke wijze we dit verder kunnen opvolgen. Dat onderzoek is haast afgerond. Ik zal de Vlaamse Regering komende vrijdag een voorstel voorleggen. Zodra een beslissing is genomen, zal ik gemachtigd zijn u dit voorstel mee te delen. Ik zou dat graag vandaag al doen, maar dat mag ik niet.

De heer Jos De Meyer: Ik leid hieruit af dat mijn actuele vraag hoe dan ook zeer actueel is. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet. Gelach)*

Normaal gesproken, levert AgODi schitterend werk. Daar ben ik het mee eens. Het lijkt me echter niet billijk of rechtvaardig ten aanzien van die personeelsleden hiervoor geen oplossing te zoeken. Die mensen moeten ook met een gerust hart Kerstmis kunnen vieren.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, de heer De Meyer heeft een term gebruikt waar ik ook onmiddellijk aan moest denken. Er is natuurlijk een legaal element. De wet is blijkbaar te laat geïmplementeerd. Daarnaast is er ook de billijkheid. Die mensen hebben gewerkt. Ze hebben dat loon verdiend. We mogen niet vergeten dat ze op basis van dat loon belastingen betalen en in bepaalde categorieën terecht komen, bijvoorbeeld met betrekking tot de aanvragen van studiebeurzen voor hun kinderen en dies meer. Dit kan allemaal verdere gevolgen kennen.

Volgens mij moeten we de billijkheid in dit geval laten primeren. Die mensen hebben hier recht op. De vraag is evenwel hoe we dit georganiseerd kunnen krijgen. Het moet legaal mogelijk zijn. Het betreft hier een federale wet. Ik kijk dan ook uit naar de wijze waarop we dit correct kunnen organiseren.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik zou me in de eerste plaats willen aansluiten bij de lofbetuigingen aan het adres van AgODi. Dat is een uitstekende administratie, die erin slaagt ongeveer 99,9 procent van de uitbetalingen correct te laten verlopen. Dat er eens iets misloopt, hoeft niet negatief op deze heel goed werkende overheidsdienst af te stralen.

Dura lex, sed lex. Er is een meerbetaling gebeurd. We kunnen daar niet zomaar de spons over vegen, dat zou botsen met het gelijkheidsbeginsel, andere mensen hebben wel terug moeten betalen. Dit is niet zo evident, het moet worden onderzocht.

We zouden kunnen zeggen dat de terugvordering voor 100 procent moet gebeuren. Aan de andere kant kunnen we vanuit juridisch oogpunt oordelen. De administratie heeft een fout begaan. Is er schade? In zekere zin wel. De administratie heeft bij die personeelsleden de illusie gewekt dat ze een hoger loon hadden en zij hebben daar hun consumptiegedrag aan aangepast. Vanuit die redenering moet misschien niet alles worden teruggevorderd wat te veel is betaald.

Als er een terugvordering komt, gebiedt de billijkheid dat dit over een langere termijn wordt gespreid zodat het voor die gezinnen draaglijk is.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

De heer Jo De Ro: Voorzitter, ik herinner me uit mijn vroegere kabinetsleven dat zulke fouten altijd kunnen gebeuren. We hebben dan billijkheid en mildheid getoond. Dat had een wettelijke grond: de wet op de rijkscomptabiliteit voorziet in uitzonderingsmaatregelen als die kunnen worden omschreven en gemotiveerd. Ik hoop dat de Vlaamse Regering vrijdag rekening houdt met het verleden. Er zijn precedentes.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ook ik heb begrip voor het maken van fouten door de administratie. “Menschliches, Allzumenschliches”, zou Friedrich Nietzsche zeggen.

Ik sta erachter dat dit geregulariseerd wordt. Mijn moeder heeft me opgevoed met spreekwoorden. Een daarvan is: wie zijn gat verbrandt, moet op de blaren zitten. Dat geldt in deze ook. In verschillende onderwijsdecreten, onder meer OD XXIII, is gestipuleerd dat de mensen eventueel te veel betaalde lonen moeten terugbetalen. Die worden dan niet geregulariseerd.

Minister Pascal Smet: Ik kan alleen nog maar eens bevestigen wat ik al gezegd heb. Ik heb er wel oren naar. We zullen onderzoeken of het kan en het resultaat voorleggen aan de Vlaamse Regering. Die moet dan een beslissing nemen.

Mijnheer Van Dijck, een mogelijkheid is een amendement op het programmadecreet. Daar zullen we vrijdag over beslissen. Het amendement moet ons een legale basis verschaffen om af te wijken van de regelgeving. Of de wet op de rijkscomptabiliteit dat toelaat of niet, laat ik

voorlopig in het midden. Wellicht zullen we decretaal moeten ingrijpen. We kunnen dat volgende week perfect regelen aangezien het parlement de begroting en het programmadecreet zal bespreken in een plenaire vergadering.

Het is belangrijk dat de Vlaamse Regering nu vrijdag een standpunt inneemt. Pas daarna kan ik dat hier komen verdedigen. U hebt wel aangevoeld wat mijn persoonlijke ideeën daaromtrent zijn. Het is heel uitzonderlijk dat ik mijn persoonlijke ideeën deel.

De heer Jos De Meyer: Minister, als u goede ideeën hebt, moet u die zeker met ons delen.

Voor alle duidelijkheid: het is niet zo dat de betrokkenen te veel gekregen hebben, maar dat er een terugvordering komt omdat ze het te laat gekregen hebben. Met andere woorden, het zou bijzonder onbillijk zijn om hen dit terug af te nemen.

Minister, als we volgende week een amendement moeten indienen, zullen we dat met overtuiging doen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.18 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.31 uur.*

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het cultureel samenwerkingsakkoord van 7 december 2012 tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap

– 2154 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het cultureel samenwerkingsakkoord van 7 december 2012 tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, minister, collega's, ik houd het kort, want wij hebben het hierover in de commissie al vrij uitgebreid gehad. Wij zijn bijzonder verheugd dat dit akkoord eindelijk is afgesloten. Het is de verdienste van de huidige minister van Cultuur. Na zoveel jaren – misschien wel decennia – van onderhandelingen is dat akkoord er. De politiek is er erg laat mee gekomen, terwijl de culturele actoren van Vlaanderen, Wallonië en zeker en vast ook Brussel al heel lang geleden dat pad zijn ingeslagen. Dit akkoord creëert een kader voor samenwerking. Een aantal van de mogelijkheden heeft de sector vandaag al in realisaties omgezet.

Ik benadruk dat het akkoord het territorialiteitsbeginsel respecteert. Het is een kadertekst, waarbij het initiatief volledig in handen van de culturele actoren op het terrein komt te liggen. De minister somde een aantal mogelijke denksporen op. Ik kan alleen maar hopen dat die zo snel mogelijk in de praktijk worden gebracht. Daarbij zal het samenwerkingsplatform, dat dankzij dit akkoord wordt opgericht, een rol spelen. Daar zullen de gemeenschappen elkaar ontmoeten om samen – naar wij hopen – fijne projecten uit te werken.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister, collega's, het heeft nogal wat voeten in de aarde gehad om met de Franse Gemeenschap tot een cultureel samenwerkingsakkoord te komen. De tekst van dat akkoord roept op zich geen bezwaren op. Uiteraard is dat zo. Wij weten echter ook waarom het zolang heeft geduurd vooraleer het er kwam: het politieke probleem van de niet-naleving van het territorialiteitsbeginsel door de Franse Gemeenschap. De Franse Gemeenschap ontwikkelde Franstalige initiatieven in de Rand. Dat had eigenlijk niets te maken met een cultureel samenwerkingsakkoord, maar het gebeurde wel, en zorgde voor een politieke hinderpaal.

Wij hebben in de commissie tot twee keer toe daarover kunnen debatteren. Een eerste keer toen het principeakkoord er was, en een tweede keer naar aanleiding van het ontwerp van decreet zelf. Twee keer heb ik u gevraagd of u wel zeker bent dat het territorialiteitsbeginsel gerespecteerd zal worden. U antwoordde toen bevestigend, stellend dat dit zowaar in de memorie van toelichting staat. Daar staat dat men elkaars bevoegdheden en elkaars territorium zal respecteren. U verwees toen naar de Grondwet en de bijzondere wet, en daarmee was de kous af. Alsof het volstaat om iets op papier te zetten om het ook in de praktijk gebracht te zien.

De Franse Gemeenschap respecteert het territorialiteitsbeginsel niet – noch in het verleden, noch vandaag. Elk jaar steekt de Franse Gemeenschap centen in een Franstalig cultureel en sportief centrum in Voeren. Wij hebben dat ook in de commissie gezegd. Het gaat over meerdere honderdduizenden euro's. Eigenlijk hebt u daar niet op gereageerd. U verwees nogmaals naar de memorie van toelichting. Welnu, collega's van de NV-A, ik heb hier de begroting van de Franse Gemeenschap in handen. Ook u hebt in de commissie gewezen op het feit dat bij de bespreking van dit samenwerkingsakkoord in het Parlement van de Franse Gemeenschap de minister duidelijk heeft gezegd dat hij de Franstaligen in de Rand niet zal laten vallen.

Zij heeft dat letterlijk gezegd, mijnheer Van Der Taelen. Ik wil het nog eens citeren. Het staat wel in het verslag, maar het is niet slecht dat het ook in het verslag van de plenaire vergadering staat. Op de vraag of dat betekent dat zij de Franstalige verenigingen in de Vlaamse Rand laat vallen, zegt zij: “Un moment donné cela va rejaillir aussi sur les acteurs culturels qui vivent dans la périphérie francophone. Le but du Gouvernement de la Fédération Wallonie-Bruxelles, ce n'est pas de laisser tomber les francophones de la périphérie, mais de faire en sorte que l'on puisse à un moment donné les soutenir.” (*Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele*)

Ze mogen zeggen wat ze willen, mijnheer Diependaele? Ik kom daar zo meteen op terug. Voor hen is dit blijkbaar een kader om dat alsnog te doen. En dat is jammer. Mijnheer Meremans, u hebt gezegd dat we alert moeten zijn. Wel, ik ben alert. Ik lees de begroting van de Franse Gemeenschap voor 2014. Ze mogen zeggen wat ze willen, mijnheer Diependaele, maar ze doen ook een en ander. In die begroting voor 2014 staat 715.000 euro ingeschreven voor het 'Centre Sportif et Culturel des Fourons'.

Het samenwerkingsakkoord, dat is de theorie. De begroting van de Franse Gemeenschap, dat is de praktijk. En wat nu? Gaan wij dit culturele samenwerkingsakkoord, dat onder die voorwaarden is afgesloten, goedkeuren of niet, mijnheer Diependaele? Als het van ons afhangt, uiteraard niet. De Franse Gemeenschap belooft wel dingen, en zegt volgens u maar een aantal dingen, maar doet ook een aantal dingen. Opnieuw worden gelden wederrechtelijk geïnvesteerd in Voeren, ten aanzien van dat cultureel en sportief centrum.

Als nu nog het bewijs geleverd moest worden, minister, dat men aan Franstalige kant wat dat betreft niet te goeder trouw is, dan is dat bewijs vandaag geleverd. De goedkeuring van dit culturele samenwerkingsakkoord zou van verregaande naïviteit getuigen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Mijnheer Van Hauthem, ik kan uw ergernis over de attitude van sommige Franstaligen hierin zeer goed begrijpen. Ik heb er ook een probleem mee dat zij in hun begroting dergelijke initiatief inschrijven. Maar nu moet u zichzelf de vraag stellen: als dit samenwerkingsakkoord er niet zou zijn, zou dat dan betekenen dat zij zulke initiatieven niet nemen? Het antwoord daarop is 'neen'. Die initiatieven zouden er evengoed komen.

Het enige wat we kunnen doen, is er blijven op hameren dat dat ontoelaatbaar is. Maar dat staat los van dit samenwerkingsakkoord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Diependaele, dat is een sofisme van jewelste. De politieke hinderpaal was precies de financiële inmenging van de Franse Gemeenschap binnen Vlaanderen ten aanzien van Franstalige verenigingen in de Rand en in Voeren. Dat was de hinderpaal die verhinderd heeft dat men tot een cultureel samenwerkingsakkoord kon komen. Nu zegt men ons dat die hinderpaal weggewerkt is, maar ik stel vast dat ze helemaal niet weggewerkt is.

U zet de wereld op zijn kop. Indien we dit culturele samenwerkingsakkoord niet sluiten, zou dat inderdaad niet verhinderen dat men dat alsnog doet. Maar dat men dat niet meer zou doen, was precies de voorwaarde om dit akkoord te sluiten. Ik stel vast dat die voorwaarden vandaag opnieuw geschonden zijn. Volgende week wordt in het Parlement van de Franse Gemeenschap over dit budget gestemd. Ik zal dan volgende week nog eens een belangenconflict indienen. Dan kunt u zich daarover uitspreken, mijnheer Diependaele. Maar zet de zaken niet op hun kop. Dat was een redenering in het absurde.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Ofwel ga je ervan uit dat je als Vlaanderen een zelfbewuste natie, een zelfbewuste regio bent, ofwel ga je daar niet van uit. Als je ervan uitgaat dat je een zelfbewuste, volwassen regio bent, houdt dat ook in dat je verdragen en akkoorden sluit met anderen. En dat doen wij ook met Wallonië. Daar is op zich niets mis mee. Ik weet wel dat sommigen daar raar opkeken dat nationalistes een akkoord sloten. Wij doen dat, omdat ons nationalisme open is. Wij geloven in die culturele uitwisseling. Voor ons is dat een verrijking.

Dat betekent niet dat we naïef zijn, zoals de heer Van Hauthem heeft laten uitschijnen. Dat heb ik ook niet gezegd. Zo'n akkoord wordt afgesloten met respect voor elkaar. Er staat ook in wat niet de bedoeling is. Het is niet de bedoeling dat de Franse Gemeenschap culturele initiatieven in Vlaanderen zou uitrollen. Daarom is er afgesproken dat het akkoord niets afdoet van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de gemeenschappen. De Franse Gemeenschap is en blijft dus niet bevoegd voor cultuur in Vlaanderen.

Ik heb de besprekingen en discussies met de Franse Gemeenschap overlopen, en ik heb de indruk dat ook de Franse Gemeenschap vindt dat dit samenwerkingsakkoord geen instrument is om de Franstaligen in de Vlaamse Rand te bedienen. Maar ik heb daar ook een kanttekening bij. Ik heb ook de uitspraak die de heer Van Hauthem heeft geciteerd hernomen. Wij gaan ervan uit dat de minister deze uitspraak werd ontlokt door de nogal felle oppositietaal van de Fédéralistes Démocrates Francophones (FDF). Ik geef haar het voordeel van de twijfel. Dat is voor mij dan ook geen breekpunt.

Wij gaan dit samenwerkingsakkoord goedkeuren. Het is een belangrijk symbool. Maar, minister, ik zal wel vragen dat het beginsel van territorialiteit, dat in het akkoord vervat zit, van meet af aan wordt bewaakt. Alleen op die manier zal het een echt cultureel samenwerkingsakkoord zijn en zullen we tot een culturele verrijking kunnen komen. Het is volgens ons een verrijking, maar dat neemt niet weg dat wij hier, in deze vergadering, waakzaam zullen blijven.

De voorzitter: De heer Van Der Taelen heeft het woord.

De heer Luckas Van Der Taelen: Mijnheer Van Hauthem, Nelson Mandela is gestorven. Daar is veel over geschreven. Het politieke genie van Mandela was juist dat hij zijn meest gehate tegenstander heeft voorgesteld om een akkoord te maken. Ik kan mij heel goed voorstellen dat in de periode dat Mandela voor het eerst de hand uitstak naar de architecten van de apartheid heel veel van zijn medestanders zeiden: “U gaat toch niet discuten met de mensen die ons volk zoveel onheil hebben aangedaan.” Net zoals bij de bende van de aanhangers van de apartheid er ook mensen waren die herinnerden aan wat er wel eens fout was gegaan met het ANC en die zeiden: “U gaat toch niet met die mensen discuten.” Mandela heeft dat wel gedaan. Mijnheer Van Hauthem, ik denk dat u onderschat wat het betekent om tot een compromis te komen. Mandela had ook de man kunnen zijn die tot het einde van zijn leven was blijven schelden. Hij zou terecht kunnen hebben gezegd dat hij nooit zou spreken met de blanken die de apartheid gemaakt hadden en fundamenteel overtuigd waren gebleven dat het een goed systeem was. Toch is hij met die mensen gaan praten. Het is juist door die zeer bewuste openheid dat hij nooit de dupe is geweest van wat de aanhangers van de apartheid in petto hadden. Hij is vooruit durven te gaan en hij heeft zich durven open te stellen. Zo is hij tot een fantastisch compromis gekomen, waarvoor hij nu geloofd wordt.

Ik weet dat het een verschrikkelijke vergelijking is. De situatie hier is in niets te vergelijken met wat er in Zuid-Afrika is gebeurd. Maar als het enige argument tegen zo'n akkoord is dat er een sportcentrum zou worden geopend in de Voerstreek, dan antwoord ik met het torenhoge cliché dat wel eens wordt gebruikt in Vlaanderen: “Arm Vlaanderen”. Wij moeten groter zijn dan mensen die elk akkoord met een politieke tegenstander afschieten omdat er altijd wel 0,0001 graad onzuiverheid te vinden zal zijn. (*Applaus*)

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, de heer Van Der Taelen heeft terecht gezegd dat het hier om een verschrikkelijke vergelijking gaat. Hou die verschrikkelijke vergelijking dan voor u, mijnheer Van Der Taelen. Het enige wat ik gedaan heb, is de meerderheid confronteren, niet met onze stellingen maar met haar stellingen. Er kan maar een cultureel samenwerkingsakkoord komen als we elkaars grenzen ook wat dat betreft respecteren. Als we dat doen, komen we er. Dat is het enige. Dat heeft zelfs Bert Anciaux, toen hij minister van Cultuur was, namens de Vlaamse Regering als voorwaarde gesteld. Het zijn de Vlaamse Regering en de vorige Vlaamse regeringen geweest die deze voorwaarde hebben gesteld, ik zelfs niet. Nu confronteer ik hen gewoon door te zeggen: “Dit was uw stelling, dit was de politieke hinderpaal en men zegt dat hij weg is. Ik toon alleen aan dat hij niet weg is: men doet dat gewoon verder.”

Mag dat nog? Zonder die verschrikkelijke vergelijking te maken met Mandela, want daar heeft het effectief geen fluit mee te maken. Ik confronteer de meerderheid met haar eigen inconsequenties. Dat is het enige wat ik doe.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Wij zijn een grote voorstander van dit cultureel akkoord en we juichen het dan ook toe. We hebben het ontwerp van decreet gesteund in de commissie en zullen dat ook hier doen. Het heeft absurd lang geduurd. Het is absurd dat we in een land als België pas op 7 december 2013 tot een cultureel samenwerkingsakkoord tussen de twee gemeenschappen in dit land komen. De symbolische waarde is groot. Nu is de vraag wat de toegevoegde waarde zal zijn in de toekomst.

Dit cultureel samenwerkingsakkoord zou kunnen dienen als basis om samen met de Franstalige collega's na te gaan wat mogelijk is om op het federale niveau een fiscaal gunstig klimaat uit te werken voor de culturele sector. Daarnaast kan het nieuwe initiatieven ondersteunen, het kan een platform zijn voor gemeenschappelijke standpunten, en een werkinstrument, maar alleen als daar ook middelen tegenover staan. Minister, daarom vraag ik u aparte middelen te plannen voor dit samenwerkingsakkoord, om een systeem uit te werken met daadkracht in plaats van enkel een symbolische waarde.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik ben blij dat het cultureel samenwerkingsakkoord er is. U hebt gerealiseerd wat uw voorgangers niet hebben gekund. Dat zal ik nederig toegeven. Ik heb meegewerkt aan pogingen in het verleden, maar die zijn niet gelukt.

In deze wereld is niets ideaal. Voor de heer Van Hauthem is het alweer een stap te ver. Elke millimeter is een stap te ver. Het is een begin van een hopelijk bloeiende samenwerking. Het decreet is oké, maar niet ambitieus en het zet voorzichtige stapjes. Zo gaat dat in ons land. Laten we hopen dat we over enkele jaren grotere stappen vooruit kunnen zetten.

We hebben culturele samenwerkingsakkoorden met de helft van de wereld. We nodigen compagnies uit de hele wereld uit op festivals, groepen die in andere talen zingen en die theater brengen in andere talen, auteurs uit het Zuiden of van waar ook die lezingen geven. We sturen onze kunstenaars met onze Vlaamse culturele rijkdom de wereld rond. Daar zijn we ook om bekend. Wel, het is droevig dat er zo'n aarzeling en voorbehoud is ten aanzien van onze Waalse vrienden, de Franse Gemeenschap.

Ik begrijp dat er gebieden zijn in Vlaanderen waar die gevoeligheid groter is dan elders. Ik ben geboren in Wervik en woon in Kortrijk, aan de rand van twee faciliteitengemeenten. Bij ons er helemaal geen gevoel van bedreiging door de Franse Gemeenschap, integendeel. Die pagina hebben we al lang omgedraaid.

Zou Vlaanderen naar aanleiding van dit cultureel samenwerkingsakkoord niet eens zelfbewust en fier kunnen zijn op zijn culturele rijkdom? Kunnen we ook niet eens de angst afleggen voor dat andere, dat van over de taalgrens komt? Alsof het een bedreiging zou zijn voor onze Vlaamse cultuur. Zijn we daar nu nog niet overheen na zovele jaren? Laten we eens uitgaan van onze eigen kracht en rijkdom. Ik zou er finaal geen enkel probleem mee hebben dat ook een Luiks operagezelschap haar eigen producties bij ons komt brengen, net zomin als een Canadese of Franstalige compagnie in de Vooruit of deSingel komt spelen. We moeten af van dit soort schismadenken, dat we koesteren, vanuit een zelfbewuste Vlaamse houding.

Voorzitter, we zullen uiteraard het cultureel samenwerkingsakkoord steunen, maar ik wil nog een jammere, maar tegelijk begrijpelijke opmerking maken. In de commissie Cultuur heb ik de voorbije twee jaar geprobeerd om samen met onze collega's van de Franse Gemeenschap collectief te vergaderen over dit samenwerkingsakkoord om ook vanuit de parlementaire fora te komen tot een soort van compréhension, een begrip voor het andere dat we allemaal hebben.

Onhandig – zo bedoeld, dat weet ik niet, voorzitter – heeft uw collega geantwoord op briefpapier van de Fédération Wallonie-Bruxelles. U vond het dus niet meer gepast om voort te gaan in die richting. Formeel hebt u gelijk, maar niettemin betreur ik dat we met dit soort van kleine hinderpalen en incidentjes voort moeten. Ik hoop dat we opnieuw een uitnodiging kunnen richten aan onze collega's om die stap effectief te zetten en opnieuw samen te vergaderen om samen met de minister invulling te geven aan het cultureel samenwerkingsakkoord.

Ik rond af met een oproep, al bijna voor de volgende Vlaamse Regering. Ik denk dat we samen vanuit de overheid stimuli moeten geven om dat cultureel samenwerkingsakkoord krachtig in te vullen. De heer De Gucht heeft er al naar verwezen: ik denk dat er in de toekomst een potje moet worden gereserveerd voor dit soort van grensoverschrijdende – want dat is het langzamerhand – culturele initiatieven. Misschien moeten we eens iemand van een cultureel huis of van onze eigen administratie een soort van curatorschap geven om een potje, en iemand erbij, te stimuleren. Het is net zoals in de culturele diversiteit: als we elkaar niet kennen, zullen we elkaar ook niet respecteren.

De voorzitter: Mijnheer Caron, ik mag me niet in het debat mengen, maar ik stel voor dat u met mij een afspraak maakt. Dan zal ik u de lijdensweg toelichten die ik in dit verband heb meegemaakt.

De heer Bart Caron: Ik ga daar graag op in.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Onze fractie keurt dit samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap goed. Het heeft een heel lange geschiedenis. Door de Brussel-Halle-Vilvoorde-akkoorden, mijnheer Van Hauthem, is het nu ook voor de Franstaligen duidelijk dat de territorialiteit van Vlaanderen volledig erkend wordt. Ze hebben gevraagd om de Franse Gemeenschap bevoegd te maken om initiatieven te nemen in Vlaanderen. Ze hebben een uitbreiding van Brussel gevraagd. Ze hebben zoveel eisen gesteld waar niet op is ingegaan. Ook in de Vlaamse gemeenten rondom Brussel hebben we vorige week de wanhoopspoging van Maingain gezien om de 'citoyens de Zaventem' te kunnen helpen en initiatieven te nemen. Zijn natte droom is een Franstalige bibliotheek in Zaventem oprichten. Dat zijn allemaal dingen die wettelijk niet kunnen. Daarom is het samenwerkingsakkoord een goede zaak.

De Franstaligen hebben nu via de bijzondere wetten de taalgrenzen definitief erkend. Er komt geen wijziging van het statuut van de faciliteitengemeenten. Er komt geen mogelijkheid voor de Franse Gemeenschap om in Vlaanderen actief te zijn en aan cultuurpromotie te doen. Alle voorwaarden zijn vervuld. Er komt ook geen minderhedenverdrag; dat moet niet worden geratificeerd. Ik maak die discussie al twintig jaar mee. Al die voorwaarden zijn niet vervuld.

U kunt misschien nog iets opvissen in de begroting van de Communauté française over een school in Voeren en dat als alibi gebruiken om dat positief akkoord niet te sluiten. Ik sluit me aan bij wat de heer Caron heeft gezegd, namelijk het feit dat we nu een samenwerkingsakkoord hebben tussen de twee gemeenschappen met respect voor de culturele eigenheid, is het afsluiten van een jarenlange vete en ambitie van de Franse Gemeenschap om in Vlaanderen actief te zijn. Die deuren zijn nu allemaal waterdicht gesloten, mijnheer Van Hauthem. Dit akkoord is daar de bezegeling van.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Voorzitter, minister, collega's, er is al iets belangrijks gezegd, namelijk dat men moet afstappen van de idee dat de Franse cultuur een bedreiging zou vormen voor de Vlaamse cultuur. De twee culturen naast elkaar zijn een verrijking, en niet het tegenovergestelde.

Ik heb echter wel een vraag over de praktische uitvoering van het akkoord. Zoals u weet, zijn er in de Rand een aantal Franstalige verenigingen. In de Rand leven een aantal Franstaligen die initiatief willen nemen op cultureel vlak, bijvoorbeeld in toneelverenigingen. Dit akkoord zal iets opbrengen voor deze verenigingen.

Ik geef een ander voorbeeld. Een paar jaar geleden was er de cyclus 'Ontdek de wereld', maar dan in het Frans, namelijk 'Exploration du monde', rechts en links en zonder subsidies. Tegen dat initiatief dat werd genomen in de Vlaamse Rand, of ergens anders, werd opgetreden door bepaalde groeperingen en splinterbewegingen. Het gevolg was dat die organisaties, die dus geen subsidies van de overheid krijgen, zich niet langer durfden te organiseren in de Rand.

Ik heb het nu niet over financiële steun, maar gewoon over de mogelijkheid tot een cultureel leven in de faciliteitengemeenten en de andere gemeenten in Vlaanderen waar de wil bestaat van Franstaligen om zich te verenigen en zich cultureel te uiten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, dames en heren, ik dank iedereen die positief heeft gereageerd op dit samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap. Het is inderdaad zo dat we culturele akkoorden sluiten met heel veel landen in de wereld, zelfs met China – en dat is heel ver weg –, maar tot op heden was dit met onze directe burens, de Franse Gemeenschap, nog niet gelukt.

De bedoeling van het akkoord is dat we samenwerken. We zullen ook een samenwerkingsplatform oprichten. Dus, mijnheer Caron, u zegt dat we een aantal ambtenaren moeten aanduiden die kunnen faciliteren, maar er is het platform waar uit beide gemeenschappen mensen, ook experts van de administratie en kunstenaars, samen zullen zitten en bekijken waar er opportuniteiten zijn. Het is ook de bedoeling dat we, indien dat nodig zou zijn, gezamenlijke standpunten kunnen innemen, bijvoorbeeld ten aanzien van de federale overheid – dit werd al aangehaald door de heer De Gucht – of ten aanzien van bijvoorbeeld de Europese Commissie. Ook als er externe activiteiten zijn, zoals het Festival van Avignon, zou het kunnen dat we meer gaan samenwerken. Dit zijn allemaal opportuniteiten die voortvloeien uit het cultureel samenwerkingsakkoord.

Het is natuurlijk ook de bedoeling dat er van onderuit initiatieven groeien. Het is niet zo dat dit akkoord ertoe zal leiden dat van bovenaf een aantal initiatieven worden genomen en worden opgedrongen aan het veld. We zien trouwens dat er in Brussel al heel veel dergelijke initiatieven zijn. Als het kader er is, zal het ons ook toelaten om er meer ruchtbaarheid aan te geven en om samen te werken zodat we ook weten wat er allemaal ontstaat in het veld.

Onlangs had ik samen met een aantal kunstenaars uit de Franse Gemeenschap en uit Vlaanderen een debat in aanwezigheid van en op vraag van de koning en de koningin, over de uitwerking van dit cultureel samenwerkingsakkoord. Toen bleek dat onze Vlaamse kunstorganisaties en kunstenaars echt wel heel sterk vragende partij zijn voor dit akkoord. En waarom? Ze zeggen dat ze op heel veel vlakken nu geen toegang hebben tot de Franse Gemeenschap. Ze weten niet wat daar gebeurt. Als bijvoorbeeld Judith Vanistendael een stripverhaal uitbrengt, is dat niet geweten over de taalgrens. Het zou nochtans een opportuniteit zijn als een vertaling van haar boek ook daar meer bekend wordt gemaakt en wordt gecommercialiseerd. Dit is maar één voorbeeld om aan te tonen dat het veld absoluut vragende partij is.

Wil dit nu zeggen dat we schrik moeten hebben en dat we het territorialiteitsbeginsel verlaten? Neen, ik herhaal het nogmaals, het zit absoluut verankerd in het akkoord zelf. Niet alleen in de aanhef, mijnheer Van Hauthem, wordt verwezen naar de bijzondere wet en de Grondwet, ook in het akkoord zelf, in artikel 2, paragraaf 7, staat heel uitdrukkelijk dat niemand een initiatief kan nemen zonder dat er sprake is van een akkoord of een samenwerking.

We zullen dus nooit het territorialiteitsbeginsel verlaten. Ik denk dat de heer Van Rompuy ook heel duidelijk heeft aangegeven dat er intussen een nieuwe tijdsgeest is, dat de zaken wat gerijpt zijn en dat men in de Franse Gemeenschap ook gevoeld heeft dat het geen zin heeft om daarop door te gaan, maar dat er wel kansen zijn om samen te werken en elkaar op die manier te versterken. Dat is de bedoeling van dit cultureel samenwerkingsakkoord. Er wordt al jaren over gepraat en het zit al jaren vast. Het is een belangrijke doorbraak dat wij vandaag dit samenwerkingsakkoord kunnen voorleggen en dat we nadien kunnen overgaan tot de concrete uitvoering.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, we moeten de dingen niet vermengen. Natuurlijk is culturele uitwisseling nuttig en nodig. Waarom niet? Wat is daar fout aan? Dat is het punt niet. U zegt dat het territorialiteitsprincipe niet alleen in de aanhef staat, maar ook in artikel 2 enzovoort. Ik confronteer u, heel bescheiden, met de praktijk van de Franse Gemeenschap die 700.000 euro investeert in een Franstalig cultureel centrum in Voeren. Dat heeft niets meer te maken met culturele uitwisseling op welk vlak dan ook – wat op zich uiteraard goed is –, maar dit is de praktijk. Er is dus een verschil tussen de theorie en de praktijk.

De heer Christian Van Eyken: Minister, ik heb uw antwoord goed beluisterd, maar ik heb geen antwoord gehoord op de vraag over de concrete uitvoering van dat akkoord. Wat met de Franstalige verenigingen in de Rand en in de faciliteitengemeenten? Wat zal er met die verenigingen gebeuren? U zegt: keur eerst het samenwerkingsakkoord goed en dan volgt de concrete uitvoering. Dat is een beetje een kat in een zak kopen. Welke richting gaat men uit? Bestaat er hoop voor deze Franstalige verenigingen in de Rand?

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, welke termijn plant u om na te gaan hoe we kunnen samenwerken en samen naar de Federale Regering te gaan om te praten over een fiscaal kader? Ziet u hier middelen tegenover staan? Welke middelen ziet u in de toekomst?

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer Van Eyken, zult u het samenwerkingsakkoord goedkeuren of niet? (*Opmerkingen van de heer Christian Van Eyken*)

Het antwoord van de minister is duidelijk. 'Les citoyens de Zaventem' zullen geen subsidie mogen krijgen van de Franse Gemeenschap, noch van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe. Ik denk dat dat duidelijk is na dit akkoord. Mijnheer Van Eyken, gaat u het goedkeuren? U en het FDF vragen al jarenlang om zo'n samenwerkingsakkoord. Zult u het goedkeuren of blijft u op de lijn zitten dat als er niets in staat voor de minderheden of over het bijkomend initiatiefrecht van de Franse Gemeenschap in Vlaanderen, u het niet goedkeurt? Wat is uw standpunt? Er is hier maar één Franstalige. We hebben jarenlang de pleidooien gehoord en het verwijt dat wij het akkoord tegenhielden. De splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde is geregeld en ligt in bijzondere wetten vast. Zal Christian Van Eyken het samenwerkingsakkoord goedkeuren of niet?

De heer Christian Van Eyken: Ik zal er heel vlug op antwoorden, mijnheer Van Rompuy. Ik heb een concrete vraag gesteld. Iedereen weet dat er een Franstalig cultureel leven in de Rand is. Wat zal dat akkoord veranderen? Zal men alles blijven doen om deze verenigingen monddood te maken of is er een opportuniteit voor die verenigingen om zich op een deftige en evenwaardige manier te kunnen ontplooiën?

Dat is normaal. Als Franstaligen, een minderheid in sommige gemeenten, een toneelvereniging oprichten, mogen zij ook toegang krijgen tot de infrastructuur van hun gemeente.

De heer Matthias Diependaele: Zoals de heer Van Rompuy heeft aangehaald, is er nog altijd zoiets als een grondwet in dit land. Die gaat uit van het territorialiteitsprincipe. Dit samenwerkingsakkoord eerbiedigt dat ook en vraagt om dat te laten eerbiedigen. Het antwoord op uw vraag, mijnheer Van Eyken, is zeer duidelijk 'neen'.

Belangrijker misschien is dat die vraag op zich aangeeft dat er nog altijd een zeer grondige verwarring is. Splitsing van BHV of niet, de intenties van Franstaligen en Vlamingen daarover zijn nog altijd uiteenlopend. Het is jammer dat er op geen enkel gebied ook maar enige sprake is van vooruitgang naar communautaire pacificatie. We hebben hier de voorbije weken nog enkele van die dossiers gehad, die is er niet. Dat is zeer jammer om vast te stellen. Het valt zeer duidelijk af te leiden ook uit uw vraag.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Van Eyken, u hebt duidelijk niet goed geluisterd. Ik heb heel uitdrukkelijk verwezen naar de Grondwet en de bijzondere wet. Ik heb gezegd dat er niet wordt geraakt aan het territorialiteitsbeginsel. Dat is een duidelijk antwoord op uw vraag. Ik wil het nog een aantal keer herhalen als u het nog niet goed begrepen hebt. Nogmaals: wij raken niet aan het territorialiteitsbeginsel en wij wijzigen met dit akkoord ook absoluut niets aan de Grondwet of de bijzondere wet.

Mijnheer De Gucht, u vraagt waar de budgetten zijn. Ik heb daarop natuurlijk al heel uitvoerig geantwoord in de commissie. Het is zo dat in die budgetten voorzien wordt in het internationale cultuurbeleid en ook in het Kunstendecreet. De bedoeling is dat, als er

initiatieven komen, er aanvragen komen in het Kunstendecreet op basis van het internationale cultuurbeleid. Er is geen apart potje voor, maar het hoort absoluut daarin thuis.

Als u vraagt wanneer dat concreet zal gebeuren en wanneer we naar de federale overheid stappen, weet u dat er verkiezingen zijn op 25 mei 2014. Het is belangrijk dat we ervoor zorgen dat we in de loop van 2014 ook kijken waar we elkaar kunnen vinden en gezamenlijke standpunten kunnen innemen. Het is niet zo dat wij hebben gewacht op dit akkoord en de instemming in het parlement om gesprekken te hebben. We hebben natuurlijk nog geen beslissingen genomen, maar onder andere in verband met de culturele hoofdstad Mons wordt er al gewerkt en staan er al initiatieven op stapel. De concrete uitvoering zal heel snel volgen op het terrein. Dank u wel.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, ik ben ervan overtuigd dat iedereen zich hier heel bewust is van het feit dat het op 25 mei 2014 verkiezingen zijn. Maar ik ben er niet van overtuigd dat dat betekent dat we vandaag moeten stoppen met acties ondernemen, aangezien het nog tot dan de bedoeling is dat dit parlement en deze regering werken. Mijn vraag is heel eenvoudig: bent u van plan om de komende weken een afspraak te maken met uw Franstalige collega om een kader uit te werken, dat men dan gaat voorleggen tijdens deze of de volgende legislatuur? Het gaat erom of u een kader wilt maken dat het mogelijk maakt om fiscale regelingen te treffen, die het mogelijk maken om naast subsidies – ik zeg naast subsidies, niet in plaats van – verenigingen te versterken, zeker in het licht van de discussie die we eerder vandaag hebben gehad.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Gucht, u weet dat er al verschillende gesprekken zijn geweest. Dat heb ik al een aantal keer gezegd naar aanleiding van actuele vragen en debatten in de commissie. We moeten de realiteit onder ogen zien. Vaak hebben we gezamenlijke standpunten ten aanzien van een aantal fiscale vragen, tax shelter en dergelijke. Maar als ik daarnet verwees naar de verkiezingen van 25 mei 2014, weet u natuurlijk dat de begrotingsbesprekingen ook federaal zo goed als afgerond zijn en dat het geen zin heeft om nu nog rap-rap iets te proberen wijzigen. Waar men kan, zal men dat ook wel doen. Wij stellen dat niet zomaar uit om uit te stellen, maar we moeten wel realistisch zijn. Een aantal fundamentele zaken zullen wellicht worden afgesproken in een volgend regeerakkoord op alle niveaus, zowel Vlaams als federaal en ook in de Franse Gemeenschap. Daar moeten we absoluut rekening mee houden en een en ander goed voorbereiden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 2154/1)*

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten – 2192 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2192/1)

– *De artikelen 1 tot en met 17 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980

– 2196 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Pehlivan, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, collega's, vandaag bespreken we het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme.

In de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen werd het ontwerp van decreet op 24 oktober toegelicht door de minister. Na afloop daarvan vroeg de heer Wienen een hoorzitting, maar het daarvoor benodigde aantal van vijf stemgerechtigde leden werd niet bereikt. De verdere bespreking van het ontwerp van instemmingsdecreet vond plaats op 18 en 28 november.

Ik begin met de toelichting van de minister. Ik zal de belangrijkste elementen weergeven. Ik zal eindigen met de bespreking in de commissie. Ik zal daarbij niet in detail ingaan op de uiteenzettingen van de collega's. Ik neem aan dat zij dat straks zelf zullen doen.

Het samenwerkingsakkoord is het resultaat van jarenlang overleg tussen de verschillende regeringen van ons land. Het wil een nieuwe gemeenschappelijke interfederale instelling voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme oprichten. Het daarmee beoogde doel is dat mensen die worden gediscrimineerd om welke reden en waar dan ook in dit land op één plaats met hun klacht terecht kunnen. Het interfederaal Centrum zal niet alleen op reactieve wijze discriminatie aanpakken via de behandeling van meldingen, maar ook proactief gelijke kansen realiseren en op die manier discriminatie voorkomen.

Het op te richten onafhankelijk interfederaal Centrum zal er onder meer voor zorgen dat Vlaanderen zijn Europese verplichtingen nakomt. In 2000 werd namelijk in de zogenaamde

Rasrichtlijn de verplichting opgenomen om een onafhankelijk gelijkheidsorgaan op te richten.

Op federaal niveau bestond het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) al. Discriminatie is echter geen zelfstandige bevoegdheid die is toegewezen of voorbehouden aan de federale overheid, de gemeenschappen of de gewesten. Elk bevoegdheidsniveau moet hierin zijn verantwoordelijkheid opnemen. Vlaanderen wil overigens verder gaan dan de verplichtingen die vanuit de Europese Rasrichtlijn worden opgelegd, dus verder gaan dan de strijd tegen racisme. Het interfederaal Centrum krijgt daarom de bevoegdheid om discriminatie op grond van verschillende beschermde criteria aan te pakken. Ik zal de volledige lijst niet opsommen, die kunt u terugvinden in het samenwerkingsakkoord.

Daarnaast zal het interfederaal Centrum ook de rol vervullen van onafhankelijke instantie die de uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap bevordert, beschermt en opvolgt. Dat is een taak die nu wordt uitgevoerd door het huidige Centrum.

Voor de Vlaamse Regering was het erg belangrijk dat het nieuwe interfederaal Centrum zich ten volle zou concentreren op de strijd tegen discriminatie. Opdrachten die daar niet onder vallen, komen in een afzonderlijke instelling terecht. Concreet betekent dat dat de werking van het huidige Centrum met betrekking tot migratie, mensenhandel en de grondrechten van vreemdelingen niet mee zal worden opgenomen in het takenpakket van het interfederaal Centrum. Het huidige Centrum zal dit blijven doen, onder een andere naam en door een aanpassing van de oprichtingswet van 1993.

Discriminatie manifesteert zich niet op dezelfde manier in alle delen van ons land. De aanpak van discriminatie en de prioriteiten die worden gelegd, kunnen dan ook erg uiteenlopend zijn. Daarom wordt de raad van bestuur van het interfederaal Centrum opgedeeld in kamers: een Vlaamse, Franstalige, Brusselse en federale kamer. Elke kamer zal zelf kunnen beslissen over de bevoegdheden die exclusief aan het niveau zijn toegekend. De interfederale kamer zal alleen kunnen handelen bij dossiers die essentieel raken aan de bevoegdheden van meerdere bestuursniveaus, bij een geschil tussen twee kamers over de toekenning van een bepaald dossier, of indien twee of meerdere kamers een gezamenlijk initiatief willen nemen.

Om een professionele, vertrouwelijke en onafhankelijke afhandeling van klachten van slachtoffers te garanderen, voorziet het samenwerkingsakkoord in diverse elementen. Om zijn onafhankelijkheid te waarborgen, krijgt het interfederaal Centrum rechtspersoonlijkheid, worden de leden van de interfederale raad van bestuur benoemd door de verscheidene parlementen en zijn ze onderworpen aan strenge onverenigbaarheden. Bovendien moeten alle leden deskundig en onafhankelijk zijn, ervaring hebben in de strijd voor gelijke kansen en tegen discriminatie, en moreel gezag uitstralen. Met het oog op een zo pluralistisch mogelijke samenstelling van de raad van bestuur en van de kamers geldt het principe van de evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, en wordt in een overleg voorzien tussen alle parlementen. In de Brusselse en in de federale kamer wordt bovendien de taalpariteit in acht genomen.

Het samenwerkingsakkoord verwijst ook uitdrukkelijk naar de Beginselen van Parijs, een document van de Verenigde Naties dat de normen bepaalt waaraan een onafhankelijke mensenrechteninstelling moet voldoen. Deze principes worden niet zozeer gehanteerd opdat dit interfederaal Centrum een A-status zou verwerven – daarvoor is de scope van dit interfederaal Centrum te beperkt –, maar wel omdat zo het onafhankelijke karakter van het interfederaal Centrum wordt gesymboliseerd en om te verzekeren dat dit Centrum in de toekomst een deel kan zijn van een brede mensenrechtenkoepel, die deze principes moet naleven.

Vlaanderen zet al een aantal jaren in op een sterk antidiscriminatiebeleid. De dertien meldpunten discriminatie waren hierbij een belangrijk instrument. Deze meldpunten zullen

worden ingebed in het nieuwe interfederaal Centrum. Daar zullen ze zich in volle onafhankelijkheid en omringd door expertise kunnen blijven ontwikkelen.

Tot daar de toelichting van de minister. Ik kom nu tot de bespreking van het ontwerp in de commissie. Groen is tevreden dat er eindelijk een samenwerkingsakkoord is en hoopt dat dit een slagkrachtig interfederaal Centrum zal zijn, dat op alle beleidsniveaus kan optreden. De fractie is tevreden met het genderevenwicht in de raad van bestuur. Voor een aantal knelpunten had Groen echter verder willen gaan. Daarnaast sluit de fractie zich aan bij een aantal kritieken geformuleerd door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Open Vld dringt erop aan dat elke vorm van discriminatie gelijke aandacht zal krijgen en met evenveel ernst zal worden aangepakt.

Daarnaast worden een aantal bekommernissen overgemaakt en wordt de nadruk gelegd op het evenwichtige en objectieve karakter dat het nieuwe interfederaal Centrum moet hebben. Tot slot wordt opgemerkt dat de partij achter een goed werkend Centrum kan staan en dat zij dan ook het instemmingsdecreet zal steunen.

LDD heeft heel wat kritiek op de werking van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) en op het samenwerkingsakkoord. De fractie vindt de huidige manier waarop men de strijd tegen discriminatie en racisme aanpakt, hoogst ondoeltreffend en is derhalve gewonnen voor de afschaffing van het hele regelgevende apparaat dat een beperking van de meningsvrijheid inhoudt en een repressieve aanpak vertegenwoordigt. Daarnaast betreurt zij dat er niet gekozen is voor de oprichting van een Vlaamse instelling.

Het Vlaams Belang is het ontwerp van instemmingsdecreet niet genegen en is altijd van mening geweest dat het huidige Centrum zou moeten worden afgeschaft omdat het niet onafhankelijk is en weinig vooruitgang heeft geboekt. De fractie ziet het interfederaal Centrum niet als een verbetering ten opzichte van het huidige Centrum en roept op om tegen het decreet te stemmen.

Sp.a is tevreden dat het interfederaal Centrum na een jarenlange discussie kan worden opgericht. Het is belangrijk dat mensen die gediscrimineerd worden, om wat voor reden dan ook en waar dan ook in dit land, op één plaats terecht kunnen met hun klacht en dat de klachten snel en efficiënt kunnen worden afgehandeld. Daarnaast vindt mijn partij het een goede zaak dat de lokale meldpunten niet verloren gaan en dat ze hun lokale antennefunctie blijven vervullen.

CD&V merkt op dat naar aanleiding van een eerdere interpellatie over de oprichting van het interfederaal Centrum aan minister Bourgeois een negen punten tellende motie werd aangenomen door het Vlaams Parlement en concludeert dat de motie in grote mate is opgevolgd. De fractie had ook nog een aantal punctuele vragen en verklaart tot slot het ontwerp van decreet goed te keuren.

Collega's, de N-VA vindt dat het interfederaal Centrum een nieuwe entiteit moet worden en vraagt de minister erover te waken dat het nieuwe interfederaal Centrum geen doorslag wordt van het huidige Centrum. De fractie vindt het daarnaast belangrijk dat alle vormen van discriminatie met hetzelfde vuur worden bestreden.

De commissie heeft het ontwerp van instemmingsdecreet aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Collega's, voorzitter, deze ochtend sloeg ik de krant open. Meestal sla ik die meteen weer dicht vanwege vaak bevooroordeelde berichten, foute berichten en onzinberichten die daarin voorkomen. Vandaag heb ik van mijn hart een steen gemaakt en meerdere stukken in de krant gelezen, onder meer de vrije tribune van onze goede en gewaardeerde collega mevrouw Moerman.

Mevrouw Moerman maakt een opsomming van de angsten waarmee politici worden geconfronteerd. Collega's, wij hebben blijkbaar geen aangenaam beroep meer. Ik denk echter dat ze één angst vergeten is. Eén angst heb ik niet gezien in die vrije tribune, namelijk de angst die bij vele collega's om het hart slaat wanneer er in dit parlement – en trouwens ook in de andere parlementen van dit land – thema's, ontwerpen van decreet moeten worden besproken die gaan over dogma's van politieke correctheid.

Dan slaat de angst om het hart. Het is geen gewone angst. Het is een verlammende angst. Het is meer dan een gewone angst. Deze angst zorgt ervoor dat redelijke en correcte argumenten onmiddellijk van tafel worden geveegd. Ik kijk even naar de heer Bouckaert. Ook correcte legistische argumenten zijn op dat moment niet meer van tel. Die angst zorgt ervoor dat politieke overtuigingen in dit parlement helemaal niet meer te vinden zijn. Die politieke correctheid en die angst waren duidelijk te merken tijdens de bespreking van dit ontwerp van decreet, dat voorziet in de oprichting van een interfederale gedachtenpolitie.

Ik heb veel onzin gehoord. Ik heb de argumentatie gehoord dat we dit moeten doen. Dit is de uitwerking of de implementatie van een Europese richtlijn. Hiermee implementeren we een verdrag van de Verenigde Naties uit 1966.

Kan iemand me tonen waar in het buitenland, waar regeringen ook aan die regels zijn gebonden, een centrum zoals het onze actief is? Waar in het buitenland bestaat er een centrum dat gemachtigd is in rechte op te treden en dat zelfs de rol van een parket kan spelen? Ik denk dat die voorbeelden niet te vinden zijn.

Dit is wel degelijk het geval met het CGKR. Het CGKR kan in rechte optreden en kan partijen, individuen en verenigingen rechtstreeks voor een rechtbank dagvaarden. Dat is iets wat het Vlaams Belang zeker tegen de borst stuit.

Dit is niet de vraag om een Europese richtlijn of een verdrag van de Verenigde Naties uit 1966 uit te voeren. Indien we allemaal intellectueel eerlijk zijn, weten we allemaal dat de mogelijkheid in rechte op te treden en rechtstreeks te dagvaarden destijds met één enkele reden is ingevoerd en ook slechts één verwezenlijking tot gevolg heeft gehad. Het ging om het bestrijden van een politieke partij en concurrent en van politieke ideeën. De traditionele partijen waren hiertoe niet in staat. Ze hebben in het CGKR een derde gevonden die dat in hun plaats wilde doen. Dat komt op mij als behoorlijk laf over.

In een democratie worden politieke partijen niet voor een rechtbank bestreden. De strijd wordt gevoerd door bij de kiezer te argumenteren en door de kiezer ervan te overtuigen niet meer op een partij te stemmen. Zo werkt een parlementaire democratie.

De enige verwezenlijking ten gevolge van de mogelijkheid in rechte op te treden en rechtstreeks te dagvaarden, bestaat erin dat mijn partij nu een andere naam heeft. Ik ga daar niet licht over. Wat deze jongen betreft, is dat een rekening die bij de traditionele partijen en het establishment nog steeds openstaat. Wees gerust, het is een rekening die ik ooit nog zal vereffenen. (*Applaus bij het Vlaams Belang. Rumor*)

Ik heb tijdens de commissiebesprekingen veel onzin gehoord. Er is ons internationaal opgedragen dit te doen. Er is ook naar de Beginselen van Parijs verwezen. Dat vind ik een goeie. Iemand heeft verklaard dat met dit samenwerkingsakkoord de Beginselen van Parijs worden gehonoreerd. Het is eigenaardig dat in het licht van de politieke correctheid argumenten worden gebruikt die zelfs door de Raad van State worden tegengesproken. Zelfs de Raad van State heeft verklaard dat de Beginselen van Parijs met dit samenwerkingsakkoord niet of onvoldoende worden gevolgd.

Dit is maar goed ook. Ik weet dat dergelijke grappige teksten die op een internationaal niveau worden geschreven, in de meeste gevallen grondrechten uithollen in plaats van versterken. Sommige professoren in het recht zullen me gelijk geven.

Maar bon, dat soort argumentatie wordt geuit in die commissie. Ik vind dat raar. Dat heeft volgens mij te maken met die verlamrende angst van de collega's als het gaat over politiek correcte dossiers.

De werking van het CGKR is tot nu toe niet echt iets om trots op te zijn. Het Centrum verzet zich meestal tegen democratisch genomen beslissingen en tegen parlementaire beslissingen. Dat is toch een eigenaardige instelling? We weten dat het Centrum zich zwaar heeft verzet – ik kijk even naar de collega's van de N-VA – toen in de Kamer strengere voorwaarden voor gezinshereniging werden goedgekeurd. Wat mij betreft, kunnen die voorwaarden niet streng genoeg zijn, wees gerust. Er kwamen strengere regels en het Centrum verkondigde dat de democratie in gevaar was.

Volgend item: het hoofddoekenverbod. Destijds besliste de gemeenteraad van Boom met een democratische stemming om via de deontologische code geen hoofddoeken meer toe te laten in de gemeenteraad. De directeur van het Centrum, Jozef De Witte, stelde daarop dat Boom de democratie aan het afschaffen was. Hij zei dat we net zo goed naar Noord-Korea konden verhuizen. Dat zijn toch rare opmerkingen? En dat voor een instelling die de democratie zou moeten verdedigen, die zou moeten zorgen voor gelijke kansen en het racisme in onze samenleving zou moeten veroordelen.

De lokettentaks in Antwerpen was volgens het Centrum ook een discriminatie.

Een van de meest hallucinante uitspattingen van het Centrum van recente datum is de kwestie rond GAIA. De brave jongens en meisjes van GAIA strijden voor de dierenrechten. Ze vinden het belangrijk dat de dieren een goed bestaan hebben in onze samenleving. Ze verzetten zich tegen de rituele slachting zonder verdoving die nog altijd plaatsvindt. Dat gebruik komt natuurlijk ten goede van de moslimtroepen die kiezers leveren voor bepaalde partijen. GAIA werd ook beschimpt en aangevallen door het Centrum. De vereniging werd bedreigd met een rechtstreekse dagvaarding. Alweer allemaal erg eigenaardig.

Dan is er André Gantman. Over zijn politieke voorkeur heb ik niets mee te delen, hij moet maar lid zijn van de partij van zijn keuze. Hij spreekt uit ervaring als lid van de raad van bestuur van het CGKR. Hij zegt dat het Centrum zijn doel volledig voorbijgeschoten is. Het heeft geen zin meer, het moet worden afgeschaft. Het Centrum draagt niet meer bij aan de integratie, integendeel, het is een rem op de integratie en op de vrije meningsuiting.

Ik ben nooit lid geweest van de raad van bestuur van het CGKR. Mijn fractie heeft ooit kandidaturen ingediend om lid te worden, maar die werden nooit weerhouden. Ik weet niet hoe dat komt, dat zal misschien een reden hebben. Maar Gantman heeft wel die ervaring. Als zo iemand zegt dat het CGKR zijn doel voorbijgeschoten is, dat het geen zin meer heeft, dan moet dat ons, die het Centrum willen interfederaliseren, toch de wenkbrauwen doen fronsen.

Welk antwoord krijgen we van de minister en van collega's? Er is geen probleem, dat komt allemaal in orde want nu gaat Vlaanderen medezeggenschap hebben. Is dat zo? Veel medezeggenschap zal het alleszins niet zijn. Het samenwerkingsakkoord is afgesloten met zes partijen van de verschillende regeringen die dit land rijk is. Het kan dus enkel gewijzigd worden als er een akkoord is met alle zes. Ik vermoed – mijn ervaring in de politiek leert dat – dat er zeker wat betreft de Franstaligen niet veel animo zal zijn om daar nog veel aan te veranderen.

Bovendien is het zo dat de regelgeving waarmee dat Centrum moet werken, niet verandert. De Antiracismewet wordt niet bijgeschaafd, hoewel het duidelijk is dat de manier waarop het CGKR heeft gewerkt, ongrondwettig is. Dat is bewezen in een doctoraalscriptie, waarin duidelijk staat dat het Grondwettelijk Hof van oordeel is dat de manier waarop de rechtbank racismeprocessen afhandelt, ongrondwettig is. In de Antiracismewet van 1981 staat duidelijk dat inzake racistische daden ook het kwaadwillig opzet moet worden aangetoond. De rechtbanken doen dat niet; de rechters vermoeden dat kwaadwillig opzet alvast.

Collega's, als wij de wetgeving niet aanpassen, dan zal de werking van het Centrum doorgaan op het elan van de afgelopen jaren. Dat kan men slechts betreuren. In het begin had ik het over het ontwerp van decreet over de interfederale gedachtepolitie. Collega's, het gaat wel degelijk om een interfederale gedachtepolitie. De cijfers tonen dat ook aan. Onze goede collega, de burgemeester van Antwerpen zei dat het Centrum het best wordt afgeschaft, want het is zinloos en een permanente bedreiging voor het recht op vrije meningsuiting. Het gebeurt niet dikwijls, maar ik geef de heer De Wever volkomen gelijk.

Want welke klachten behandelt het CGKR? 78 procent van alle dossiers waar het Centrum mee bezig is, zijn menings- of uitingsdelicten. Vijftien jaar geleden ging het om 79 procent. Bijna 80 procent betreft dus uitingen van meningen, betreft dus de vrije meningsuiting. Daar wil het Centrum komaf mee maken. Er zijn heel wat wetten inzake discriminatie en racisme. Dat betekent dat dossiers waarbij iemand werkelijk wordt gediscrimineerd en de zaak dus voor de rechtbank moet worden gebracht, amper 20 procent van het werkvolume van het CGKR uitmaken. Daarom zou het beter zijn dat de uitingsdelicten niet langer door het Centrum worden vervolgd. De cijfers spreken boekdelen.

Ik heb het dan nog niet gehad over de wegebbende politieke interesse – die soms zelfs volledig verdwijnt – wanneer dergelijke onderwerpen in het parlement aan bod komen. De houding van de N-VA is eigenaardig. De N-VA heeft altijd gepleit voor een Vlaams Centrum, en niet voor een interfederaal Centrum. Maar ook op dat punt heeft de partij in de Vlaamse Regering nul op het rekest gekregen. Dit samenwerkingsakkoord is al in de Kamer van Volksvertegenwoordigers behandeld. Ik heb mijn bedenkingen over de houding van de vertegenwoordigers van die partij tegenover het Centrum. De heer Peter Luykx zei in de Kamer dit: “De wijze waarop vandaag invulling wordt gegeven aan het centrum is veeleer een rem op de integratie dan wel een succesvolle buffer tegen racisme.” Hij maakt zich ook druk over het feit dat het Centrum zich verzet tegen de verplichting om lessen Nederlandse taal te volgen, hoewel dat verworven Vlaams beleid is. Begrijpe wie kan.

Verderop in dat verslag lezen we dat Peter Luykx ook nog het volgende zegt over de directie van het Centrum: “Bovendien is zij helemaal geen pleitbezorger van een aantal waarden die wij algemeen onderschrijven, zoals de neutraliteit van de ambtenarij, de scheiding van Kerk en Staat en de gelijkheid van man en vrouw.” Dat zijn toch belangrijke waarden, dacht ik. De heer Luykx zegt ook nog dat het Centrum niet heeft gewerkt en het racisme niet heeft doen afnemen, dat de multiculturele maatschappij is mislukt, en ga zo maar door.

Wat is het resultaat in de Kamer, collega's? De N-VA drukt op de groene stemknop. Dat moet u nu eens proberen uit te leggen aan een psycholoog of een psychiater. Die zou dat op zijn minst als eigenaardig gedrag bestempelen, om niet te spreken over schizofrenie. En schizofrenie, collega's, is geen neurose, die te behandelen is met gesprekken. Neen, het is een psychose. En een psychose zorgt ervoor dat je niet meer kunt functioneren in de maatschappij, en dat je eigenlijk de facto geïsoleerd moet worden. (*Gelach*)

Ik zal niet zo ver gaan als de psychologen. Ik vind het gewoon een eigenaardig gedrag van de N-VA in dit halfroend. Ik weet natuurlijk ook hoe dat komt: ze zitten hier in de regering en kunnen niet tegen hun regeringspartners stemmen, en dus moet de N-VA-fractie dit samenwerkingsakkoord ook in de Kamer goedkeuren. Ik vind dat een rare manier van omgaan met de parlementaire democratie.

Ik blijf erbij dat ik niet alleen sta met deze kritieken. Ook voormalig Open Vld-voorzitter Bart Somers, toch geen kleine speler in het politieke spectrum, stelde: “Het centrum wordt gedegradeerd tot een politiek wapen in de handen van de ene tegen de andere. Daardoor verliest het centrum legitimiteit en zijn slagkracht in de samenleving.” Collega's, het is niet omdat Bart Somers eigenlijk uit de Vlaamse beweging komt en een Vlaams-nationale vader heeft gehad, dat ik hem gelijk geef, maar met dit citaat geef ik hem overschot van gelijk. Want ik weet wat dat betekent. Mijn partij, mijn fractie weet wat het betekent, welk soort wapen het is van de ene tegen de andere.

Wij laten dat allemaal passeren. Wij laten dat allemaal maar doorgaan. Protest over hoe deze gedachtepolitie in zijn werk gaat, is er niet te horen. Deze gedachtepolitie mag haar werk zelfs voortzetten. Dit samenwerkingsakkoord betekent immers niet meer dan dat er een splitsing komt in verschillende kamers. Aan de werking van het Centrum verandert er niets.

Mijn partij is daar zelf al het slachtoffer van geworden. Ik vraag mij af, collega's, wie het volgende slachtoffer van dat Centrum zal zijn. Stel dat in mei 2014 de N-VA echt zo goed scoort en zo sterk wordt. Zou het establishment daar ook niet tegen reageren? Laat men die derde dan niet achter de N-VA aangaan? Want zo gaat dat in de politiek van de traditionele partijen: we lossen het zelf niet op, we laten een derde dat doen. Zullen jullie dat doen? Is dat jullie mening? Waar is dat protest, collega's? (*Opmerkingen*)

Dat brengt mij bij een schrijfseltje, een stukje proza dat Martin Niemöller ooit heeft geschreven. Voor de mensen die Martin Niemöller niet kennen: hij was een protestant in Duitsland tijdens het interbellum. Hij was niet echt nationaalsocialistisch gezind. Zijn schrijfsels waren de nationaalsocialistische partij trouwens een doorn in het oog.

Ik vind wat hij schrijft toepasselijk als het gaat over wie de volgende gaat zijn van die gedachtepolitie. Hij schreef: "Toen de nazi's de communisten arresteerden heb ik gezwegen; ik was immers geen communist. Toen ze de sociaaldemocraten kwamen halen heb ik gezwegen; ik was immers geen sociaaldemocraat. Toen ze de syndicalisten arresteerden heb ik gezwegen; ik was tenslotte geen syndicalist. Toen ze de Joden kwamen halen heb ik gezwegen; ik was immers geen Jood. Toen ze de katholieken kwamen halen heb ik gezwegen; ik was immers geen katholiek. Toen ze mij kwamen halen... was er niemand meer die nog kon protesteren." Collega's, dat laatste is belangrijk. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Open Vld is nooit voorstander geweest van een eigen Vlaams Centrum omdat extra structuren nu eenmaal geld kosten en niet altijd, ook niet met betrekking tot deze problematiek, garanderen dat het resultaat efficiënter en effectiever zou zijn. Eén gecentraliseerd Centrum en meldpunt voor alle gevallen van discriminatie en racisme heeft volgens mijn fractie het voordeel van de toegankelijkheid voor de burgers. Het is belangrijk dat elkeen de weg vindt naar dat nieuwe CGKR. Wij hebben er tijdens de bespreking in de commissie inderdaad voor gepleit dat het vernieuwde CGKR erop zou toezien dat bepaalde problematieken niet ondergesneeuwd raken, dat er geen disproportionele aandacht is voor één doelgroep, en dat men alle klachten van discriminatie op grond van wat dan ook even ernstig zou nemen.

We hadden ook vragen met betrekking tot het interfederaliseren van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Enerzijds kun je je de bedenking maken dat het beter is dat alle vormen van discriminatie, dus ook deze op basis van geslacht, worden behandeld door eenzelfde Centrum. Anderzijds denk ik dat het ook belangrijk is dat precies deze problematiek, de gelijkheid van mannen en vrouwen, meer aandacht krijgt, de nodige aandacht krijgt, en dat de gevallen van discriminatie op basis van geslacht niet ondergesneeuwd raken, dat ze de komende jaren wat beter onder de aandacht worden gebracht.

Laten we eerlijk zijn: er is vanuit het CGKR vaak gecommuniceerd in de media over bepaalde vormen van discriminatie. Men had, heb ik de indruk, goede banden met de Vlaamse media. Maar dat ging vaak in één richting. Vandaar het pleidooi van mijn fractie om te streven naar objectiviteit en evenwicht daarin. Onze vraag ging expliciet in die richting.

Wij wilden ook graag benadrukken dat de interfederalisering van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen snel vooruit zou gaan. We hebben op die vraag het antwoord gekregen dat het debat erover gaande is. Wij zijn dus vol verwachting.

Ik ga niet alle punten herhalen die ik in de commissie heb besproken. Daarvoor verwijs ik naar het verslag. Ik wil enkel nog kort terugkomen op de plotse sympathie van het Vlaams Belang voor een campagne van GAIA. Mijnheer Wienen, ik moet eerlijk zeggen dat uw plotse sympathie voor dierenleed hartverwarmend is. Ik ben ook tegen dat rituele slachten. Ik heb ook sympathie voor de campagne van GAIA. Maar ik stel voor dat u eens praat met uw partijgenoot, de heer Sintobin. Hij vertelt in de commissie Landbouw toch heel andere verhalen. Sta mij toe te zeggen dat, wanneer u hier GAIA verdedigt, het hier stevig ruikt naar opportunisme in de plaats van naar de schapenstal.

Over de rest van uw betoog zal ik het niet hebben. Ik denk dat ik een week voor mijn bevalling beter het advies van mijn gynaecoloog volg en dat ik er rustig onder blijf.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik heb in dit parlement al veel onzin gehoord, maar dit slaat werkelijk alles. Een debat over het Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme, en dan bepaalde argumenten halen uit de commissie Landbouw. U haalt trouwens geen enkel argument aan. Mijnheer Vanlerberghe, misschien kunt u zeggen dat ik in die commissie nog nooit heb gezegd dat onze fractie blij zou zijn met dierenleed in onze maatschappij. Ik heb altijd gezegd dat landbouw voor ons in de eerste plaats een economische bedrijvigheid is. Mevrouw Brusseel, wat u hier uit uw botten slaat, tart werkelijk alle verbeelding. Ik zal ook proberen kalm te blijven, maar misschien kunt u nu al bevallingsverlof nemen.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik betreur dat uw betoog ad hominem is, en niet ad rem, mijnheer Sintobin. (*Applaus*)

De heer Wim Wienen: Mevrouw Brusseel, ik ben blij dat ik u vandaag niet heb geënerveerd en niet te veel stress heb bezorgd. Ik wens u een zeer goede en vlotte bevalling toe en een zeer gezond kindje.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Onze fractie is tevreden dat we vandaag het resultaat kunnen bespreken van een jarenlang overleg tussen de federale overheid, de gemeenschappen en gewesten over de oprichting van een nieuw gemeenschappelijk interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme.

Ik zal de bespreking in de commissie niet herhalen, maar ik wil toch enkele statistieken geven om het belang van dat Centrum aan te tonen. Het Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme is duidelijk nodig in onze samenleving. We doen er goed aan om dat ook te ondersteunen.

De werkzaamheidskloof tussen 55-plussers en 25- tot 54-jarigen is een van de grootste in Europa. In het Vlaamse Gewest was in 2011 30 procent van de personen met een handicap aan het werk, tegenover 77 procent van de personen zonder een handicap. 70 procent van het humanresourcespersoneel zegt dat de gezondheidstoestand van de kandidaat invloed heeft op de uiteindelijke selectiebeslissing. 45 procent van de Vlamingen antwoordt in een buurt te willen wonen met alleen personen van Belgische herkomst. Daarmee bedoelen ze de andere witte Belgen. Uit een onderzoek van de Universiteit Gent over de discriminatie van holebi's op de werkvloer blijkt dat 65 procent van de respondenten slachtoffer zou zijn van impliciete of verdoken homofobie. Uit recente sociaal-economische monitoring blijkt dat de werkgelegenheidsgraad bij personen van Belgische origine 74 procent bedraagt, terwijl de werkgelegenheidsgraad bij verschillende andere groepen rond de 40 procent ligt.

Met andere woorden, we stellen maatschappelijke verschillen vast op zowel het individuele niveau als op het structurele en symbolische niveau, en niet alleen tussen mannen en vrouwen, maar ook tussen oude en nieuwe Vlamingen, tussen lager en hoger opgeleiden, tussen hetero's en holebi's enzovoort. Daarom doe ik een oproep om met ons allen een vuist te maken tegen alle vormen van discriminatie en werk te maken van een samenleving die

mensen insluit en ongelijkheid uitsluit. Ik hoop dat het op te richten interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme daarbij een heel cruciale rol zal spelen. Ik wil de betrokken minister dan ook bedanken voor het geleverde werk.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, alleszins is het hartverwarmend dat een moslim ervoor pleit om homofobie in ons land aan te pakken. Dat kan ik enkel maar toejuichen. Er zijn er andere, mevrouw Pehlivan.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Alle vormen van discriminatie!

De heer Wim Wienen: De cijfers die u nu net hebt opgesteld, geven mij toch het idee dat het Centrum, dat toch niet nieuw is – het is bezig van 1993 –, volledig gefaald heeft. Maar toch wilt u dat Centrum bestendigen. Dat moet u mij eens uitleggen.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Juist daarom, vanwege de cijfers, dat heb ik al uitgelegd. Er is nog altijd een vorm van discriminatie naar bepaalde groepen, naar bepaalde etnische groepen, naar bepaalde levensvormen. Daarom moeten we het Centrum juist wel aanhouden en zelfs versterken in Vlaanderen, in Brussel en in Wallonië.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, onze fractie neemt akte van het antwoord dat de minister gaf in de commissie Onderwijs en Gelijke Kansen. Het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme zal geen loutere voortzetting worden van het huidige Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. Het is de bedoeling dat het nieuwe Centrum alle vormen van discriminatie zal aanpakken, want we vinden elke vorm van discriminatie verwerpelijk. We vinden het daarom belangrijk dat elke vorm van discriminatie met hetzelfde vuur wordt bestreden. In het verleden was dat helaas niet altijd het geval. Discriminatie moet altijd worden aangepakt, of het nu discriminatie betreft op basis van geslacht, geaardheid, handicap, leeftijd of religieuze overtuiging enzovoort.

Collega's, het Centrum heeft altijd een belangrijke signaalfunctie gehad en zal dat blijven hebben. Het is een belangrijke stap vooruit dat Vlaanderen nu ook bij de werking van het Centrum betrokken is doordat het een interfederaal Centrum wordt. Voor personen die het slachtoffer zijn van discriminatie is het belangrijk dat ze zich niet meer moeten afvragen waar ze juist moeten aankloppen vanwege de ingewikkelde bevoegdheidsverdeling in België tussen de federale overheid en de deelstaten. Ze zullen nu niet meer van het kastje naar de muur worden gestuurd, maar direct geholpen worden.

Nu begint een nieuwe fase voor het Centrum. De aandachtspunten die we in de commissie voor Gelijke Kansen hebben aangehaald, blijven geldig. Bijgevolg wil ik namens de N-VA-fractie nogmaals wijzen op het belang van het jaarlijks rapporteren over de resultaten van de Vlaamse kamer van het Centrum aan dit parlement. Ook de werking van het interfederaal Centrum moet op regelmatige tijdstippen worden geëvalueerd. We zullen de verdere werking van het CGKR in zijn nieuwe kader dan ook van nabij opvolgen. Dat de parlementen de leden van de raad van bestuur en de kamers van het interfederaal Centrum zullen aanduiden, geeft aan dat de motie die onze fractie twee jaar geleden mee goedkeurde, werd gevolgd. Bijgevolg kan ik besluiten dat onze fractie dit ontwerp van decreet mee zal goedkeuren.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik zou aan de charmante collega Stevens drie vragen willen richten. Een eerste vraag is hoe u als vertegenwoordiger van de N-VA staat tegenover het feit dat de samenstelling van het interfederaal Centrum een paritaire samenstelling is: 50 procent Franstalig en 50 procent Nederlandstalig. Tweede vraag is: waarom geen Vlaams Centrum? Waarom kiest de N-VA onomwonden en unisono voor een interfederaal Centrum? Een interfederaal Centrum lijkt mij niet echt te passen in het partijprogramma van de N-VA, maar misschien kan mevrouw Stevens mij dat uitleggen.

En ten derde, voorzitter, zou ik het volgende aan mevrouw Stevens willen vragen. Ze zegt dat het geen voortzetting is van het oude Centrum, dat het oude Centrum niet dezelfde weg zal inslaan, dat het anders zal worden. Hoe zal men dat doen? Hoe zal men dat doen als men de wetgeving waarmee het Centrum moet werken, de antiracisme- en antidiscriminatie-wetgeving, de wet-Onkelinx en dergelijke meer, niet wijzigt en als men de werking van het Centrum evenmin wijzigt? Hoe kan N-VA mij garanderen dat het Centrum niet meer gaat voor 80 procent uitingsdelicten en dus de vrijemeningsuiting niet meer in de kiem smoort?

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer Wienen, het is een heel simpel antwoord. Ten eerste, niemand kan garanties geven, niemand, wij ook niet.

Uw eerste vraag betreft de paritaire samenstelling. Er is altijd een compromis. We zitten in de Vlaamse Regering, maar daar zitten we niet alleen. We zitten samen met nog andere partners en we kunnen dus onze wil er niet altijd voor het volle 100 procent doorduwen. Ik meen dat dit een eerbaar compromis is. Het kan altijd beter, maar het is een compromis en daar staan wij achter.

U vroeg waarom het geen Vlaams Centrum is geworden. Het antwoord is heel simpel en staat in het regeerakkoord: we willen ons engageren om mee te werken aan de oprichting van het interfederaal Centrum. Als het lukt, heel graag. Als het niet zou lukken om een interfederaal Centrum op te richten, dan zouden we een Vlaams Centrum oprichten. Maar we zien dat de wil aanwezig is bij alle partners, ook op federaal en op Vlaams niveau, en zijn we tot een interfederaal Centrum gekomen.

Bovendien zijn er ook budgettaire redenen. Het is een beetje onnozel om een nieuwe structuur op te zetten, want dan zou u ons geldverspilling verwijten. Het zal nooit goed zijn voor u.

Uw derde vraag betreft de voortzetting van het oude in het nieuwe Centrum. We zullen moeten zien wat het in de praktijk wordt. Ik herhaal dat het heel belangrijk is dat het Centrum alle vormen van discriminatie bestrijdt, niet alleen racisme, maar ook discriminatie op basis van een handicap, van een geloofsovertuiging, van leeftijd en zo meer. Al deze vormen van discriminatie dienen te worden aangepakt. Uit de praktijk zal dit moeten blijken. We zullen het mee in het oog houden. Het is heel belangrijk dat dit Centrum, de Vlaamse kamer van dit Centrum, werkt met een jaarlijks rapport aan het parlement zodat we alles heel kort op de bal kunnen opvolgen. Nadien kunnen we dan oordelen, maar je kunt niets garanderen.

De heer Wim Wienen: Ik dank mevrouw Stevens voor het antwoord, maar ik vind het heel eigenaardig dat ze nu zegt dat, als het interfederaal Centrum niet lukt, er dan maar een Vlaams Centrum moet komen. Dat doet vermoeden dat de eerste insteek van de fractie van de goede collega, de insteek was van een interfederaal Centrum. En dan heb ik de heer Hendrickx en ook de partij van mevrouw Stevens enkele jaren geleden wel andere dingen weten zeggen...

Mevrouw Ann Brusseel: Ik ben een beetje verbaasd, mevrouw Stevens, over uw antwoord. U zegt: als het niet lukt, dan maar een Vlaams Centrum. Maar als ik goed kan lezen, dan staat vandaag de stemming op de agenda. We hebben alle besprekingen achter de rug. Ik vraag me af wat nu het werkelijke standpunt van N-VA is. Gaat u dit straks mee goedkeuren?

U geeft ook aan dat het een compromis is: "Oh ja, dat hebben we moeten slikken." Dat is toch een beetje een vreemde repliek in deze plenaire vergadering, tijdens de bespreking die het einde van het parcours zou moeten zijn van de interfederalisering van het CGKR. 'I rest my case', ik vind dit een heel vreemd betoog. Wat is uw standpunt eigenlijk?

Mevrouw Helga Stevens: Dat is heel eenvoudig. Het regeerakkoord is duidelijk: het interfederaal Centrum zou er komen, tenzij de wil daartoe niet aanwezig was bij de andere partners. Het betrof vooral de federale overheid. Maar die wil is er nu en dus komt het interfederaal Centrum er. Zo simpel is het. Meer moet u er niet achter zoeken. Ik begrijp het niet.

Ik begrijp het niet. Ik denk dat u beter moet luisteren naar wat ik te zeggen heb. Het regeerakkoord was ook heel duidelijk. De oprichting van het Vlaamse Centrum was een tweede stap, een terugvalpositie, maar die is niet nodig geweest omdat we een samenwerkingsakkoord met de Federale Regering hebben kunnen sluiten. U moet mij geen woorden in de mond leggen die ik niet heb gezegd.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Collega Brusseele, als er nu één partij is waarvan wij geen lessen te leren hebben, is het toch wel uw partij. Mijn eigen burgemeester in Mechelen kwam in de Kamer met dubbele tong spreken over dat Centrum. U hebt zelf ook niet één visie tentoongespreid. *(Opmerkingen van de heer Wim Wienen)*

Mevrouw Ann Brusseele: Ik ben benieuwd over welke dubbele tong u het hebt. Ik heb het standpunt van Bart Somers uiteraard ook gelezen en ik zie er absoluut geen dubbelzinnigheid in. Ik hoor hier vandaag: “Dit is een compromis. Vinden we een interfederaal Centrum goed? Bah ja, maar een Vlaams was nog beter geweest.” Ik vind het niet eerbaar tegenover uw coalitiepartners. Dat is mijn laatste conclusie.

De heer Marc Hendrickx: Het was de heer Somers die zei dat het oude CGKR werd ingezet als wapen tegen de Vlamingen. Letterlijk. Letterlijk.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, collega's, we hebben in de commissie urenlang gedebatteerd over dit instemmingsdecreet. Het ging zelfs zover dat de minister protesteerde over de kosten van de verlichting in de commissiezaal. Hij vond dat de parlementaire werkzaamheden veel te lang duurden en eigenlijk niet efficiënt waren. Dat komt dan van een lid van een regeringspartij die een zesde staatshervorming goedkeurt waarbij één vergadering van de nieuwe Senaat meer dan 1 miljoen euro zal kosten. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Mijn fractie – dat ben ikzelf dus – heeft in de commissie tegengestemd. Mijnheer Wienen, u was er niet. Ik heb als enige de moed gehad om tegen te stemmen. Ik wil hier vandaag mijn tegenstem verduidelijken. In dit soort van debatten bestaan er inderdaad smerige intellectuele truken. Men richt een zogenaamd instrument op ter bestrijding van racisme en discriminatie, maar als je kritiek hebt op dat instrument, word je automatisch gelabeld als zijnde een racist of een voorstander van discriminatie en word je uit het debat gediskwalificeerd. Deze politiek correcte neigingen ruiken naar, wat ik noem, totalitarisme. Wie kritiek heeft, wordt onmiddellijk in een hoekje geplaatst en zijn argumenten zijn de facto niet meer geldig. Om die kritiek te vermijden, sta ik hier.

Laat me vooraf zeggen – en ik spreek in naam van mijn fractie – dat wij absoluut tegenstander zijn van elke racistische ideologie en dat wij niet willen dat dit gedachtegoed dat zoveel kwaad heeft gedaan in onze wereld en in onze beschaving, ooit nog herleeft. Het is misschien wel goed om dat nog eens te zeggen naar aanleiding van het overlijden van Nelson Mandela. Gedachtegoed dat trouwens werkzaam was zowel bij de linkerzijde als bij de rechterzijde. Ik wil aan onze socialistische collega's wel eens een lijstje van racistische socialistische dictaturen geven. Om maar te zeggen dat het overal zat, mijnheer Roegiers, ook bij de rechterzijde.

Wij zijn ook voorstander van integratie van diverse etnische en culturele minderheden in onze samenleving. Onze samenleving moet integreren en daarom moet ook discriminatie worden bestreden. Laat ons dat zeer duidelijk zeggen. De vraag is of elke methode om deze vorm van onheil te bestrijden, goed is. Daarover hebben wij grote twijfels.

Ten eerste is er inderdaad de beperking van de meningsvrijheid, die in allerlei wetgeving is opgenomen. Je kunt niet ontkennen dat er een soort gedachtepolitie gevormd is.

Ten tweede is er de aantasting van eigendomsrechten in de strijd tegen discriminatie. Hiermee begeeft men zich op een 'slippery slope'.

Er is het gevaar dat de meningsvrijheid altijd maar meer en meer wordt uitgehold. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het voorstel van Bert Anciaux om elke uiting van islamofobie te verbieden. Iedereen die zegt dat hij schrikt heeft van de islam, zou kunnen worden bestraft. Dat is een stapje verder en zo gaat het door.

Daarom ben ik meer voor de Amerikaanse aanpak. Volgens het First Amendment zijn alle gedachten, zelfs de meest verwerpelijke, vrij. Het rechtssysteem dient niet om meningen te vervolgen. Dat wordt hier gedaan.

Ook belangrijk is: is deze aanpak doeltreffend? Heeft er al één allochtone werknemer, die nu dikwijls wordt gediscrimineerd vanwege zijn afkomst, dankzij dit instrumentarium werk gevonden? Heeft er al één allochtoon gezin, dat dikwijls om stigmatiserende redenen geen woning krijgt, een woning gevonden dankzij dit instrumentarium? Ik denk het niet. Wordt het onderwijs ermee verbeterd? Ik denk het niet. Het enige wat dit soort instrumenten doet, is de verzuring laten toenemen, en de tegenstelling tussen de bevolkingsgroepen, de wederzijdse diabolisering.

Onze fractie is absoluut geen tegenstander van een beleid tegen racisme en discriminatie, maar daarin moet de nadruk worden gelegd op informatie, sensibilisering, 'affirmative action', onderwijsopvoeding, attitudes. Bijvoorbeeld een GOK-decreet is volgens ons een goed instrument om uitsluiting in de samenleving tegen te gaan. Dat valt onder 'affirmative action'. De repressieve methodes zijn ondoeltreffend en werken de verzuring in de hand.

Meer specifiek in verband met het Centrum heb ik een hele reeks juridische opmerkingen gemaakt. De minister heeft er enkele van beantwoord, andere niet. Ik herhaal ze niet, dat is eerder commissiewerk.

Maar het is fout om te denken, waarde collega's, dat Europa ons oplegt een Centrum op te richten zoals het nu voorligt. Dat is niet zo. Europa in de Europese richtlijn 2000/43/EG zegt dat wij een orgaan moeten aanwijzen ter bevordering van gelijke behandeling, voor onafhankelijke bijstand en om onafhankelijke onderzoeken op te zetten. Er is geen enkele verplichting vanwege Europa om daar ook een repressief luik aan te koppelen. Wat we hier meemaken, is wat men in het Europees Parlement 'overtransposition' noemt. Men maakt gebruik van richtlijnen om meer reglementeringen op nationaal vlak door te voeren dan eigenlijk in die richtlijn verplicht zijn, maar men verwijst wel naar de autoriteit van Europa. Dat is hier gebeurd. Wij hadden de soevereiniteit om iets anders te doen dan wat hier voorligt. Kom dus niet af met het gezag van Europa.

Wanneer men dan toch een orgaan inricht, dan was het volgens onze fractie beter geweest om een Vlaams orgaan in te richten. Uit de studie van Sottiaux en Vrielink blijkt dat zo goed als alle federale landen voor gelijkheidsorganen een systeem van één op één hebben. De strijd tegen discriminatie voor de deelstatelijke bevoegdheden wordt door een deelstatelijk orgaan georganiseerd en voor de federale bevoegdheden door een federaal orgaan. De meerderheid van de federale landen volgt die logica. In dit samenwerkingsakkoord zit geen federale logica, maar een neo-unitaristische logica.

Wat is het grote nadeel van de interfederale optie, waarde collega's? Die is gebaseerd op een verdrag. In een federale staat zijn er verschillende soevereine overheden. Vlaanderen is een soevereine overheid binnen de federatie, de federale overheid is een soevereine overheid binnen de federatie. Die staan grondwettelijk gezien, juridisch eigenlijk op dezelfde hoogte want ze hebben een grondwettelijk gewaarborgde autonomie.

En het akkoord dat hier is gesloten, heeft eigenlijk het karakter van een verdrag dat is gesloten tussen verschillende soevereine entiteiten: de federale overheid, de Vlaamse

Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Franse Gemeenschap, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Wat is daar nu het grote probleem mee? Wanneer nu zou blijken dat de regeling die daarin is uitgewerkt, mank loopt, dan kan men dit niet met een decreet repareren. Dan moet men de hele ronde doen van al die autoriteiten om dat te veranderen. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie kan dit bijvoorbeeld blokkeren zodat wij strop zitten. Dat is het gevolg van de methode waarvoor men kiest. Men moet zich dat goed realiseren. Het Vlaams Parlement zet zich vast met dit interfederaal verdrag.

Wanneer het een Vlaams akkoord was geweest, konden wij onze instellingen decretaal corrigeren en bijsturen. Het argument van sommige partijen die niets anders doen dan nieuwe instellingen oprichten op de kap van de belastingbetaler, is nu opeens zuinigheid. Het is de eerste keer dat ik dat hoor. Al jarenlang richt men instellingen op die geldverslindend zijn zodat de staat ongeveer failliet is, en nu komt men plots met het argument van de zuinigheid. Ik denk niet dat dit een meerkost hoeft te betekenen.

Het argument van de toegankelijkheid voor de burger kan zo van tafel worden geveegd. Indien men een Vlaams en een Franstalig Centrum zou hebben – de Franstaligen konden eventueel ook samengaan met het federale niveau, zij hebben immers soevereiniteit – dan zou men op basis van het samenwerkingsakkoord nog altijd één loket kunnen oprichten. Dat is perfect mogelijk. Samenwerkingsfederalisme noemen we dat. En dat had eigenlijk niet veel meer gekost. Het argument van zuinigheid en toegankelijkheid voor de burger slaat nergens op.

Ik wil nog even de inflexibiliteit van het systeem illustreren. Men kan zich op grond van bepaalde wetten burgerlijke partij stellen. Dat is het meer repressieve luik. Men treedt niet in de plaats van het parket, maar het Centrum kan zich burgerlijke partij stellen. Om de bevoegdheid om zich burgerlijke partij te stellen, duidelijk af te bakenen, heeft men alle wetten op grond waarvan men zich burgerlijke partij kan stellen, opgesomd in het verdrag. Als men die verdragstechniek aanwendt, dan moet men daarin duidelijk preciseren op grond waarvan men zich burgerlijke partij stelt, want men kan dat hier in het Vlaams Parlement niet meer repareren. Die techniek heeft het nadeel dat wanneer een van die wetten wordt afgeschaft, wordt gewijzigd of van titulatuur verandert, men opnieuw de hele ronde moet doen. De opsomming van die wetten behoort immers tot dat interfederaal verdrag. Dit is een heel inflexibel instrument waarmee het parlement zich vastzet.

Ik heb ook nog een aantal opmerkingen over de samenstelling. Er is een interfederale raad van bestuur die bestaat uit tien Vlamingen, tien Franstaligen en één Duitstalige zonder stemrecht. Het is eigenaardig dat hier een confederale logica wordt gehuldigd. Daarbij is het normaal dat de lidstaten van de federatie op gelijke hoogte staan. Maar die confederale logica wordt hier gehuldigd wanneer het ten voordele is van de Franstaligen. Bij een federale logica had men de bevolkingsverhoudingen moeten respecteren. Men hanteert een confederale logica wanneer het de Franstaligen goed uitkomt, en anders gebruikt men een federale logica.

In artikel 8, paragraaf 3, staat dat het Vlaams Parlement vier leden kan aanduiden. Ik vraag me af op welke manier dat zal gebeuren. We hebben daarover met de minister van gedachten gewisseld.

Het deed me genoegen te vernemen uit zijn mond dat hij niet dacht aan een benoeming waarbij de meerderheid die vier leden zou opleggen, maar veeleer aan een proportionele verdeling. Ik hoop dat dit zal worden gerespecteerd en dat de meerderheid haar mannen en vrouwen daar niet in plaatst.

Ik wil nog opmerken dat in het Centrum een heel belangrijke problematiek van gelijkheid en ongelijkheid, namelijk die tussen man en vrouw, niet is opgenomen. Voor discriminatie op grond van geslacht moet een apart centrum worden opgericht. Ik heb ook van de minister mogen vernemen dat dit voor moeilijkheden zorgt, dat dit in het slop zit. Ik heb het vermoeden dat dit ook samenhangt met de postenverdeling.

Ten slotte zit ook de discriminatie op grond van taal niet in het pakket. Waarde collega's, ik moet u erop wijzen dat destijds in *Le Soir* een heel aangenaam artikel stond: men wou de politieke problemen in België oplossen door de N-VA-leden op een schip te zetten en dat schip in het midden van de zee tot zinken te brengen. Dat was een aangenaam voorstel. *(Gelach)*

Dat was natuurlijk ironisch bedoeld, mijnheer Diependaele. De heer De Wever heeft daarvoor een klacht ingediend, maar die was onontvankelijk, omdat het centrum niet bevoegd is voor de discriminatie van taalgroepen. Vlaanderen is een taalgroep, dus *Le Soir* mag zonder enig probleem dit gif spuien, terwijl GAIA wordt aangepakt omdat het kritiek heeft op de rituele slachtingen. Dit soort politiek is dus mogelijk en blijft mogelijk, omdat hierin in niet is voorzien voor discriminatie op basis van taal.

Ware het centrum exclusief Vlaams geweest, dan had onze fractie zeker constructief meegewerkt en een aantal amendementen ingediend om de werking van dat centrum zo efficiënt mogelijk te maken. Nu is het echter een akkoord dat te nemen of te laten is. We hebben heel veel kritiek op dat interfederaal Centrum, en men laat ons geen keuze. Daarom zullen we niet instemmen met dit ontwerp van instemmingsdecreet. *(Applaus bij LDD en bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, geachte leden, de gelijkwaardigheid van alle mensen is een fundamenteel uitgangspunt voor christendemocraten. Dat is dan ook de bril waarmee wij naar het dossier van gelijke kansen, discriminatie en racisme kijken. Tijdens de heel lange bespreking in de commissie, en ook vandaag, werd wel eens de indruk gewekt dat we hier met een typisch Belgisch instrument te maken hebben, dat het resultaat zou zijn van onze eigen nationale politieke context. Dat is natuurlijk niet correct: het gaat hier wel degelijk om de uitvoering van een Europese richtlijn en ook van een VN-verdrag. Daar moeten we uitvoering aan geven, ook als deelstaat.

De federale overheid beschikt al sinds 1993 over een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, maar de gemeenschappen en gewesten hebben nog geen dergelijk gelijkekanseninstrument. Daarom heeft de Europese Commissie België in gebreke gesteld. In ons Belgische systeem is de bevoegdheidsverdeling namelijk zo dat de bestrijding van discriminatie en het bevorderen van gelijke kansen een accessoire bevoegdheid is voor elke overheid. De Vlaamse overheid is dus bevoegd om in het eigen bevoegdheidsdomein een eigen discriminatierecht te ontwikkelen.

Samen met andere leden heb ik er de afgelopen jaren in de commissie en de plenaire vergadering op aangedrongen dat Vlaanderen daar werk van zou maken. Indien het niet zou lukken om dat te doen via een samenwerkingsakkoord, dan moest dat gebeuren met een eigen Vlaamse instelling, zo hadden we gesteld. Dat was echter duidelijk een tweede keuze: de eerste keuze was om het te regelen via een interfederaal Centrum.

Vaak worden we in de politiek voor de keuze gesteld: federaal of confederaal. Dat is zowat de agenda waarover we het vandaag moeten hebben en waarin we ons moeten situeren. Maar hier gaat het over een interfederaal systeem met zijn voor- en nadelen. De heer Bouckaert heeft aangehaald dat een interfederaal systeem een beetje werkt zoals een internationale conferentie waarbij alle partijen het eens moeten zijn om iets te wijzigen. Dat is natuurlijk een iets zwaardere procedure. We zijn blij met die pragmatische benadering van het intrafederale, omdat het uitgangspunt daarbij het belang van de gebruiker is. Die heeft één aanspreekpunt en moet dan geen specialist zijn in de bevoegdheidsverdeling of in de staatshervorming. Er is ook gekozen voor de bundeling van de expertise die niet in verschillende centra wordt opgesplitst. We denken dat dat een juiste keuze is.

De heer Wim Wienen: Mijnheer Kennes, u had het over de uitvoering van de Europese richtlijn en het VN-verdrag van 1966. Ik weet natuurlijk dat u die ook gelezen hebt. Kunt u

mij even situeren, bijvoorbeeld in de Europese richtlijn, waar er staat dat zo'n Centrum ook een repressief luik moet uitwerken?

De heer Ward Kennes: Ik ga het straks hebben over het in rechte treden. Het komt verderop in mijn toespraak aan bod. U zult daarop dus een antwoord krijgen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Kennes, u erkent dus dat de techniek van een interfederaal akkoord problemen heeft qua flexibiliteit. U erkent dat, maar u benadrukt het voordeel dat de burger één aanspreekpunt heeft. *(Opmerkingen van de heer Ward Kennes)*

Ik heb gezegd dat je daarvoor geen interfederaal Centrum nodig hebt. Je kunt achteraf een samenwerkingsakkoord sluiten met de verschillende deelstatelijke en federale instanties, waarbij je één loket creëert. Het door u aangehaalde argument valt dus weg.

De heer Ward Kennes: Ook dan zit je dus – u zegt het zelf – met een samenwerkingsakkoord en moeten alle partijen akkoord gaan. Het blijft dus een complex systeem. *(Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert)*

Ja, achteraf. Ook achteraf blijf je sowieso met een complex systeem van samenwerking zitten. Daar zul je niet aan ontsnappen, of je het nu ante of post doet. Ik denk dat het sowieso onvermijdelijk is. *(Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert)*

Dan is er nog altijd die versplintering van expertise en zijn er nog altijd meer structuren die worden opgericht dan wanneer je het op deze manier aanpakt. Er zijn dus een aantal voordelen om heel bewust te kiezen voor deze weg.

In de commissie heb ik het samenwerkingsakkoord tegen het licht gehouden van de motie die hierover door het parlement was goedgekeurd en negen punten bevatte. Mijn conclusie was dat de toets kon worden doorstaan. De kerntaken en de opdrachten zijn afgebakend. Het nieuwe interfederaal Centrum zal zich niet bezighouden met migratie en mensenhandel, armoede en taalaangelegenheden. De motie vroeg uitdrukkelijk om de beginselen van Parijs toe te passen en die onafhankelijkheid te waarborgen. Dat vinden we ook terug in artikel 3, paragraaf 3 van het samenwerkingsakkoord. Belangrijk is dat de raad van bestuur van het huidige CGKR wordt samengesteld vanuit de regering, de uitvoerende macht. In de toekomst, zo staat in artikel 8, zal dat gebeuren vanuit de wetgevende macht, dus niet langer vanuit de uitvoerende macht.

Er is al verwezen naar de vier Vlaamse bestuurders die wij mogen voordragen. Het reglement van dit parlement kennende, lijkt het mij evident dat alle voordrachten volgens de proportionaliteit gebeuren. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Dat is mijn kennis van het reglement. Misschien is het Bureau slimmer, maar dat is mijn kennis.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Dat is toch wat anders dan wat de vorige spreker zei, namelijk dat het vanuit professionaliteit zal komen, zoals de minister beloofd heeft. Nu zegt u dat het gewoon partijpolitieke benoemingen zullen zijn.

De heer Ward Kennes: Neen, ik ga ervan uit dat een aantal criteria worden gewaarborgd. Er moet gezocht worden naar een evenwicht tussen geslachten. Er zal moeten worden gezocht naar expertise en deskundigheid. Het lijkt mij evident dat we, als we iemand benoemen vanuit een parlement, gaan voor deskundige mensen en dat het niet gaat om partijen.

Het reglement van dit parlement bevat een bepaald artikel, ik ken het nummer niet. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Artikel 10? Dat zou kunnen, iemand zou het eens kunnen opzoeken. Daarin staat dat, wanneer het parlement voordrachten doet of afvaardigingen stuurt naar om het even welk orgaan, daarvoor een sleutel werd ingebouwd in ons reglement.

Ik zie op dit moment geen enkele reden waarom dit niet van toepassing zou zijn. Ik ga hiervan uit. Dat is een punt van debat geweest. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

De grootte van de fracties is iets anders dan partijpolitiek. Dat lijkt me belangrijk.

In de motie hadden we de lat met betrekking tot de onafhankelijkheid iets hoger gelegd. Het ging toen ook om lokale uitvoerende mandaten en om het aantal jaren dat kabinetsmedewerkers moesten worden ontluisd. De regels in het samenwerkingsakkoord zijn minder streng, maar kunnen volgens mij nog steeds de onafhankelijkheidstoets doorstaan. Daarover kan natuurlijk altijd worden gedebatteerd.

We zullen jaarlijks een rapport ontvangen. Op die manier kan het Vlaams Parlement met betrekking tot de werking van het nieuw interfederaal centrum de vinger aan de pols houden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Kennes, u pleit voor partijonafhankelijkheid. Dat siert u. In het akkoord staat dat volksvertegenwoordigers niet in die kamers mogen zetelen. Provincieraadsleden, gemeenteraadsleden en schepenen mogen dat echter wel. *(Opmerkingen van de heer Ward Kennes)*

Als ik moet kiezen tussen een schepenambt in Antwerpen of zetelen in het Vlaams Parlement, weet ik niet goed welke positie meer macht en invloed met zich meebrengt. Op dat vlak is het akkoord inconsequent. We zouden eigenlijk moeten vragen dat er ook op provinciaal en gemeentelijk vlak geen partijaanhorigheid is. U keurt dit echter toch goed.

De heer Ward Kennes: Ik herhaal dat dit punt in onze motie was opgenomen. We worden nu geconfronteerd met een samenwerkingsakkoord dat minder streng is dan de motie die we hier hadden goedgekeurd. Ik heb daarnet al herhaald wat ik in de commissie heb verklaard. Het gaat minder ver, maar dat is voor mij geen reden om het niet goed te keuren. We hadden liever gezien dat het wat verder ging. Ik heb begrepen dat hierover is onderhandeld. Er zaten meerdere partijen rond de tafel. Blijkbaar voelde niet iedereen zich gebonden door die motie van het Vlaams Parlement. Ik heb dat tijdens de commissiebesprekingen al aan bod gebracht. Het gaat niet zo ver als in onze motie. Ik had liever gehad dat het wat verder zou gaan. Net om die reden heb ik die motie destijds mee ingediend en goedgekeurd.

Nu dit interfederaal Centrum in de steigers staat, moeten we in de toekomst natuurlijk ook nog werk maken van een interfederale mensenrechteninstelling. Dat zal ongetwijfeld iets voor de volgende legislatuur worden.

Ik wil ook ingaan op de vraag die de heer Wienen bezighoudt, namelijk de mogelijkheid van het interfederaal Centrum om in rechte op te treden. Moet dit of moet dit niet? Om met de internationale verdragen in overeenstemming te zijn, is dit volgens mij geen absolute voorwaarde. Van de 25 bevoegde gelijkheidsorganen in Europa kunnen er 17 in rechte optreden. Een duidelijke meerderheid van landen heeft hiervoor gekozen. Dit wordt ook in een aantal internationale teksten aanbevolen. Het bestaande CGKR kan dit. Nu wordt ervoor gekozen om dit ook voor het nieuw Centrum in te voeren. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Dit is nodig om een bijkomende kans op bescherming tegen mogelijke discriminaties en ongelijke behandelingen te bieden. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Ik ben daarover nog niet uitgesproken. Artikel 6, paragraaf 2 van het samenwerkingsakkoord behandelt de bemiddelings- en verzoeningsopdracht van het Centrum. Ik ben ervan overtuigd dat veel problemen door middel van preventie en dialoog kunnen worden opgelost. In rechte treden voor een rechtbank moet volgens mij een ultimum remedium zijn. Dat mag niet het eerste uitgangspunt van het Centrum worden. Het is echter niet slecht dat dit middel als stok achter de deur kan worden gebruikt. Volgens mij staat dit punt terecht in het samenwerkingsakkoord. Het is echter een ultimum remedium. We zullen zien hoe de nieuwe raad van bestuur te werk zal gaan.

Het gaat hier immers om een nieuw Centrum, met nieuwe mensen, een gedeeltelijk nieuwe opdracht en een nieuwe dynamiek. Sommigen gaan er blijkbaar van uit dat het gewoon om een doorslagje van het bestaande federale Centrum zal gaan. Daar wordt vaak naar verwezen. Dat is ook in de commissie gebeurd. Nu wordt op een bepaalde manier gewerkt en in de toekomst zou het er dan op alle vlakken identiek aan toe gaan. Ik ben daar niet van overtuigd.

Ik kan me goed inbeelden dat met nieuwe bestuurders ook een aantal nieuwe keuzes zullen worden gemaakt. Jaarlijks zal in het Vlaams Parlement worden gerapporteerd. We zullen de kans krijgen met de betrokkenen van gedachten te wisselen over de wijze waarop ze met hun opdracht en hun taak omgaan. De jaarlijkse rapportering zal ons als politici de kans bieden onze mening hierover te geven.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Kennes, u verbaast me, zeker wat het in rechte treden betreft. Ik ben nog gemeenschapssenator geweest. Ik heb een collega van u vaak horen zeggen dat men het politieke debat niet moet juridiseren. Met andere woorden dat men het moet laten plaatsvinden waar het thuishoort, in de publieke ruimte en in het parlement. Het gaat niet op om het politieke debat voor een rechter te brengen. *(Opmerkingen van de heer Ward Kennes)*

Als het over een politieke partij of mening gaat, moet die dan uiteraard een politieke uitspraak doen.

De heer Ward Kennes: U gaat ervan uit dat er enkel en alleen over politieke partijen wordt gesproken.

De heer Joris Van Hauthem: Neen. Wij zijn wel ervaringsdeskundigen, mijnheer Kennes. Sorry, maar dat is nu eenmaal zo. Dankzij het feit dat men in rechte kon treden, zijn wij voor de rechtbank gedaagd. Het ging zelfs nog via een omweg, via vzw's, maar dat doet er nu even niet toe. De mogelijkheid van zo'n Centrum om in rechte te treden, zorgt ervoor dat ze het politieke debat voor een rechtbank kunnen brengen. Dat is de ultieme consequentie. In een democratie is dat fundamenteel ongezond.

De heer Ward Kennes: Mijnheer Van Hauthem, ik ben altijd van mening geweest dat het politieke debat in het parlement, de media en de samenleving moet worden gevoerd. Ik vind het niet verkeerd dat verenigingen, werkgevers of anderen voor de rechtbank kunnen worden gedaagd op grond van discriminatie. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Er kunnen allerlei vormen van discriminatie ontstaan. Er kunnen heel veel instellingen in onze samenleving functioneren die op een bepaald moment niet tot de orde kunnen worden geroepen en volharden in de discriminatie en ongelijke behandeling. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Er zijn situaties in onze samenleving van discriminatie die via overleg en dialoog niet kunnen worden gestopt. Dan is het in rechte treden een goede manier om de slachtoffers te verdedigen.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Kennes, laat me het debat dan opentrekken. U moet me eens zeggen in welke materies derden rechtstreeks kunnen dagvaarden. Dat is niet voor alle domeinen het geval. Bent u het met me eens? *(Instemming van de heer Ward Kennes)*

Zullen we daar dan het debat eens over voeren? Wat mag wel en wat mag niet via derden voor een rechtbank worden getrokken?

De heer Ward Kennes: Vandaag moeten we ons buigen over het interfederaal Centrum. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

De heer Joris Van Hauthem: U hebt dus geen antwoord op mijn specifieke vraag? *(Opmerkingen van de heer Ward Kennes)*

Zo geraken we niet uit het debat.

De heer Ward Kennes: We kunnen een heel uitgebreid debat voeren over het principe van in rechte treden, waar het wel mag en waar niet. Vandaag spreken we over een Centrum dat voor bepaalde domeinen ... *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Ja, de opdrachten liggen vast. Ik heb al gezegd dat er zaken zijn waarvoor het centrum niet bevoegd is. Voor de materies waarvoor het wel bevoegd is, kan het in rechte treden. Dat is een keuze van de wetgever. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Voorzitter, ik ben niet van plan om het debat ...

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Kennes, u zegt dat repressie het ultimum remedium moet zijn. Dat klopt.

De racismewetgeving van 1991 en het verbod op negationisme voorziet in straffen. In een normale rechtstaat worden straffen gevorderd door het openbaar ministerie. De burger, u en ik en eventueel een Centrum met een normale bevoegdheid, kan altijd een klacht indienen om het parket in gang te zetten. Daarvoor heeft men het instrument van rechtstreekse dagvaarding en burgerlijke partijstelling niet nodig.

Doordat het wel bestaat, creëert dat een sfeertje rond dat Centrum, dat doen sommigen hier toch, dat wordt opgeklopt, en daarom ben ik er geen voorstander van. Onze rechtstaat biedt genoeg mogelijkheden om de wetten te doen naleven.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, u hebt de orde van deze vergadering. Ik zou graag willen dat u aan de minister mededeelt dat wij een politiek debat aan het voeren zijn en dat het parlement dat zo uitgebreid mag doen als het parlement dat wil.

Het is al de tweede keer dat u met uw gedrag toont dat u dat niet wenst. In de commissie hebt u mij gezegd dat u eens zou laten weten wat dat kost. Hier roept u naar de spreker "Ward, stop ermee, houd het kort." Zo voert men geen politiek debat, minister. Dergelijk gedrag is een parlementaire democratie onwaardig. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mijnheer Wienen, ik waak erover dat u voldoende aan het woord komt. De minister heeft daarover geen richtlijnen te geven.

Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, natuurlijk mag het politieke debat worden gevoerd. Dat is ook in de commissie gebeurd. De enige opmerking die ik er heb gemaakt – en die door de voltallige commissie werd gedeeld – was dat men argumenten moet gebruiken, en niet beginnen te filibusteren, zoals daar is gebeurd. We hoeven daar echter niet op terug te komen. Het enige wat ik aanvoel, mijnheer Wienen, is dat u niet luistert naar de anderen en niet openstaat voor argumenten. Met u debatteren heeft geen zin, want u staat niet open voor argumenten. Uw mening staat vast, en u blijft als een zeloet tegen de zaak aankijken. Dat is natuurlijk uw volste recht, u doet maar.

De heer Ward Kennes: Ik wil nog de vraag van de heer Bouckaert beantwoorden. Natuurlijk zijn er mensen die de wetgeving kennen en die zich sterk genoeg voelen om hun rechten af te dwingen. Maar er zijn mensen die minder geïnformeerd of meer geïntimideerd zijn, en waarvoor het nuttig kan zijn om hen een duwtje in de rug te geven opdat zij hun rechten laten gelden. U en ik behoren tot de eerste categorie, en u misschien nog meer dan ik, maar er zijn ook nog mensen die extra ondersteuning kunnen gebruiken.

Ik rond af. Wij zullen de inkanteling van de dertien Meldpunten discriminatie opvolgen. De expertise die zij hebben opgebouwd, moet bewaard blijven. In de commissie heeft de minister dat toegezegd. Bij de bespreking van de beleidsbrief Gelijke kansen heeft mevrouw Franssen al opgemerkt dat er nog meer instituten zijn in dit land waarvan de interfederalisering wenselijk is. Zij had het dan over het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, een terrein waarop ook de deelstaten een rol hebben.

Een nieuwe instelling, met nieuwe bestuurders, nieuwe opdrachten en nieuwe inzichten: de Vlaamse christendemocraten hopen dat het interfederaal Centrum een waardevolle bijdrage kan leveren aan een gelijkwaardige behandeling van alle mensen in de samenleving. Wij zullen dat samenwerkingsakkoord dan ook goedkeuren.

De voorzitter: De heer Rzoska en mevrouw Meuleman zijn er niet.

Bijgevolg geef ik het woord aan minister Smet.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, de heer Kennes heeft hier terecht verwezen naar de aftoetsing van de resolutie. Dat is volledig gebeurd. De administratie, mijn medewerkers en ik hebben daar heel hard aan gewerkt. De Vlaamse eisen zijn allemaal ingewilligd. Ook wil ik zeggen dat wij ons niet aan het verleden moeten vastklampen. Het nieuwe, interfederaal Centrum zal op een andere manier werken dan het vorige. Voorts is het belangrijk te stellen dat de leden van de raad van bestuur niet door de regering, maar door het parlement worden aangesteld. De voorzitter van het Vlaams Parlement zal overigens weldra een brief krijgen om dat ook te doen, in overleg met zijn collega's van de andere assemblees, zodat met allerlei evenwichten rekening kan worden gehouden. Ik blijf erbij dat ik vind dat dit geen zaak van de meerderheid mag zijn, maar dat men voor een proportionele vertegenwoordiging moet zorgen. Ook een meerderheid van de commissieleden vindt dat. Wat het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen betreft, ben ik het eens met het standpunt dat dit moet worden geïnterfederaliseerd. Het is de vraag of dat een aparte instelling moet zijn, dan wel moet inkantelen in het interfederaal Centrum. Zelf ben ik voorstander van een inkanteling, maar die discussie is nog niet afgesloten.

Samengevat, voorzitter: er is hard aan gewerkt, er is een nieuw Centrum, er komt een nieuwe raad van bestuur, een nieuwe functionering met kamers. Dit maakt een nieuwe start mogelijk. We mogen niet naar het verleden blijven kijken. Wij geloven dat die rechtstreekse dagvaarding noodzakelijk is. Dat blijkt trouwens ook uit het algemene strafrecht te komen. Op zich is dat dus allemaal niet zo raar.

Ik zou tot slot niet over 'gedachtepolitie' spreken, mijnheer Wienen. Mocht Martin Niemöller, die u daarnet geciteerd hebt, nog leven, ik denk dat hij ernstig zou schrikken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2013-14, nr. 2196/1)*

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2304 (2013-2014) – Nr. 1**

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2305 (2013-2014) – Nr. 1**

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2306 (2013-2014) – Nr. 1**

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2307 (2013-2014) – Nr. 1**

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2308 (2013-2014) – Nr. 1**

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de moties van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict.

Ik stel voor om de besprekingen van de vijf moties samen te voegen tot één bespreking.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De bespreking is geopend.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Het lijkt mij inderdaad logisch, voorzitter, om ze alle vijf samen te bespreken, omdat ze over min of meer hetzelfde gaan, namelijk de zesde staats hervorming. We hebben ze juridisch-technisch wel in een aantal aparte moties moeten gieten.

Het gaat over onderdelen van de zesde staats hervorming, die volgende week in de Kamer wordt afgerond en waar wij wat bedenkingen bij hebben. Wij zien een aantal bepalingen die ingaan tegen de Vlaamse resoluties en tegen de Octopusnota, die deel uitmaakt van het Vlaamse regeerakkoord.

Het eerste belangenconflict gaat over de Bijzondere Wet die het kieswetboek wijzigt met betrekking tot de aanduiding van de gecoöpteerde senatoren. Er is, wat de institutionele meerderheid betreft, blijkbaar uitgegaan van een Senaat van de deelstaten. We weten hoe de Senaat zal worden samengesteld. Het gros zullen gemeenschapssenatoren zijn, maar toch zijn er ook nog gecoöpteerde senatoren, namelijk zes Nederlandstalige en vier Franstalige. Die worden aangeduid op basis van de cijfers voor de Kamerverkiezingen.

En dan zien we, collega Van Rompuy, dat we hier alweer te maken hebben met een zeer onzuivere splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Welke cijfers van de Kamerverkiezingen worden in aanmerking genomen om de zes Nederlandstalige gecoöpteerde senatoren te verkiezen? Dat zijn de kiescijfers van de Kamerverkiezingen van de Vlaamse provincies plus Brussel. Dat is logisch. Voor de Franstaligen gaat het over de stemcijfers van de Waalse provincies plus Brussel – tot daar nog alles logisch – plus alweer, mijnheer Van Rompuy, Halle-Vilvoorde. U kunt dus moeilijk volhouden dat dit een zuivere splitsing is van Brussel-Halle-Vilvoorde. Deze regeling is een negatie van de grondwettelijke indeling van dit land, zoals Brussel-Halle-Vilvoorde dat ook was.

Wanneer men uitgaat van de filosofie dat de Senaat een ontmoetingsplaats moet zijn voor de deelstaten, is dat dus niet waar. Daar zullen immers een aantal Franstalige senatoren in zetelen die ook aangeduid zijn op basis van stemmen die in een andere deelstaat vergaard zijn. En dus is de Senaat eigenlijk niet meer de reflectie van de deelstaten. Bovendien blijft de link naar Wallonië en Brussel behouden. De Franstalige partijen hebben er dus nog alle belang bij om ook in Halle-Vilvoorde – in Vlaams-Brabant, eigenlijk – kieslijsten voor de

Kamer in te dienen. De Franstalige stemmen die in Halle-Vilvoorde behaald worden, worden immers mee in rekening genomen om de verdeling tussen de Franstalige gecoöpteerde senatoren te maken.

De principiële kwestie is dus dat de Senaat niet de weerspiegeling is van de deelstaten Vlaanderen en Wallonië.

Het tweede belangenconflict gaat over een uitvloeisel van de volgens u fantastische splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde, namelijk de oprichting van het kanton Sint-Genesius-Rode. Een tijd geleden, toen de eigenlijke Brussel-Halle-Vilvoorde-akkoorden in Kamer en Senaat werden besproken, hebben wij hier ook al een aantal belangenconflicten ingediend.

Welnu, dit is er nog eentje. Het is een uitvloeisel van die akkoorden.

De splitsing van de kieskring is geen zuivere splitsing. Dat betekent dat we nu wel een kieskring Vlaams-Brabant en een kieskring Brussel hebben, dat wel, maar wat de kieskring Brussel betreft is het zo dat de zes faciliteitengemeenten daar eigenlijk electoraal bij zijn geannexeerd. Daar kan men nog altijd kiezen tussen een lijst uit Brussel of een lijst uit Vlaams-Brabant. Om dat te verwezenlijken, moest men zelfs een kunstmatig kieskanton oprichten, het kieskanton Sint-Genesius-Rode, dat de zes faciliteitengemeenten die niet aansluitende gemeenten zijn, omvat. Ook hier zitten we dus met het probleem dat er geen zuivere splitsing is van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. De oprichting van het kunstmatig kieskanton Sint-Genesius-Rode is daarvan de uitdrukking. Daarom hebben wij ook ten aanzien van die wetsbepalingen een belangenconflict ingediend. Ook dit gaat opnieuw in tegen het territorialiteitsprincipe en tegen de Octopusnota, die deel uitmaakt van het Vlaamse regeerakkoord.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: “Voor de aanwijzing van de Franstalige gecoöpteerde senatoren wordt een regeling uitgewerkt waarbij niet alleen de stemresultaten van de verkiezingen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers worden meegeteld die door de (Franstalige) lijsten werden behaald in de kieskringen die in Wallonië en Brussel-Hoofdstad gelegen zijn, maar waarbij ook de stemresultaten van de Franstalige partijen in het administratieve arrondissement Halle-Vilvoorde in rekening worden gebracht.” Maar het aantal zetels ligt op voorhand vast: zes-vier. Dat verandert op geen enkele manier de vertegenwoordiging van Vlaanderen in die assemblees.

De heer Joris Van Hautem: Dat heb ik ook niet beweerd.

De heer Eric Van Rompuy: Ik zie dus echt niet in waar daarvoor de Franstalige toegeving is. Door het feit dat er nu een kieskanton Sint-Genesius-Rode is, kunnen de Franstaligen van de faciliteitengemeenten een stem uitbrengen in Brussel ten aanzien van de traditionele Brusselse lijsten.

De heer Joris Van Hautem: Dat is bijna het inschrijvingsrecht.

De heer Eric Van Rompuy: We moeten het eens aan de heer Van Eyken vragen. Ik weet niet of hij hier nog aanwezig is. *(De heer Christian Van Eyken toont dat hij aanwezig is)*

Hallo, Christian.

De Franstaligen zullen voor de Kamerverkiezingen geen UF-lijst indienen. De partijen zullen dat afzonderlijk doen, als ze er een indienen.

De heer Joris Van Hautem: Dat is hun keuze. Het gaat hem daar niet over.

De heer Eric Van Rompuy: Daardoor kunnen zij nooit in de kieskring Halle-Vilvoorde-Leuven een zetel halen. Het enige wat er kan gebeuren, is dat, door het kieskanton Sint-Genesius-Rode, een aantal Franstaligen in Brussel gaan stemmen. Maar het aantal zetels ligt

in Brussel ook vast. De Vlamingen komen niet in aanmerking om daar een zetel te halen, want je moet daar 30.000 stemmen halen en daar is geen enkele partij toe in staat. Ik zie dus echt niet in waar hier de Vlamingen toegevingen hebben gedaan.

Mijnheer Van Hauthem, ik dacht dat u grotere argumenten had. U zit hier werkelijk te pietepeuteren in details, zonder oog te hebben voor het geheel.

De heer Joris Van Hauthem: Dit is het uitvloeisel van de BHV-akkoorden. U gaat er nu blijkbaar prat op dat door de manier van splitsen inderdaad in Brussel geen enkele Vlaming meer in staat zal zijn om in de Kamer verkozen te worden. Dat is niet wat hier in al die moties en resoluties al die jaren is goedgekeurd. *(De heer Eric Van Rompuy haalt de schouders op)*

Ja, u haalt de schouders op. U wist toch wat het voorstel was: mogelijkheid tot apparentering met Vlaams-Brabant en Franstalig Brussel apparenteren met Waals-Brabant. Dat wist u toch? Dat was de oplossing die alle partijen kamerbreed, niet alleen hier maar ook aan de overkant, altijd hebben verdedigd. Dat was het wetsvoorstel-Herman Van Rompuy, dat Pieter De Crem nog heeft laten stemmen op die 7 november in de Kamercommissie. Dit is daarvan een uitvloeisel.

De verhouding 6/4 ligt vast. Dat is juist. Ik heb niets anders beweerd. Ik zeg u alleen, mijnheer Van Rompuy, als u daarvan uitgaat, kom mij dan niet zeggen dat de Senaat de weerspiegeling is van de deelstaten. Neen, het is de weerspiegeling van een deelstaat min een stukje en van een andere deelstaat plus een stukje. Dat is ook het uitvloeisel van de Brussel-Halle-Vilvoordeakkoorden. Of u dat nu graag hebt of niet. Nu kunt u vragen: is dat de grote toegeving? Dat is een politieke afweging, maar het is dus blijkbaar wel een toegeving geweest.

Het derde belangenconflict gaat over de constitutionele autonomie van Brussel. Brussel krijgt een constitutionele autonomie – ik zeg niet bij, want ze hadden die niet – over een aantal onderdelen van zijn parlementaire werking. Men kan zich afvragen of dat niet te pietepeuterig is. Voor ons gaat het over het principe. Toen in 1989 het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is opgericht, was dat voor ons een politieke flater. We zitten nu met de gevolgen. We hebben een gewest met een parlement en een regering. Men heeft ons toen wijsgemaakt dat dat gewest eigenlijk niet hetzelfde was als het Waalse en het Vlaamse Gewest. Voor een stukje was dat waar. Degenen die het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben opgericht, waren pietepeuterig bezig. Laten we wel wezen.

Nu komt daar een constitutionele autonomie bij, hoe klein ook en misschien zelfs met de bescherming van de Vlamingen in Brussel. Men krijgt voor het eerst een constitutionele autonomie. Het principe daarvan is dat men naar een versterking gaat van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, niet conform onze Octopusnota, maar wel conform de Octopusnota van de Brusselse Regering, die heeft gezegd dat ze een volwaardig gewest wil worden.

Welnu, een aantal gemeenschapsbevoegdheden kan naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Dat is hoe dan ook een vergewestelijking van gemeenschapsbevoegdheden. Het is een versterking van het gewest. Nu komt daar nog constitutionele autonomie bij, en dan zeg ik dat u niet langer kunt volhouden dat Brussel geen gewest is zoals een ander. Het druist dus regelrecht in tegen de Vlaamse resoluties en alweer tegen de Octopusnota, die dan toch deel uitmaakt – ik kan er ook niet aan doen – van het regeerakkoord van dezelfde meerderheid. De minister-president heeft toen zeer duidelijk gezegd: voor ons zijn er twee volwaardige deelstaten, en daarnaast Brussel en de Duitstalige Gemeenschap, met een apart statuut.

Wat we nu aan het doen zijn, niet alleen met de bevoegdheidsoverdrachten, maar ook met het toekennen van constitutionele autonomie aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, betekent dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest opgewaardeerd wordt tot een volwaardig gewest. Dat is dus in tegenspraak met het Vlaams regeerakkoord van deze Vlaamse meerderheid, van

deze legislatuur. Daarom dienen wij daartegen een belangenconflict in, omdat het tegen onze belangen en zelfs tegen ons eigen regeerakkoord ingaat.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Van Hauthem, wij gaan mee met de andere belangenconflicten. Daar hebt u een punt. Maar we hebben wel een probleem met uw belangenconflict over de constitutionele autonomie. De constitutionele autonomie wil zeggen dat een deelstaat min of meer zijn eigen grondwet mag maken. Dat eisen we op voor Vlaanderen en voor Wallonië, maar ik zie niet in waarom de Brusselaars, die volgens mij leven in een Hoofdstedelijk Gewest en die voor de gemeenschapsbevoegdheden Vlaams- of Franstalig zijn, voor de gewestelijke bevoegdheden ook niet over een constitutionele autonomie zouden beschikken. Dat is niet in tegenspraak met de Octopusnota. Ik kan me niet herinneren dat daar iets over in stond.

Er is toch ook het argument van de gelijkheid. Waarom zouden Brusselaars in qualitate qua gewest – we hebben nu eenmaal een hybride vorm van federalisme – niet het recht krijgen om een eigen politieke structuur te maken voor de gewestelijke bevoegdheden? Daar hebt u bezwaarlijk een punt.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Bouckaert, we kunnen van mening verschillen of het Brusselse Gewest nu al dan niet constitutionele autonomie moet hebben. U vindt van wel, ik vind van niet. Daar kunnen we een debat over hebben. Maar mijn punt is dat in het regeerakkoord van deze meerderheid de Octopusnota vervat is, en daar staat letterlijk in: “Onze visie op Brussel wordt bepaald vanuit onze visie op de staatkundige evolutie van België. Die visie gaat uit van een fundamentele tweeledigheid op basis van twee deelstaten met daarnaast een specifiek statuut voor Brussel en een Duitstalige Gemeenschap.”

Mijnheer Bouckaert, ik stel alleen vast dat men in de loop van de jaren, en nu nog meer, al bezig was om van het Brusselse Gewest inderdaad een compleet volwaardig gewest te maken, evenwaardig aan Vlaanderen en Wallonië, en dat is in tegenspraak met de Octopusnota. Die constitutionele autonomie is een onderdeel van die evolutie. Dat is wat wij zeggen. We kunnen daarover van mening verschillen, best mogelijk, maar dat is in tegenspraak met de Octopusnota.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik denk dat het argument dat uzelf aangeeft tegen de constitutionele autonomie van Brussel niet klopt. Je kunt zeggen dat Brussel maar een gewest is dat niet op dezelfde hoogte staat als de gemeenschappen. Je kunt zelfs nog wat verder gaan door te zeggen dat het zelfs geen gewest zoals het Vlaams Gewest en het Waals Gewest is, maar hoe dan ook heeft dat Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bevoegdheden. Dan stel ik me de vraag waarom de Brusselse bevolking voor de bevoegdheden die je wilt toekennen aan Brussel as such, niet het recht zou hebben om zijn eigen grondwettelijke regels te maken. Hoe je ook schuift met de bevoegdheden die je aan Brussel toekent, de constitutionele autonomie staat daar los van. Het is een argumentatie op zichzelf. Als je aan Brussel geen constitutionele autonomie wilt geven wat betreft zijn bevoegdheden, dan ondermijnt je het argument om het aan Vlaanderen te geven.

De heer Eric Van Rompuy: Ik onderschrijf wat de heer Bouckaert zegt. Het Brusselse Gewest functioneert op een totaal andere manier dan het Vlaamse en het Waalse Gewest. We zitten daar met structuren waarbij er pariteit is onder de ministers en de staatssecretarissen. Er zijn twee Vlaamse ministers, twee Franstalige ministers plus de minister-president, plus een aantal staatssecretarissen – twee tegen één, denk ik. U hebt ook in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad gezeten. Het gaat niet over decreten maar over verordeningen. Je moet daar speciale meerderheden voor hebben in de twee taalgebieden. Je hebt een hele procedure als men iets tegen de Vlamingen wilt beslissen in het parlement. Hetzelfde geldt in de Brusselse Regering, als er geen consensus is wat daar gebeurt. Je hebt het onderscheid tussen gewest- en gemeenschapsmaterie. U hebt zelf het voorbeeld aangehaald van de Commission

communautaire commune (COCOM), de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) die bijvoorbeeld de kinderbijlagen zal beheren. Je hebt 101 varianten van besluitvorming, ook wat betreft bevoegdheden, zodat dit een specifiek gewest is. In de Octopusnota staat dat Brussel inderdaad een gewest is met specifieke bevoegdheden. Dat Brussel constitutieve autonomie heeft over die materies waarvoor het bevoegd is, wat is daarbij uw vrees? Noem nu eens een materie waarvoor het Brusselse Gewest constitutieve autonomie heeft die voor de Vlamingen een grote bedreiging of gevaar is, waar ze niets meer aan kunnen doen, rekening houdende met de besluitvorming die in Brussel geldt waar men niets kan doen tegen de Vlamingen?

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Van Rompuy, het is een element in de evolutie naar een volwaardig gewest. Het is een evolutie naar de Octopusnota, niet van deze Vlaamse Regering maar van de Brusselse Regering. Die heeft ook een dergelijke nota gepresenteerd. Dat maakt voor ons deel uit van de evolutie naar een volwaardig gewest, evenwaardig en op dezelfde voet als Vlaanderen en Wallonië. Mijnheer Bouckaert, u kunt daar voor zijn, en dan verschillen we inhoudelijk van mening. Ik stel alleen vast dat die evolutie plaatsvindt.

En ook wat de kinderbijslag betreft. Aanvankelijk was het toch ook uw standpunt dat de gemeenschappen dat zouden moeten doen in Brussel? Waar gaat het nu naartoe? Naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. U kunt het daar mee eens of oneens zijn, maar ik mag toch wel heel serieus zeggen dat dit een ‘vergewestelijking’ is van de gemeenschapsmateries en dus dat de fundamentele tweeledigheid van deze staat, waar de Octopusnota en de resoluties aan refereren, wordt uitgehold. Dit is er een onderdeelje van. Dat is in feite mijn punt. Of we het eens zijn of niet, dat is iets anders.

De twee laatste moties vallen een beetje samen. Het is alleen om juridisch-technische redenen dat ze in twee moties gegoten dienden te worden. Ze betreffen de samenvallende verkiezingen. De staatshervorming bepaalt dat in principe in de toekomst de verkiezingen zullen samenvallen: de Europese verkiezingen, de Kamerverkiezingen en de deelstaatverkiezingen. Weliswaar moet er daarna, in de volgende legislatuur, nog een bijzondere wetgeving over komen, maar nu is er al eentje en die moet nadien eigenlijk nog eens bevestigd worden.

Men gaat ten eerste praktisch naar heel grote problemen, want men heeft in het vooruitzicht gesteld dat de deelstaten zouden kunnen afwijken, eventueel, van die vijf jaar, van het feit dat Europese verkiezingen en Kamerverkiezingen samenvallen. Hoe men dat gaat doen, weet men echter nog langs geen kanten, al was het maar omdat de zes Vlamingen uit Brussel die hier verkozen worden, niet meer via het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden verkozen, maar eigenlijk rechtstreeks. Als die twee verkiezingen uit elkaar getrokken worden, wat dan met die zes Brusselse Vlamingen?

Maar los daarvan, los van het praktische, gaat het hem om het principe. Zijn we nu voor of zijn we nu tegen samenvallende verkiezingen als principe? Wel, wij zijn tegen samenvallende verkiezingen uit principe. En zelfs de minister-president is tegen samenvallende verkiezingen uit principe. Hij heeft het hier in dit Vlaams Parlement meerdere keren gezegd in de commissie en ook in deze plenaire vergadering. Hij zei, trouwens op onze vraag: “Vanuit democratisch oogpunt vind ik dat de burger het Vlaams beleid afzonderlijk kan en moet beoordelen. Ik sta altijd verrast dat democraten pleiten voor minder verkiezingen in plaats van voor verkiezingen voor elk niveau apart.” Dat zijn niet mijn woorden, maar die van de minister-president, maar waar wij ons helemaal achter kunnen scharen.

We weten toch ook waarom men nu constitutioneel, grondwettelijk, wil bepalen dat om de vijf jaar op één dag alle parlementen verkozen worden: omdat men blijkbaar institutioneel en politiek een probleem ervaren heeft met verschillende meerderheden op deelstatelijk niveau en op federaal niveau. Men heeft blijkbaar gezegd: “daar gaan we een einde aan maken, want dat creëert spanningen en daar moeten we van af”. Ik meen dat het eerder een dynamiek zou kunnen creëren. Ik ben het er dus niet mee eens. Als we dit toestaan, dreigen we als Vlaams

niveau opnieuw, zoals het vroeger was, afhankelijk te worden van één verkiezingsuitslag en van één federale regeringsvorming waar wij dan de doorslag van mogen zijn.

Indien er aparte verkiezingen zijn, dan kan men niet alleen het Vlaams beleid en het federaal beleid apart beoordelen als kiezer, wat een democratisch gezond principe is, maar dan kan het gevolg daarvan eventueel ook zijn dat er andere mogelijkheden, andere meerderheden ontstaan die een zekere dynamiek genereren.

Wat dit betreft, als dit goedgekeurd wordt volgende week in de Kamer, dan gaan we, met een aantal modaliteiten die we nog niet kennen, instemmen met het principe van gelijktijdige, samenvallende verkiezingen om de vijf jaar waardoor we ons degraderen ten aanzien van het federale niveau.

Wij scharen ons dus achter het standpunt van de minister-president die zegt dat het dit jaar een toeval is dat ze samenvallen, maar dat men het nu zo aan het regelen is dat ze eigenlijk om de vijf jaar zullen samenvallen. Wel, wij scharen ons achter zijn woorden om dat niet te doen, vandaar dit belangenconflict.

De heer Eric Van Rompuy: U zegt hier: “In principe zouden ze moeten samenvallen, maar er zijn nog een aantal modaliteiten die moeten worden ingevuld.” Het Vlaams Parlement zal in de nieuwe legislatuur voor een stuk bevoegd zijn voor de kieswetgeving. Ik ken de juridische modaliteiten niet, maar het Vlaams Parlement kan – en dat heeft Kris Peeters ook gezegd – de Vlaamse verkiezingen een paar maanden vervroegen of verlaten. Omgekeerd, in de Kamer is het zo dat het legislatuurparlement niet zo waterdicht is als bij ons.

De heer Joris Van Hauthem: Men kan nog altijd struikelen, verkiezingen houden en dan moet men de termijn vol maken.

De heer Eric Van Rompuy: Na de verkiezingen kan er een situatie ontstaan waarbij er geen Federale Regering kan worden gevormd. Dat is niet uitgesloten. De mogelijkheid bestaat dan nog altijd dat er voor de Kamer nieuwe verkiezingen komen. De discussie is dan of, als ze na een jaar nieuwe verkiezingen houden, de volgende verkiezingen dan moeten samenvallen. De zwart-wittekening die u maakt waarmee u zegt dat het vastligt dat Vlaamse en federale verkiezingen altijd zullen samenvallen, is niet juist. U roept een belangenconflict over een principe in, terwijl iedereen weet dat in de concrete toepassing er nog heel wat mogelijkheden zijn, zowel op federaal als op Vlaams niveau, om daarvan af te wijken.

De heer Joris Van Hauthem: Het principe is dat ze om de vijf jaar samenvallen. Het is juist dat de federale Kamer nog altijd vervroegd ontbonden kan worden. De volgende Kamer moet dan de termijn van vijf jaar vol maken. Dat is wat hier staat. Men zet in het vooruitzicht dat wij eventueel een bevoegdheid zouden hebben, maar hoever die eventueel zou gaan, dat staat hier allemaal niet in. Er staat in feite niets over in. Ik ga dus terug naar het principe dat men bezig is om naar samenvallende verkiezingen te gaan. U hebt gelijk dat er misschien nog modaliteiten zijn om er twee of drie maanden van af te wijken, maar het gaat over het principe van samenvallende verkiezingen dat nu wel degelijk in de bijzondere wet wordt ingeschreven. Daarom roep ik dit belangenconflict in.

Samengevat: de belangenconflicten gaan over samenvallende verkiezingen, de constitutionele autonomie voor Brussel, de gecoöpteerde senatoren en het uitvloeisel van de Brussel-Halle-Vilvoordeakkoorden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer Van Hauthem, toen ik die belangenconflicten zag, dacht ik dat er meer in uw zakje zou zitten. Ik vind het echt spijkers zoeken op laag water. Het heeft niets meer met belangenconflicten te maken. Ik ga u een voorbeeld geven. Voor de toekenning van de gecoöpteerde senatoren tellen voor het berekenen van de vier Franstalige zetels, de stemmen mee die in Halle-Vilvoorde op Franstalige lijsten zijn uitgebracht. U zegt dat dat een aantasting is van het democratisch principe. Op 6 miljoen kiezers zullen er 20.000 of 25.000 hun stem uitbrengen in de kieskring Halle-Vilvoorde-Leuven op Franstalige lijsten

en de verhouding tussen Vlamingen en Franstaligen ligt op voorhand vast. Het is werkelijk de indruk geven alsof de democratie gefnuikt wordt en alsof Vlaanderen een nederlaag lijdt terwijl het er gewoon niets mee te maken heeft. Het gaat over marginale dingen.

Hetzelfde geldt voor uw laatste betoog over de samenvallende verkiezingen. Ik zie echt niet in welke fundamentele bezwaren er vanuit Vlaams oogpunt kunnen zijn. We gaan dat met kracht verwerpen.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Van Rompuy, deze keer is het marginaal. De vorige keer was er volgens u misschien meer vlees aan het bot, maar toen hebt u het ook met even veel graagte verworpen. U verworpt alle belangenconflicten hier. U wilt niet toegeven dat het inderdaad om een onzuivere splitsing gaat. We hebben het debat ten gronde effectief een jaar geleden gevoerd. Toen vond u het ook maar niets, hoewel niet marginaal. Nu is het marginaal, en vindt u het ook niets.

Ik stel vast dat men niet wil inzien dat er hiaten in zitten. Als u iets meer wilt, mijnheer Van Rompuy, dan kom ik volgende week met een belangenconflict over de Financieringswet en de saneringsbijdragen die daarin vermeld staan. Dan gaan we daar eens over discussiëren. Dan zult u het misschien niet marginaal vinden, maar toch gaat u het wegstemmen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de moties houden.

■

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het cultureel samenwerkingsakkoord van 7 december 2012 tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap
– 2154 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

88 leden hebben ja geantwoord;

13 leden hebben neen geantwoord;

1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Robeyns.

■

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten
– 2192 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
105 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. *(De zaalverlichting valt uit. Opmerkingen)*

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Dames en heren, ik schors de vergadering tot er weer licht is.

– De vergadering wordt geschorst om 19.19 uur.

– De vergadering wordt hervat om 19.25 uur.

■

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 12 juni 2013 tussen de federale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen voor de oprichting van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme onder de vorm van een gemeenschappelijke instelling zoals bedoeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980
– 2196 (2013-2014) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord;
18 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2304 (2013-2014) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie betreffende een belangenconflict.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
17 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2305 (2013-2014) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie betreffende een belangenconflict.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2306 (2013-2014) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie betreffende een belangenconflict.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
13 leden hebben ja geantwoord;
91 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2307 (2013-2014) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie betreffende een belangenconflict.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

**MOTIE van de heer Joris Van Hauthem betreffende een belangenconflict
– 2308 (2013-2014) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie betreffende een belangenconflict.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
86 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op dinsdag 17 december 2013 om 9 uur, om 14 uur en eventueel om 19 uur, op woensdag 18 december 2013 om 9 uur, om 14 uur en eventueel om 19 uur en eventueel op donderdag 19 december 2013 om 9 uur en om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.30 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Kathleen Deckx, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Paul Delva, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Peter Reekmans, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Ivan Sabbe, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Marleen Vanderpoorten, Luckas Van Der Taelen, Marc Van de Vijver, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Jurgen Vanlerbergh, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri.

Afwezig met kennisgeving

Egbert Lachaert, Hermes Sanctorum: familieverbindingen;

Sonja Claes, Yamila Idrissi, Dirk Peeters, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Erik Arckens, Johan Deckmyn, Els Robeyns, Wim Van Dijck

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Peter Reekmans, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der

Borgh, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Christian Van Eyken

■

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseele, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Peter Reekmans, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseele, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx,

Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Peter Reekmans, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens,

Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Peter Reekmans, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Boudewijn Bouckaert, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Peter Reekmans, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Joke Quintens, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Wilfried Vandaele,

Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Khadija Zamouri

■